

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ  
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.  
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

**ΘΕΜΑ: "Η σωστή παροχή υπηρεσιών των Δήμων και  
Κοινοτήτων προς τους πολίτες ως μέσον  
ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών"**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ:  
ΣΙΝΙΟΡΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ**



**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:  
ΠΟΛΥΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ  
Καθηγητής Εφαρμογών**

**ΛΑΡΙΣΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1996**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1844
----------------------	------

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
<b>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</b>	1
<b>ΕΝΟΤΗΤΑ 1</b>	
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄</b>	
♦ Τί είναι Δήμος και Κοινότητα και πως εξελίχθηκε ιστορικά	3-5
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄</b>	
♦ Αποκέντρωση-Τοπική Αυτοδιοίκηση - Β΄ Βαθμός Αυτοδιοίκησης	7-16
<b>ΕΝΟΤΗΤΑ 2</b>	
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄</b>	
♦ Οργάνωση και Διοίκηση Δήμων και Κοινοτήτων - Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων	18-30
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄</b>	
♦ Σχέσεις οργανισμών Τοπικής αυτοδιοίκησης με τους πολίτες, οι υπηρεσίες που προσφέρονται σ' αυτούς, και προβλήματα που παρουσιάζονται στην παροχή αυτών των υπηρεσιών.	32-51
<b>ΕΝΟΤΗΤΑ 3</b>	
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄</b>	
♦ "Έρευνα σε Δήμους και Κοινότητες μέσω ερωτηματολογίου"	52
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄</b>	
♦ "Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις επάνω στα αποτελέσματα της έρευνας, προτάσεις"	54-67
<b>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</b>	68

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην εργασία αυτή, θα προσπαθήσω να αναλύσω, αφού πρώτα προσδιορίσω τι σημαίνει Δήμος και Κοινότητα και αφού προσδιοριστούν οι αρμοδιότητες αυτών καθώς και η εξέλιξή τους μέσα στο χρόνο, τις υπηρεσίες που προσφέρουν στον πολίτη ως κάτοικο ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας, ποιοτικά, ποσοτικά καθώς και σε συνάρτηση με την επιταγή των καιρών μας για άριστη προσφορά υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Επίσης θα αναφερθώ και θα αναλύσω γενικότερα τον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και τον νεοεισαχθέντα Β΄ βαθμό Αυτοδιοίκησης. Στο τέλος φυσικά θα προχωρήσω σε συμπεράσματα σ' ότι αφορά την προσφορά υπηρεσιών στους Δημότες, κατά πόσο αυτές είναι επαρκής ή όχι, το τί χρειάζεται να δίνει βραχυπρόθεσμα και τί μακροπρόθεσμα, τις οικονομικές δυνατότητες που υπάρχουν για βελτίωση των υπηρεσιών καθώς και τον αντίκτυπο που έχει η παραχώρηση εξουσιών από την κεντρική διοίκηση στην περιφερειακή.

# ΕΝΟΤΗΤΑ 1

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Τί είναι Δήμος και Κοινότητα και πως  
εξελίχθηκε ιστορικά

Δήμος είναι το νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου άνω των 10.000 κατοίκων.

Κοινότητα είναι το νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου έως και 10.000 κατοίκους.

Μαζί αποτελούν την πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ως Δήμοι αναγνωρίζονται οι πρωτεύουσες νομών και οι πόλεις άνω των 10.000 κατοίκων καθώς επίσης και οι κοινότητες άνω 2500 κατοίκων που χαρακτηρίστηκαν ως λουτροπόλεις ή κοινότητες ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας.

Δήμος επίσης μπορεί να αναγνωρισθεί και η ένωση των κοινοτήτων ενός νησιού στο οποίο δεν προϋπάρχει άλλος Δήμος.

Ως Κοινότητα μπορεί να χαρακτηρισθεί και ο συνοικισμός ο οποίος έχει απογραφεί ως αυτοτελής και έχει πληθυσμό τουλάχιστον 1.000 κατοίκους και δική του οικονομική δυνατότητα αφού το ζητήσουν τα 3/4 τουλάχιστον των εκλογέων του.

Ο Δήμος αναφέρεται στην αρχαιότητα από τον Όμηρο ως συγκέντρωση λαού, όγλος ή περιοχή. Στους Ιστορικούς χρόνους ο Δήμος σημαίνει το σύνολο του λαού αλλά και τον οικισμό, την περιοχή που είναι μέρος της επιζωΐας αλλά αυτοδιοικούμενη.

Δήμοι στην αρχαιότητα υπήρχαν σε διάφορες περιοχές και κυρίως στην Αττική.

Η κατανομή της Αττικής σε Δήμους έγινε επί Ισαγόρα το 508 με 507 π.Χ.

Η ονομασία των Δήμων προήλθε είτε από παλαιά τοπωνύμια είτε από ονόματα γενεών ή τοπικών ηρώων.

Εκτός από την Αττική, Δήμοι αναφέρονται και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας όπως στην Αίγινα, την Κω, την Κάλυμνο, την Ρόδο, Νάξο, Ερέτρια, Κέα και την Ηλίδα.

Στην Πελοπόννησο αναφέρονται Δήμοι στην Αρκαδία, Αχαΐα και το Αίγιο.

Στους Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους ο Δήμος ήταν αθλητικό σωματείο που οργάνωνε ιππικούς και άλλους αγώνες.

Ως πιο δυνατά τέτοια σωματεία αναφέρονται οι "Βενετοί" και οι "Πράσινοι" με μεγάλη επιρροή στους Αυτοκρατορικούς κύκλους. Τα σωματεία αυτά είχαν ηγεσία, μέλη όπως και οπαδούς.

Την ίδια εποχή συναντούμε Δήμους και στην Ανατολή όπως στην Αλεξάνδρεια και στην Αντιόχεια.

Από τον 7ο αιώνα και μετά οι Δήμοι χαλούν την δύναμή τους και παραμένουν απλώς αθλητικά σωματεία. Συνεχίζουν όμως την πορεία τους στο Βυζάντιο και αναφέρονται τον 14ο αιώνα στις διάφορες αυλικές γιορτές.

Μετά την άλωση της Κων/πόλης το 1453 η οργάνωση των Δήμων αλλάζει μορφή. Οι κοινότητες στην Ρωμαϊκή περίοδο αναφέρονται ως ανεξάρτητες πολιτείες που με την επέκταση της Ρώμης βρέθηκαν μέσα στην Ρωμαϊκή επιζωότητα και διατήρησαν την αυτονομία τους.

Ο θεσμός των κοινοτήτων στην Ευρώπη χρονολογείται οικιαστικά από τον 11ο αιώνα. Αποτελούσαν συλλογική ένωση αστικής μορφής που στρεφόταν κατά του κυρίου της πόλης. Σκοπός τους ήταν η κατάκτηση της αυτονομίας τους.

Ο 12ος αιώνας υπήρξε η εποχή του αποφασιστικού βήματος για την ανάπτυξη των κοινοτήτων καθώς αυτές αποτελούν τον πυρήνα της τρίτης τάξης πολιτών.

Στον 14ο και 15ο αιώνα ο θεσμός της κοινότητας ακμάζει καθώς αναγνωρίζεται αυτό το όνομα στον καταστατικό τους χάρτη.

Στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία η έννοια της κοινότητας με την σημασία της τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν ουσιαστικά άγνωστη κατά καιρούς μόνο εμφανίστηκαν κάποιες αγροτικές κοινότητες.

Η πόλη της Θεσσαλονίκης όμως κατά τον 14ο αιώνα θεωρείται αντίγραφο εξελιγμένων κοινοτήτων της Δύσης.

Η κοινότητα ως θεσμός τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτούργησε στην Ελλάδα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας καθώς οι άρχοντες των διαφόρων χωριών συνεργάζονταν

με την Τουρκική Εξουσία σ' ότι αφορούσε θέματα καταβολής φόρων, οικονομικής οργάνωσης και εμπορίου καθώς και θέματα απονομής δικαιοσύνης.

Μετά την απελευθέρωση του Ελληνικού Έθνους η Τοπική Αυτοδιοίκηση παίρνει την σημερινή της μορφή έπειτα από αλλαγές νομοσχεδίων που συντελέστηκαν κατά τα έτη 1833, 1914, 1954, 1975, 1980, 1982 και 1984.

Το 1988 υπήρχαν στην Ελλάδα 303 Δήμοι και 5.697 Κοινότητες.



# ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Αποκέντρωση-Τοπική Αυτοδιοίκηση -  
Β΄ Βαθμός Αυτοδιοίκησης

Η Τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας θεσμός που προϋπήρχε εδώ και πολλά χρόνια.

Μέσα στην πάροδο των χρόνων έχει αλλάξει πολλές μορφές, έχει υποστηριχθεί, έχει κατακριθεί αλλά τελικά επιβίωσε γιατί δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά μέσα σ' ένα δημοκρατικό σύστημα. Για να μιλήσουμε όμως για τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αναφερθούμε λιγάκι στην έννοια της αποκέντρωσης.

Η αποκέντρωση είναι μόνιμο θέμα συζήτησης στην ιστορία της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αποκέντρωση είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Δεν μπορεί να υπάρξει το ένα δίχως το άλλο.

Τί είναι όμως Αποκέντρωση;

Είναι η διαδικασία μεταφοράς δεδομένων αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση στα Περιφερειακά όργανα.

Σημαίνει λοιπόν μεταβίβαση εξουσίας στη λήψη αποφάσεων από τις ανώτερες στις κατώτερες διοικητικές βαθμίδες.

Η εξουσία είναι μέρος της λειτουργικότητας όλων των διοικητικών μηχανισμών. Η αύξηση ή η μείωση της εξουσίας είναι αποτέλεσμα των αλλαγών των συνθηκών που υπάρχουν μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Περιφερειακής.

Προφανώς όσο μικρότερο είναι το κλάσμα  $\frac{\text{Αποκεντρωμένη εξουσία}}{\text{Κεντρική εξουσία}}$  τόσο μεγαλύτερη αποκέντρωση έχουμε. Η έννοια της αποκέντρωσης εμπεριέχει το μηχανισμό διασποράς της εξουσίας στις κατώτερες διοικητικές βαθμίδες.

Κύριο χαρακτηριστικό της αποκέντρωσης είναι η ανακατανομή των εξουσιών λήψεως αποφάσεων ανάμεσα στην Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση.

Επίσης αποκέντρωση σημαίνει απόδοση μεγαλύτερης εξουσίας σε τοπικό επίπεδο άρα περισσότερη δημοκρατία σε τοπικό επίπεδο. Η αποκέντρωση φέρει πλεονεκτήματα όπως να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα, μειώνει το κόστος

παραγωγής των προσφερόμενων τοπικών υπηρεσιών και αγαθών, αυξάνει την συμμετοχή των πολιτών στα τοπικά θέματα. Αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης συναντούμε παντού στο πέρασμα των αιώνων ακόμη και σε μη δημοκρατικά πολιτεύματα. Αποκέντρωση υπήρχε σ' όλες τις μεγάλες αυτοκρατορίες λόγω της μεγάλης έκτασής τους. Η κεντρική εξουσία αδυνατούσε να διοικήσει όλη την έκταση της αυτοκρατορίας και έτσι έδινε εξουσίες σε τοπικούς άρχοντες και παραχώρηση σ' αυτούς πρωτοβουλιών στα τοπικά θέματα. Το αποκεντρωτικό σύστημα στην Ελλάδα εφαρμόζεται από πολύ παλιά αλλά κατοχυρώνεται συνταγματικά το 1925 με το άρθρο 105. Μέχρι το 1828 δεν είχε γίνει λόγος για αποκέντρωση γιατί υπήρχε διάθεση αυτοτέλειας των διαφόρων τοπικών εξουσιών των περιφερειών διαμερισμάτων.

Αλλά και έως το 1833 η αποκέντρωση δεν είχε θεσμοθετηθεί λόγω της προσπάθειας για σύσταση του νέου κράτους.

Από το 1833 που εκδόθηκε το πρώτο διάταγμα για την διαίρεση του Βασιλείου και την διοίκησή του μέχρι το 1925 που κατοχυρώνεται συνταγματικά η αποκέντρωση εκφράζονται μέσω νόμων και διαταγμάτων για την διοίκηση των περιφερειών.

Αρκετά όμως αναφέρθηκα στην έννοια της αποκέντρωσης, καιρός είναι να κάνω λόγο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Όπως είπαμε αποκέντρωση και τοπική Αυτοδιοίκηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες.

Στην ουσία Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαίνει αποκέντρωση.

Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σημαίνει τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και όταν λέμε τοπικές υποθέσεις εννοούμε τις υποθέσεις των διαφόρων νομών και ειδικότερα των δήμων και κοινοτήτων.

Η ανάγκη για Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι διαχρονική και δεν αναφέρεται μόνο στην τωρινή εποχή. Ανέκαθεν η κεντρική εξουσία αδυνατούσε να διοικήσει από την πρωτεύουσα μιας χώρας και τις πιο απόμακρες περιοχές. Αδυνατούσε οικονομικά,

γεωγραφικά αλλά και από άποψη προσωπικού. Έτσι έπρεπε να παραχωρήσει εξουσίες στους τοπικούς άρχοντες ενώ παράλληλα θα διατηρούσε το δικαίωμα για την γενικότερη οικονομική διαχείριση καθώς και την διαχείριση σε εθνικά θέματα και θέματα άμυνας. Βέβαια η ολοένα και περισσότερο εξάπλωση των δημοκρατικών θεσμών εννόησε την ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν θα μπορούσαμε να μιλάμε για δημοκρατικό πολίτευμα σ' ένα κράτος όταν αυτό ασκούσε συγκεντρωτική εξουσία, ελέγχοντας ασφυκτικά τις διάφορες τοπικές υποθέσεις κάθε περιοχής χωρίς στην ουσία να έχει κάποια σαφή εικόνα της πραγματικότητας σ' αυτές τις περιοχές.

Έτσι παραχωρώντας εξουσίες, δίνει το δικαίωμα στο λαό να παίρνει τις υποθέσεις αυτές στην δικαιοδοσία του την στιγμή που τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αιρετά και προέρχονται μέσα από τον κυρίαρχο λαό.

Το πρόβλημα όμως των αρμοδιοτήτων ή αλλιώς το πρόβλημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην χώρα μας αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα του ελληνικού κράτους.

Το παράδοξο είναι ότι ενώ κατά την διάρκεια της Τουρκοκρατίας η Τοπική Αυτοδιοίκηση λειτούργησε πολύ καλά, μετά την απελευθέρωση δεν ακολούθησε ευθεία πορεία αλλά αντίστροφη. Στην Καποδιστριακή περίοδο η μια κάποια συμπύκνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που παρατηρήθηκε ήταν δικαιολογημένη διότι το νεοσύστατο κράτος χρειαζόταν κεντρική εξουσία για να σταθεί.

Από τον Καποδίστρια μέχρι τον Όθωνα και από τον Όθωνα μέχρι την εποχή του Βενιζέλου ο θεσμός είναι σχεδόν ανύπαρκτος αν εξαιρέσουμε κάποιες απόπειρες αυτοδιοικήσεως του Χαρ. Τρικούπη.

Ο Ελ. Βενιζέλος προσπάθησε αλλά χωρίς αξιόλογο αποτέλεσμα να ανορθώσει τον θεσμό. Το 1912 έχουμε την ψήφιση του νόμου ΔΝΖ' που θεωρεί την κοινότητα ως απλή διοικητική διαίρεση και όχι ελεύθερο αυτενεργό οργανισμό των κατοίκων αυτής.

Ο θεσμός προχωρεί δύσκολα μέχρι το ευνοϊκό Σύνταγμα του 1927 το οποίο

όμως δεν διαφθεί πολύ και μαζί με την κατάργησή του εξασθενούν και οι τελευταίες ελπίδες για Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στην περίοδο της δικτατορίας Μεταξά ο θεσμός είναι ανύπαρκτος καθώς και στην κατοχική περίοδο και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων. Ερχόμαστε έτσι το 1954 με το Ν.Δ. 2888 το οποίος αποτελεί Δημοτικό και κοινοτικό κώδικα και έχει σκοπό να καθарίσει παλαιότερους νόμους από περιττά στοιχεία, να εξασφαλίσει μεγαλύτερη αυτοτέλεια σε δήμους και κοινότητες και να καθορίσει σαφέστερα κριτήρια για την αναγνώριση δήμων και κοινοτήτων.

Σ' όλα τα συντάγματα που συντάχθηκαν από τότε έως και το Σύνταγμα το 1975 ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναγνωρίζεται αλλά με την εποπτεία της κεντρικής εξουσίας. Ο τελευταίος κοινοτικός και δημοτικός κώδικας που έχει ψηφιστεί είναι το 1989 και ισχύει έως σήμερα.

Στην εποχή μας ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει μεγάλο αντίκτυπο και εφαρμόζεται επιτυχώς στα περισσότερα Ευρωπαϊκά κράτη όπως Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Ελβετία καθώς και στα μεγάλα Ομοσπονδιακά κράτη όπως Η.Π.Α. και πριν μερικά χρόνια Η.Σ.Σ.Δ.

Υπάρχουν όμως και πολλά προβλήματα στην εφαρμογή του θεσμού. Ο κρατικός συγκεντρωτισμός, δηλαδή η τάση της κεντρικής εξουσίας να ελέγχει στενά τις τοπικές υποθέσεις είναι ένα από αυτά. Άλλο πρόβλημα είναι η νομοθεσία που πολλές φορές είναι αρκετά παλιά ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις επιταγές των καιρών μας.

Επίσης η μεγάλη ανάπτυξη των αστικών κέντρων αποδυναμώνει την περιφέρεια και συντελεί στο να μην εφαρμόζεται σωστά ο θεσμός.

Αλλά υπάρχουν και άλλα προβλήματα όπως τα οικονομικά.

Ο σωστός οικονομικός προγραμματισμός της κεντρικής διοίκησης (προϋπολογισμός) θέτει σωστές βάσεις για την εφαρμογή της αυτοδιοίκησης στην περιφέρεια.

Μεγάλο πρόβλημα επίσης αποτελεί και ο ανθρώπινος παράγοντας.

Η έλλειψη σωστά καταρτημένου προσωπικού στους Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ένα μεγάλο μείον για την περαιτέρω ανάπτυξή της. Στη χώρα μας το πρόβλημα αυτό είναι περισσότερο εμφανές γιατί δεν υπάρχει καμιά παιδεία πάνω στο τομέα αυτό όπως υπάρχει σε πολλά άλλα κράτη του κόσμου. Υποβαθμισμένο προσωπικό σημαίνει υποβαθμισμένες υπηρεσίες, περισσότερη γραφειοκρατία και μεγαλύτερη σπατάλη των οικονομικών πόρων τα περισσότερα από τα προβλήματα που ανέφερα δεν παρατηρούνται μόνο σε υποβαθμισμένες ή τριτοβάθμιες χώρες αλλά και σε ανεπτυγμένες χώρες και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό ίσως γιατί παίζουν ρόλο και κοινωνικοί και πολιτιστικοί παράγοντες οι οποίοι είναι διαφορετικοί από χώρα σε χώρα.

Υπάρχουν όμως σοβαροί λόγοι τελικά, που συνηγορούν στη διατήρηση και στην ανάπτυξη αυτού του θεσμού.

Ένας λόγος είναι ότι υπάρχει μεγαλύτερη αποδοτικότητα στην διεύθυνση των οπτικών υποθέσεων λόγω του ότι η λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης μοιάζει περισσότερο με την λειτουργία των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Η δυνατότητα της ανάδειξης καινούργιων ικανών προσώπων στην πολιτική ενός τόπου δίνεται με την ανάμειξή τους στα τοπικά πράγματα. Άλλος λόγος είναι φυσικά ότι με τον θεσμό αυτό διατηρείται και αναπτύσσεται το υγιές δημοκρατικό πολίτευμα ενός κράτους.

Λογικά όμως μίλησα γενικότερα για το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Καιρός είναι να κάνω λόγο και ειδικότερα για τον νεοεισαχθέντα Β΄ βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας υπάρχει σε δύο βαθμούς τον α΄ βαθμό δηλαδή τους Δήμους και Κοινότητες και τον β΄ βαθμό δηλαδή την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που είναι αυτοδιοικούμενο κατά τόπο.

Η περιφέρειά της συμπίπτει με την περιφέρεια του νομού και έχει έδρα την πρωτεύουσα του νομού.

Προορισμός τους είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους. Δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού και δεν θέλουν τις αρμοδιότητές τους. Μεταξύ των δύο βαθμίδων δεν υπάρχει ιεραρχική σχέση.

Μπορούν όμως να αναθέτουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων του σε α΄ βαθμού οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από αίτησή τους.

Όργανα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι ο νομάρχης, το νομαρχιακό συμβούλιο και οι νομαρχιακές επιτροπές.

Τα όργανα είναι αιρετά και εκλέγονται κάθε 4 χρόνια με μυστική καθολική ψηφοφορία. Στις αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνονται όλες οι τοπικές υποθέσεις σε επίπεδο νομού. Ακόμη σ' αυτές περιλαμβάνονται όλες οι αρμοδιότητες των νομαρχιών και των νομαρχιακών υπηρεσιών με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας καθώς και Εθνικής Άμυνας, εξωτερικών, οικονομικών και Δικαιοσύνης.

Δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητές τους αυτές της εποπτείας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ακόμη δεν έχουν αρμοδιότητες στην Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής οικονομίας καθώς και των Συνοριακών σταθμών υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου του Υπουργείου Γεωργίας.

Ο θεσμός του β΄ βαθμού αυτοδιοίκησης υπάρχει από πολλά χρόνια αλλά εφαρμόστηκε πλήρως με τις εκλογές του 1994 των νομαρχιακών συμβουλίων. Πριν από το 1994 ο νομάρχης δεν ήταν αιρετός αλλά διοριζόταν από την εκάστοτε κυβέρνηση

οπότε δεν μπορούσαμε να μιλάμε για αυτοδύναμο β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ας κάνουμε όμως μια σύντομη ιστορική αναδρομή.

Η πρώτη απόπειρα για την θέσπιση του β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης γίνεται το 1833 με την έκδοση του διατάγματος των βασιλείων για "Διαίρεση του Βασιλείου και της Διοικήσεώς του" στο οποίο αναφερόταν ο θεσμός του Επαρχιακού και Νομαρχιακού Συμβουλίου.

Τελικά ούτε το επαρχιακό ούτε το νομαρχιακό Συμβούλιο υλοποιήθηκε και έμεινε απλώς απόπειρα. Οι ρόλοι που συνηγόρησαν στο να μην λειτουργήσει η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση ή οι φόβοι που επικρατούσαν ότι δεν θα διαρκέσει η βασιλεία αν δίνονταν εξουσία στους τοπικούς άρχοντες.

Ο θεσμός παίρνει νομική υπόσταση με το Διάταγμα του 1836 "Περί Επαρχιακών συμβουλίων" και ουσιαστικά αρχίζει να λειτουργεί από το 1940 χωρίς όμως αποτέλεσμα καθώς και ο κρατικός παρεμβατισμός ήταν μεγάλος και η αυτοτέλεια μηδαμινή εφόσον ο βασιλιάς είχε το δικαίωμα να εγκρίνει, μεταρρυθμίζει ή να απορρίπτει.

Δεν ήταν όμως μόνο αυτός ο λόγος. Ακόμη και οι ίδιοι οι Επαρχιακοί σύμβουλοι δεν έδειξαν τον κατάλληλο ενδιαφέρον στον θεσμό με αποτέλεσμα αυτός να μαραζώσει.

Τελικά τα Επαρχιακά Συμβούλια καταργούνται το 1887 και αντικαθιστούνται από τα Νομαρχιακά τα οποία είχαν ήδη εμφανισθεί και καταργηθεί κατά την περίοδο 1836-1845 για να εμφανισθούν πάλι με σχέδια νόμου το Χ. Τριζούπη. Με το νόμο του 1887 ο νομός αναγνωρίζεται ως νομικό πρόσωπο διοικούμενο από τον νομάρχη και από ένα εκλεγμένο 12 μελές σώμα το οποίο εκλεγόταν κάθε τέσσερα χρόνια από τους δημότες όλων των δήμων της περιοχής του Νομού.

Η κατάργηση των Νομαρχιακών συμβουλίων γίνεται το 1891 (δηλαδή διήρκεσαν 3 χρόνια) και αντικαθιστούνται πάλι από τα επαρχιακά Συμβούλια, τα



οποία καταργούνται το 1900 για να τα διαδεχθούν τα Νομαρχιακά.

Τελικά μετά από πολλές ταλαντεύσεις και αναζητήσεις με σκοπό την δημιουργία δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης φθάνουμε στο διάταγμα του 1923 (περί διοικήσεως των νομών". Με το διάταγμα αυτό ο Νομός αποτελεί νομικό πρόσωπο που αυτοδιοικεί τις υποθέσεις τις περιφέρειάς του οι οποίες του έχουν ανατεθεί από τον νόμο.

Προβλέπονται τρία αιρετά από τον λαό όργανα (Νομάρχης), Νομαρχιακό συμβούλιο, νομαρχιακή επιτροπή. Ακόμη προβλέπονται οι αρμοδιότητές του. Όπως βλέπουμε, από το 1833 έως και λίγο μετά το 1927 έχουμε αλλεπάλληλες ρυθμίσεις σ' ότι αφορά την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση.

Στο σύνταγμα του 1927 η χώρα αποκτά δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση συνταγματικά κατοχυρωμένη.

Η εκάστοτε κυβέρνηση δεν θα ήταν πια ικανή να καταργεί την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση για τις οποιοσδήποτε σκοπιμότητες της στιγμής. Το σύνταγμα όμως αυτό δεν διήρξε για πολύ. Στο σύνταγμα του 1952 δεν υπάρχει καμιά σχετική διάταξη και αρκείται μόνο στο άρθρο 99 το οποίο λέει ότι η διοικητική οργάνωση του κράτους βασιίζεται στην αποκέντρωση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση όπως ορίζει ο νόμος.

Η δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια αυτοδιοίκηση αναφέρεται στο σύνταγμα του 1975 χωρίς όμως αυτό να ορίζει την σύστασή τους αλλά αφήνει το ζήτημα στην νομοθεσία.

Σήμερα η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση υπάρχει με σάρκα και οστά μετά από νομοσχέδιο που κατατέθηκε και ψηφίσθηκε τον Ιούνιο του 1994 και τα όργανά της είναι πλέον αιρετά και εκλέγονται από το λαό.

Ας δούμε όμως λιγάκι γιατί ο β' βαθμός αυτοδιοίκησης είναι αναγκαίος για την χώρα μας.

Κάτω από ένα καθεστώς διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η

αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα είναι φανερό ότι μια ευρύτερη κοινωνική, οικονομική και διοικητική ενότητα θα μπορεί να αντιμετωπίσει πιο εύκολα και πιο αποτελεσματικά τα τοπικά προβλήματα. Αυτό μπορούμε να το καταλάβουμε αν έχουμε υπόψιν μας ότι σήμερα απαιτείται η εκτέλεση διαφόρων έργων που ξεπερνούν τα όρια ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας.

Ο προγραμματισμός στα όρια ενός τόπου και από πλευράς καταστώσεως και από πλευράς εκτελέσεως μπορεί να βοηθηθεί σημαντικά όταν αφορά μια ευρύτερη περιφέρεια παρά μεμονωμένους τοπικούς οργανισμούς ενώ επίσης και το κόστος κατασκευής και συντηρήσεως διαφόρων έργων καθώς και της παροχής υπηρεσιών οι οποίες ανήκουν στις αρμοδιότητες των τοπικών οργανισμών αυτοδιοίκησης.

Οι σύνδεσμοι αυτοί είναι νομικά πρόσωπα και έχουν ειδικότερα ως σκοπό την οργάνωση της δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας του τοπικού έργου και την ικανοποίηση κάθε τοπικής ανάγκης. Η ανάγκη για περιφερειακή ανάπτυξη στη χώρα μας είναι μεγάλη και η ανάπτυξη αυτή θα είναι πιο αποτελεσματική όταν θα έχει ως βοηθό όχι μόνο την στενή έννοια του Δήμου και της κοινότητας αλλά την ευρύτερη του β' βαθμού αυτοδιοίκησης η οποία αυτοδιοίκηση είναι ικανή να αναλάβει μεγάλο μέρος των προσπαθειών για ανάπτυξη και των ευθυνών που απορρέουν.

Ακόμα με την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση θέτεται σε μεγαλύτερη και εντονότερη λειτουργία το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο είναι απαραίτητο στοιχείο κάθε επιτυχημένης τοπικής και περιφερειακής προσπάθειας δεδομένου ότι η αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων προϋποθέτει καθολική και συλλογική κινητοποίηση γιατί το ποσοστό επιτυχίας αντιμετώπισης ενός μεγάλου προβλήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την συμμετοχή του λαού σ' αυτό.

Η εισαγωγή και η επιτυχία του β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα φέρει μείωση του όγκου των ήδη μεγάλων οργανισμών οι οποίοι με την αλόγιστη διόγκωσή τους θίγουν επικίνδυνα τα εθνικά οικονομικά συμφέροντα με το να απαιτούν ολοένα

και μεγαλύτερους κρατικούς προϋπολογισμούς.

Τέλος θα παραθέσω πέντε άρθρα του οικονομικού ταχυδρόμου για να δούμε έτσι διάφορες απόψεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα άρθρα αυτά διατυπώνουν και θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης και του β' βαθμού Αυτοδιοίκησης και έτσι μπορούμε να πάρουμε μια πιο εμπειριστατωμένη εικόνα για το τί συμβαίνει με την τοπική αυτοδιοίκηση.





# Ο ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

>>> θέτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συνοδεύτηκε με το έμβλημα του δημοκρατικού προγράμματός του, καταφέρε να εξαλειφεί φαινόμενα σαν αυτά που αναφέραμεκάν πιο πάνω, τα οποία χαρακτηρίζουν το αποτέλεσμα των δημοτικών παρεμβάσεων, στο τοπικό επίπεδο, από την κυβέρνηση του ΚΣΟΚ τη δεκαετία του '80.

Αν η έννοια του δημοκρατικού προγραμματισμού υποσέλλωνει τη διαίκεσια συμμετοχικής δημοκρατίας σε ζητήματα πολιτιστικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, πώς ισοχρονώνεται βασικά η βελτίωση της ποιότητας της δημοκρατίας, η αύξηση της δημοκρατίας ως ποιότητα και η δυνατότητα να καταστήσουμε η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση περισσότερο υπόγνη προς τους πολίτες; Πώς είναι δυνατόν, οι δύο βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης να μην ποτέλουν εργαλειακή επεξεργαστικών τοπικών πολιτικών καιείρας;

Πρώτο φασούμι ότι ο 8<sup>ος</sup> Βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος αποτελεί ακολούθητα και όχι υπόβουλη πολιτική επιλογή, σφαιρώς υπνοσάει από την Ευρωπαϊκή Ένωση -άλλωστε και οι εθνικές μεταρρυθμίσεις της δεκαετίας του '80 ακολούθησαν τις επιταγές προσαρμογής στην ευρω-

πίακή πραγματικότητα- δεν μπορεί να απαλλάξει από την κάγεια και τον παρασιτικό χαρακτήρα του κρατικού μηχανισμού που αδυνατεί να λειτουργήσει σποδοτικά. Χωρίς να αποτελεί φυσική συνέπεια μιας σταόιακής αναδιασώωσης και απαύλοτης της διοικητικής μηχανής από τα κοκκινώματα και τις πρακτικές που αποκλείουν ποσοπτικές ανάπτυξης, αλλά επιβλημένη πολιτική αφελιμένη σε εξωγενείς παρασόντες -κοινωνικά προγράμματα χρηματοδότησης- φαίνεται να αποτελεί το μέσο για το σχηματισμό «κλειστών κύκλων» συμφερόντων σε τοπικό επίπεδο, τη διοόδο προώθησης μικροκομματικών φιλοδοξιών και το ύπλο εκδίκασης της κεντρικής διοίκησης, η οποία αδυνατεί να ελέγξει την αυτονόμη άρση συγκεκριμένων στρωμάτων και επαναγγλιστικών ομάων που επιδοκλούνται την απόδοση μεγαλυτέρης εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.

Η απουσία κατάλληλης υπόδοσης και αναγκαίας ύπαρξης σχεδίασμου και οργάνωσης στο επίπεδο των αυτοδιοικούμενων προφέρειων για την κατοχύρωση της εκφρασής και της συμμετοχής όλων των τοπικών φορέων, και όχι μόνον των πολιτικών κομμάτων, με άλλα λόγια, χωρίς την αναδιοργάνωση της ίδιας της Δημοκρατίας το μέλλον του βασικού αυτοδιοικητικού 8<sup>ου</sup> βαθμού ακιντάει αβέβαιο.

## Ο φασισμός ξανάρχεται(!)

Κυρίες Διευθύντες,  
Όλα τα σχολιάσω δύο γεγονότα που συνέβηκαν στο χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης, γιατί πιστεύω πως ήταν πολύ σημαντικά και ενδεικτικά για τον κίνδυνο της εξαπίωσης του φασισμού στην πατρίδα μας, αλλά και για την ανάγκη προσαπησης της δημοκρατίας μας.

Στις 10/3/93 έγινε η πολύσημλήτημη εκπαμπή του κ. Γαστεντεση «Τόλος Εποχής» στον Αντίνα για το νεοαυισμό και τον αντισημιτισμό, με τη συμμετοχή των κ.κ. Παγκάλου, Τσιναςας, Νεχλας, Γλέσου και Μυγαλολάκου. Σχεδόν όλοι γνωρίζουμε τι έγινε στην εκπαμπή αυτή. Το κυριότιρο μυσικό της είναι ότι οι βισωότες και το φερέφωνο του νεοαυισμού έβαλαν πύδη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και διατύπωσαν τις απόψεις τους κατά τέτοιο προκλήτικό τρόπο, που προσέλασε κάθε δημοκρατικό πολίτη όσα πρέπει να εκφαστεί οόδωσα τη φασιστική επιπλή, μόνο μια μικρή επισήμωση. Όσον ακ. Πάσούρης έπε ότι ο όικος του διαμτοτος του κ. Παγκάλου είναι ο Τσιπασο να ασπασιν, ανατο γισσα η έξωδωπ με τον Λεπεν, τον Φιν, τον Σιανασοκι κινδύνουσι. Τωρα ο κίνδυνος έρχεται και στη χώρα μας, καταπνοκύνει γωός περισκεψη όλους τους πολιτικούς μας. Χίλιες φορές η δημοκρατία που ενωώς σφασο με όνο το ελάττωμα της, προσένος φασισμός αείει.

Το άλλο γεγονός είναι η σφοδρή επίκρησική αντιμετώπια στους πρώην Έλληνας και τον Θεώ Ανασασοισόδη του κομμωσέκε με το γυροαυισμό του τελεμαυίου στις 12/3/93, επιόδη εξουόεις χυδαίοτα, στη στήλη του «Μαύρη Γροπία» της Ελευθεροτυπίας, την παλαιό διαγκωσή του «Ρηγα Οροσίου». Ο διαγκωσασορος όως αυτος γενικότατα εβόζωσας τους πάντες και το πάντα, γλεωόζωσας αρκετες φορές το Ολοκαυτωσο και τους φασισμους των κομμωσέων και κινωσας «χιδωσορ» με ούτοσασια ανεόδατο, προσώρη τις κίμας του υπηροσείας στις ανερχόμενες νεοαυιστικές και φασιστικές ένωσεις στην Ελλάδα.

Η δημοκρατία απείλειται. Ας το καταλάβουμε όλοι μας και πρώτο οι δημοσιογράφοι. Ας μην έγγινου ποτέ πως ο φασισμός ανεόδαε γιατί έβόκε στη θέση της λογικής την παράλογη μισαλλόδοσία, στη θέση της δημοκρατίας το ψευστό και την ασχή της απολύτης εξουσίας και της τυφλής υπακοής των υδών, στη θέση του αέδωσμού της ανόρωπηνης ζωής την αμείκητη τροσασοκρατία, στη θέση της ελευθερίας της σκέψης και του λόγου τη βίαση καταστολή, στη θέση του κοσμοσ του νόμου τη φυσική αστυνομία και στη θέση του νόμωσού μιας κοινωνίας οωστών πολιτών το κιδωόσει μιας στασοκρατικής κοινωνίας μηχών εκτελέσων.

Έναρσ υποόει να έγωσι να αντιετωπιοσασιν μια απλή προκλήση του φασισμού. Ακόμα όως, αν δει απησασοόσει δυναοικα στην προκλήση αυτή πως έγινουσι Η δημοκρατία για να σταρχειεί δει γρωόσει όμια, γωόσειτο επίπεδο Η οωσότης σπαση απησασιν στα φασιστικά φαινόμενα το ενόσμο. Η αυτο ένωι καθήκον όλων των δημοκρατικών πολιτών να έσοκιδωσιν ενωσιν κάθε φασιστικού κομμωσού, με σκοπό την προστασία της δημοκρατίας μας.

Με τη μιλιά  
**ΜΟΡΑΟΧΑΙ ΟΡΙΖΗΣ**  
Μαθήτης Γ. Λυκείου  
Γιάλλου Μελο 38  
153 43 Αγ. Παρασκευά

## Και πάλι οι φοιτητικές εκλογές

Κυρίες Διευθύντες,  
Θα ήθελα να κάνω ένα μικρό σχόλιο στην επιτολή του συναδέλφου μου Διονύση Κολακώτα που δημοσιεύθηκε στο τεύχος της 13/7/93, σχετικά με το ρόλο των φοιτητικών παρατάξεων και ειδικά της ΔΑΓ. Παράλο που δεν είναι πλέον φοιτητής - πιστεύω ότι δικαιούμαι το σχολιασμό αφού η επιτολή με αναφέρει ανουαστικά αρκετες φορές.

Ο περασμός να επιχειρησαστολόγησώ εκτενωώς για να αντικροσώω την επιστολή του Διονύση είναι μεγόλος. Δεν θα το κάνω όμως γιατί κάτι τέτοιο θα είχε νόημα μόνο αν υπηρχε καλοπιστία από την «απειραχτή» πλευρά. Δυστυχώς, καλοπιστία δεν υπάρχει, αφού ο Διονύσης φέβει στο σημείο να απευθυνθεί μέσω του προσώπου μου στους «αγαπητούς φοιτητισσασείρες» και να τους ρωτήσει «ποτε οργάνωσαν συνόκωση ή ημερίδα ή έδωχτη συζήτηση ή προκλήσαν διαόλογο για το Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) στα περιόδικα που εκδίδουν», και να απαντήσει ο ίδιος στο παραπάνω ερωτήσιο - ψευδοερώτα - Ποτέ! Φαίνεται τέλκα ότι ο Διονύσης ούτε καν διάδασει το «φωσσοκωμένο βιογραφικό» της ΔΑΓ-ΝΔΦΚ Ηλεκτρολόγων, γιατί τότε δεν θα έκανε το λάθος να ισχυοιστεί κάτι το οποίο διασωόδεται με μια απλή αναγκωση του προηγούμενου σημειωσαστέος μου. Το οποίο φυσικά μπορώ να συμπλοωσω - Την εκδήλωση - συζήτηση για το πρόγραμμα σπουδών του Οκτωβρίου 1994, το οποίο παρακλήσαστοσαν 250 φοιτητές - Το αόδο πυλωοισσαστών μας για θέματα Π.Σ. - στο τετέλις τεύχος π.χ. Κόσνηκη Μηχανική όως όδωρα για θέματα στασασηλικού σχεδίασμου του Π.Σ. - που έγγινου δημοσοεινεί στο περιόδικο «Ηλεκτροκόπος» που εκδίδωσι με τους συνεργάτες μου στα σχολία είναι απειραόεινα.

Έγω ένα συμπέρασμα μπορώ να βγάλω όταν έγω μια επιστολή που φιλοδοεί να ανωμετασσει σε ένα γενικόταρο διαόλογο για το ρόλο των φοιτητικών παρατάξεων, ανακωσαστη τέτοια ψευδή, ότι δεν υπάρχει καλοπιστία και όρα δεν υπάρχει προόπτιωση να πείρω το συνωμλήτη μου όποιο

επιχειρημα και αν χρησιμοποιώσω, κατά συνέπεια, δεν έχει νόημα να επιχειρησαστολόγησώ!

Ο χαρακτηριστικό των εξουσιοσασμένων π.χ. κομμάτων πωσιν Πασούρης της Δημοκρατίας είναι ότι εκκωσώσασιν τη σσισια ως «είρωνεια και γλεωσμο», έδωκα αν τύχει να αναγκωοισθουσι σε αυτή τον εαυτό τους. Ακόμα, λοιπόν, στον Διονύση, ότα κείμενο του κ. Γεωργακώλλου κωσότητη Νουκλής και όχι ΕΜΠ, το επισήμωσα στα πλαίσια της γενικότερου διαόλου. Αν ήθελα να του όσωω ελοική - ποσοπτική χροσία θα ανεσασο το σχόλιό του στο δικό μου σημείωμα. Φεβουσι, λοιπόν, ότι οι χαρακτηρισμοί του «ακούσμο και σπύλο» που μου προσάπτει ο Διονύσης, όταν κάλωσι να αντιετωπιοσω μια (ωσότη ή λάθος) «όλλη γνώμη», επιστασασιν στον ίδιο όταν κάλειται να αντιετωπιοσεί μια (χωσική ή κοωστική) σσισια - πού στο κάτω - κάτω δεν είχε εξασρχής την πρόθεση να ανασασοεί σε αυτος.

Τέλος, τη σύχαοιστω για τη συμβούλη του Κοσγώ με την είδαοισω, με περισσή ασυνωπία - τον συμβούλεωω το εέξο: ο τι δεν αποδεχεται ή δεν καταλαόεινε ως μην το διασασοβόλωνει και ως μη ψεύδεται περί αυτου!

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ**  
Υποψήφιος Διδασκτωρ Μηχανικός  
Τύπος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών  
& Μηχανικών Υπολογιστων ΕΜΠ  
Νεοσπολέου 2,  
11635 Αθήνα, 18-7-1993.

Υ.Γ. Προσέλατε τωμω έδοιτηση υπερρησασιν για το 3 χροσιο που ανωοισσο στα Πανεπιστημια όμια από τη ΔΑΓ-ΝΔΦΚ, και διατηρω τις καλύτερες ανουήσεις. Έγχοισι και στον Διονύση να έχει και αυτος τόσο ενωσιν και όμοφως ανουήσεις από κάποιο κομματι της ζωής του.

Έπειόδη όμως το θέμα της παρεμβόσης και του ρόλου των φοιτητικών παρατάξεων στα ΑΕΙ έχω όμωκ ενόμοιρεσιν, επιστασασοισω να επησώδω με σχετικό σημείωμα μου, ανεόσαστο στο τε σχόλιο του Διονύση.



Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΜΠΟΥΚΗ

ΙΛΙΤΙΚΗ συζήτηση, στη φιλική παρέα, έδινε και έλαίρνε εκκίνο κάλοκασινό βραδάκι. Ήαρια στουσφαίρο απονοήτευσης για ν' ετουτου του τόπου. Κοινή διαπιστώσι: σπο πουθενά δεν φως, κανείς δεν ξέρει στο πού θα φυσήσει το ελευγιστικό αι- περιμενόμενε να παρακουνήσει το σπύνο τέλμο του πολιτικού του. Παιρά θα είναι: πως θα δλιουερηθούν, από πού θα έλεπη- νί νεοί πολιτικοί άνδρες, σφαι ο μόνος δυνατός «διαιλύς» αν- ους είναι οι τόσο διαδλτες ενδοκουμιστικές διαδίκαισις: Πως ικτον ένας νεος πολιτικός άνδρας να περασει μέσα από το φου- μιστικά «καυδισιά διχρονα» και να παραμεινει ήλικά αλώρη- νη απελάτσιο τους, οι συζήτητες ασάδισαν καμπωσις τρέλες στον αναμενόμενό «Μεσοσι»: ότι μπορεί τάχα να έλθει φρεακο- κη και ουρανοκατέβητος από τον Έλληνομο της διασπόρας, μια ιψηρή δλιαλή της περιήττωσις του ελευθερίου Βενιζέλου: η ότι, λος Ι κορυφατωτος, μπορεί να σταδιο- ζει μέσα στο το κόμμα, να παραδ- ονουμενικο στη διαφθορα και στις επι- του κομιστικό κατεστημένιο αλλά θα- σα του να μείνει ανός και υός: εθεί ασυστα ένα τους τη σκασί»

α και άλλα σπίνον ειγνή «πείρι στο τού- οταν πήρε το λόγο ο «οριόδοξος»: «Μου- ται πως δεν βλέπετε νύω σας και εγεί- σχι μανό πιακό σπία και ένα είδος πολι- τισμώσις. Το βλέπετε ένα υαυροκασιτέ- πη τη ιασιόσι σάι απισιόδοξο, α να είναι έω ότι βλέπω «κωκ στο τράκτι»: Από πο- σπο πούι άλλοι, από την τοπική αυτοδ- οί. Μάλιστα, υπν απορείτε και θα σας ελέ- α βρωσις τι εννω»

α δλοκλήρη σγέδον τε Δυτικό Κόσο και ιαυτοποικ τωσ άνωσις, οι άνθρώποι που- ε να συμβιώνουν σε μια καθορισμένα και ή «πειοχάρακαμίνη» εκάστη- πάλι, χω- κομιστήρι κ.τ.λ. - βροίκουν τρεπούτ να- ουν τα του βίου τους, διαλέγοντας ένα, οσολημια ικανότατο αναστα τους, ή ος και χαίεται «τοπικισ ανωντες». Αν- «ενότητα», στίς μέρες μας, έπασει να κ- υρτάσι από χιλιά, σε ποικιλ, υήτες μέχρι με- α εκατομμύσιω για τις μέγιστες υπ' ερωπέ, άλλο τα κοιτάνοι επιλογής και τα καθ- ητο του τοπικού αρχόντι, του δημοσίου, αλλάζοι και πάλι με το μεγέθος, είναι ο

αύτερος και είναι αυτοι που φωνάζει να σιδήτρε άπτεται της υδίκωσι και της καθημερινής ζωής των δημοτών του και που πα- ζει η συμβίωση αυτή, να είναι όσο γίνεται πιο αρμονική και η καθ- ηνήτρη όσο γίνεται πιο υεχωρίτε.

τις συγχρονες προσφέρμενες υοσφές πολιτειακής ανανωσις των- κών υωών, η κεντρική έλευση κασταί να τον έαυτο της τους κει- ους αόνοσι» συνισ, έξωτερική πολιτική, ένική οικονομία με το π- κλάδο της και υερικά άλλα, Ό.π. σγρίζει τις σπειρές λεπτομέρεις ο συνδέτοιν την καθημερινή ζωή και ανάλογο με τις δούες που ισχυ- σε κάθε γλώσσ, διυβίεται σε ερευτήρα ή στενότερα τοπικό επιτε- η πολιτειας, κόνον, υήτες κ.τ.λ., αλλά κυρίως σε δημοτρω επιτελε- ετρωγιά άλλων των συγχρονών ανωνσιών παροχής των βασικών ηρώων υησος, ασυσι, υήτι, θεωσιση, υπανομο: κ.τ.λ., η συλλογή σπείωγη των σκόνηπιδω, η καθάρσιση, οι συνκωνήσις, η δήμ- ονία και η συντήρησι άλλων των κοινωχρησιών οίκωων στοιχείων της ήλις (δωσοι, πλάστεις, παροκ, υυνοσπείδι, παιδικές υαρές, ο κυ- ε σκόκος των παντιστικών εκατομύων υουσις, αιδήσις συνου- η διαλέξιω, το καλύτερο θεσπία κ.τ.λ.), σημαντικό τιμημο των ηρώων παροχής παιδιών και υησις δηματικη υοσσοκωμεί, δημ- η σγασια και πανεπιστιμώ, α υήτις πολυδομικη και πριβιλι- υοκωμικη σπείωσις που παροσόν στην πόλη, η αστικωμωσι της αιδής και άλλα πολλά είναι δούσις του δημοτικού αρχόντι. Κοιτό- κη, από όλα ετάτοι το σποσι είναι παρηνωσιτα, θα διατηροσούσι το όλο πρόβλημα που απτεται της καθημερινής ζωής του πολ- η, επιλύεται εκεί που γεννιεται, στον τόπο του, στην πόλη ή το χω- και όχι στις γραφεία των κεντρικών υπουρησιών και υηρησιών.

Όλα βέλοια όσα κανει ο Δημωσάρχος στοιχίζοιιν πολλά έκπώ, το σποιο

πληρώνουν - ποιηόλλοι, - οι δημοτές που το σπείλαμβανον. Οι «μυθι- οισί ταχες», οι δημοτικοί υόδοι, των ανγλοσαξόνικων χωιρών ήταν ήδη υψηλοί, στον σε έμος ήταν ακόμη ανυπασκοί, αλλά εκτός από το γε- γονος ότι σπαιμειώνονται ανάλογο οι «έθνικοί» υόδοι, οι φορολόνουμι- νοί είχαν την αιδήση ότι τα έκπώ τους έπισαν τόπο και ότι η αντα- ποδότηκη παροχή των υηρησιών του «αρχόντι» που εκλένανε οι ίδιοι υειας, ταυτίζονταν με την ίδια την ποιότητα της ζωής τους. Για τον ίδιο λόγο ο Δημωρχος, υέγας διαφεντευτής της καθημερινής ζωής των δη- μοτών του, σπείλαβινε παντατε ελευθετικου κυροσ. Στη Γαλλία, για παρόδειγμα, το αναγκάιο για κάθε ανερχόμενο πολιτικό πιστοκοιητική ότι ο υποψηφιός διαθετι το σπασιστάτο προσόντο της κοινής υοικ- κυροσούνης και του κοινού του, πείοναι παντατε στο τη σκληρή δεκ- υασια της τοπικής αυτοδιοικησις. Υπουρνοί, πωύσπουρνοί, πρόεδροι δημακοσις, όλοι, χωιρίς σγέδον ελευθεσι, έχουν πείρασι και έχουν ανα- δειγεί μεσα από το δημοσρχιακό βωκο, στον σποιο και επανέρχονται και τον σποιο τιμων μεχρά το βαυτοτατο υερωσάτο τους.

Τί κανει εις εις αυτό τον τόσο ζωτικό για τη ζωή του τόπου θεσμο; Δημωσ- υησισι άλλη μια, μεσα στις ποσες άλλες, υι- βερη σπείωσιω, τον κομιστικοποιήσιμα στο έποκρο και σκατισμασε κάθε πνοη στην το- πική αυτοδιοικηση. Οι επιτελικόι σγέδιαστές άλλων των κομιστών και το φωνατικό κομισ- τωσκόλο των διαφωσών εκλαδίκων, δεν έο σπείον έξέδρα ποτε στην παρεια τους τους σιδωσποσι να υηρύνει το πρόβλημα της εκεί που γεννιούνται, άλλωτε μέσο σπείν τόπο τους. Το υερος της κομιστικής ειαδήςης στο δημοτικό υερωσό ησι: πολυ μεγάλω για να σπινάσει και οι δημοί αιδήθικον. Οι κεντρικές κομιστικές επιτροπές ασίζοιιν πλέον τον υη- υησιό των κάθε κομιστής ιαρά και αυτόν που έο σπείκοιησι και έο υνίει δημωρχος: υ' κά- τησις σπείωσις ένω πείρι τη υοικωκοσούνη των έννοιω για τη ζωή του δημοτή, τον κόνυ να, το ήθος. Απωασιστικη παροσόντες έ- να τωσο η πιστότητα στις κομιστικές επιτρο- πές και οι διασυνδέσις στο παροσκήνιο των κομιστικών υηρησιών. Δεν πεί να είναι, ο υποψηφιός Δημωρχος, σπικονος πολυέκδομη- πος σπείωσις σιδήτρε αλλά βέλοια, ο κομ- ιστικός «νόμος» σιδήτρε: πλέον και σπεί- δη το σπινόμενο επανασταμβανεται, υοισίκα

σε όλα τα κόμματα, ο δημοτής, υη και οι «ανεξοσπείτωι υποψηφιοί έχουν ελευθεσις πειθονήτες εκλήνη. Πήτε: καυλο φρασ να σπείλξει, ανά- μωσα σε δυο- τρεις πείθονθρώποις που του σπείόλλοιιν άλλοι!»

Αλλά δεν αρκει εις τους κομιστικούς ενκεφάλοισ η έλευση της διαδι- κασις επιλογής: έχουν και άλλους υοσους στο μάνικι τους! Έυωρίζοιιν καλά σπεί οι έγυσοθετημένη πόσοι των δημοτών και άρχοντιών κεντρικοί. Αυ- το γυλικ Πόροι η Κ.Α.Π.: είναι πο' το λίνο, για να ετιλέσει ο δήμος. Το υι- γόλο κομύκιω προσέχονται στο τους ειδικούς πόρους, τις έκτακτες σπ- κωνομικές ενισχυσις, τα κομιστικά παρηνωσιμα, τα σποκο δόνησι και υερικά άλλα των σποικών το υηρωσά και το υωστικό κινεί σκόμη η κεντρική διοικησι. Πριλήπτον από τις δημοτικές εκλήνη, το μινύμο από το κόμ- με που υοισκεται στην έλευσις υησις: έκκόσσο στους δημοτές: ή υη- υιζέτι το δικό υας υπόψηση ή δεν εγει φρασ: «έ! υθωηθετε τη δημωσις πλέισπική υποσγέση του κ. Πρωτο- δόξου οικονομικής σπείωσις του θε- ώδωρου Παν- κάου με το πειρόμα παρόντο διαέκτασμοσ: το σποιο έπτασ τωσο Αβωσοπούλες!

ΑΥΤΑ και άλλα πολλά, παρηνωσιτα άλλωστε, σπείωσιν και υη- υήκανοι σκόρη στη γλώσσ μας, εως σπεί, πολλά προσωσιτα υησις σπεί δύο ποσι τέλευτοις - και κινωστέος στην τέλευτοίη - δημοτικη εκλήνη και σπείονεται να άλλαζε, και που βέλοια να σπεί σπείωσις έυ- φρονήτρε, έυρηκω, υη υενόνη παρηνωσι, κοινών διυνοσικη δι- υωσγυλ, οι σποιοι, υωσις να το υυόλονοιν υησις, ή υητι άλλωσις διχ θα εκλεχόντοσσαν ποτι σπείσινέου έντονο υη κοπιόι αυτονομο και υη «κομιστική» σπεί, σπείωσιση σπείσινέουτες σπείωσις. Απεί τι μόνωτα υηωρίζω και παρ' όλα όσα έπασε παρηνωσι, δύο από αυτοις υη: τον >>>



Φως από την τοπική αυτοδιοίκηση

# Σε αναζήτηση ελληνο-σκοπιανής σύγκλισης

Το ελληνικό τμήμα της «Συνέλευσης των Πολιτών για την Ευρώπη» (Heisiki Citizen's Assembly) οργάνωσε συνάντηση πολιτών από την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Πανεπιστημιακών, δημοσιογράφων και οικονομικών παραγόντων) με Έλληνες πανεπιστημιακούς, δημοσιογράφους και τεχνοκράτες στις 14-18 Ιουνίου στο Λασιθίσι. Οι συζητήσεις ασχολήθηκαν γύρω από τρεις ενοτήτες: «Τα Βαλκάνια σήμερα: Επείδες και απείδες», «Επιχειρησιακές και βαθύτερες όψεις μιας διαφοράς: το μακεδονικό πρόβλημα», «Συνγκεκριμένες δυνατότητες συνεργασίας». Από ελληνικής πλευράς συμμετείχαν οι πανεπιστημιακοί: Θεόδ. Κουλουμπής, καθ. Πανεπιστημίου Αθηνών και πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ, Ευάγγελος Κωφός, Επίσκοπος και ηγέτης στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, γενναίοι καρσκαλάδες από την Γέννης Στεφάνους, του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ειρήνη Γιαννιώη, του Πανεπιστημίου Θράκης, ο Χαρ. Τσαρδανίδης, Διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, ο Διπλ. Νιώτης, Γεν. Διευθυντής Πανελληνίου Σύνδεσμου Εξισογιστών, Εισαγγελέας Εγκρίσεων του ΕΚΕΜ, οι δημοσιογράφοι: Μην. Μασκίνης, Πύλινος Λαίμας και Βλάσης Βλασίδης, και οι συνδικαλιστές: Άννα Καραμάνου και Ρένια Παπαγιαννίου.

Από ελληνικής πλευράς τονίστηκε πόσο είναι αναγκαία η αναζήτηση για να διασφραλισθούν οι αντιλήψεις της κάθε πλευράς για την άλλη, το ζήτημα είναι των ψυχολογικών επιπονήσεων για να κερδηθεί η εμπιστοσύνη, οι σκεπτικιστικές αμφιλεγόμενες προτάσεις εθνικών ταυτότητας και ασφαλείας βραχυπρόθεσμα. Η στήριξη της δημοκρατίας στην ιδιότητα του πολίτη και όχι στην εθνική ιδιότητα, το σταθερό των συνασπίων, η μη μονοπωλία

ση του ονόματος της Μακεδονίας, η μη αμείωτη χρησιμοποίηση ιστορικών συμβόλων, αποτελούν τις προϋποθέσεις για την προώθηση λύσεων με διαπραγματεύσεις, με βάση το «μεγάλο» ή το «μικρό» πακέτο.

Η μη αναζήτηση ταχέως λύσης, με αμοιβαίες παραχωρήσεις, και η διαιώνιση της διαφοράς, γεννάει κινδύνους και για τις δύο πλευρές: πέρα από το οικονομικό κράτος, η παραταση της κρίσης απωγίνει την Π.Δ.Μ. σε συμμαχίες και οικονομικές σχέσεις, που δεν είναι της αρεσκείας της, ενώ η Ελλάδα είναι η χώρα που προστίθουν απ' όλες τις γειτονικές τους, όπως απείδειξαν και πρόσφατες δημοσκοπήσεις.

Όπως αναφέρει και η καινή ανακοίνωση, που βγήκε μετά το πέρας της συνάντησης «κατά τη διάρκεια της συνάντησης εκφραστήκαν ελεύθερα διάφορες προσωπικές απόψεις και διαπιστώθηκε ότι πια» όλες τις διαφοροστικές αντιλήψεις της κατάστασης, υπάρχει η επιθυμία να βρεθεί ένα καινό πεδίο συνεννόησης για να επιλυθεί η απορροσση διενεργεί.

Οι συμμετέχοντες συμφωνήσαν ότι ο ανοιχτός διάλογος μεταξύ πολιτών και εμπειρογνομητών αποτελεί μια ήθικη προσεγγίση για να επιτευχθεί η κατανόηση και εμπιστοσύνη που αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για να εδρασκθεί οποια πολιτική λύση προκύψει μέσα από αμοιβαίες παραχωρήσεις.

Επίσης έκριναν έκκληση στις κυβερνήσεις τους να προχωρήσουν αμέσως σε διάλογο για να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα καθώς και να βοηθήσουν στο ζήτημα μέσω των φασισμών που γυροίσουν τους δύο λαούς.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΔΟΥΛΟΣ

>>>

Πολισιά Ψυχικού και των Σπεταίων) και ίσως και άλλοι που δεν γνωρίζω, εκλέχτηκαν σε τρία και τών δυο μεγάλων κομματιών!

Μας ετυχε, συνέχισε ο «καϊνός», να γνωρίζω μερικά από την ιστορία και έμαθα από αυτούς ότι υπαρχόν και κομματιοί άλλοι από τον ίδιο «κτορφο» τον Νεόφυτο του Πισαλιού Ψυχικού, τον Καμάρο της Πεύκης, τον Τασούλα της Κηφισιάς, το Βασιλείου του Νέου Ψυχικού, για να αναρροσσει από τα προκταία της Αθήνας τον Πρεβεζάνο της Σκιάθου, τον Αναστασίου της Υόρου, τον Σοφάρη των Σπεταίων, τον Δεκαβάλλα της Ξερουπόλης, τον Καϊσάλη της Κω, για να περάσουν στους νησιώτες, τέλος, οι «στερινοί», ο Αρροσίδης της Ξάνθης, ο Καχυμιάνης του Μετσόβου, ο Παπαστεργίου των Τρικάλων και κομματιοί άλλοι.

Όλοι τους, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, δίνουν αυτή τη στιγμή τη μάχη τους εναντίον στο τέρας του κλαστικού συγκεντρωτισμού και όλα τους πασχίζουν να κάνουν πραγματικότητα την πίστη τους ότι οι άνθρωποι πρέπει να μπορούν επιτυχώς να ορίζουν τα του ήλιου τους μόνοι τους, να «αυτονομήθουν» σε τοπικά επίπεδα. Οι περισσότεροι από την παρτα μαθαίνω ότι δρουν κομματικά σε σχέση με τους δημότες, οι πιο «ξυπνοί» μάλλον εξυπηρετούν τους αντιπάλους τους περισσότερο από τους δικούς τους, πράγμα που και αυτό δεν είναι πολύ σωστό!

Η μάχη δεν είναι εύκολη και για να τη λέμε όλα δεν αρκεί να εί όλα οι Δημοσχοί της παρτα είναι στην «μαθαίνω», για παράδειγμα, ότι μερικά ιδιαίτερα οι νησιώτες! κλεινούν συχνά τα μάτια σε αυθαίρετα κινδυσία ενώ άλλοι, συχνά, ανάγκη από δόλο και κυρίως από ζλιμψη υποδοσών, ανέθεσαν δημοτικά έργα με υπέρδοος αρκετά διαδλητές! Όμως, το εθνικό συμφέρον που διακυβεύεται στην επιτυχία αυτής της προσπάθειας είναι τόσο μεγάλο, ώστε πρέπει αυτή με κάθε βυσία να πετυχι, έστω και με σφάλεις.

**Α**ΦΗΣΑ τελευταία, ως εντέλως ιδιόμοσος περιπτώση, το δημοσχο Αθηνικών Δημήτρη Αρροσπούλα, εκ οφίσιος πρόεδρο της κεντρικής Ένωσής Δημίων και Κομοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), προσωπικότητα με ανεξίτηστες σκέψη, πείρες και ασφαλείς αναπάντητες ικανότητες. Πάλλοι ισχυρίζονται πόλλες φορές Λαοσπούλας τον πρώτο καιρό που εμφανίστηκε στο πρόσκληση, έζησαν την παρωσιώδη «αδροσποσούλη» υπερωσινετικότητα, τα υπερωσικά στραγγαλλίσια των σιγχιών τη «υλκεροσπότη» των σπασίων του ανδρός ινοσίζω ότι είναι ο μόνος εν ζωή ήθρωπος που καταφέρει να συνεργασθεί, κατά κινδύς, τόσο με τον κ. Παπασπούλα όσο και με τον κ. Μητροσάκη!], έτσι ώστε «όλοι να μείνουν ευχαροστημένοι».

Σταμτήσαν βυσια να γλυκοσύναν όταν, χωρίς φραϊνομίνια να κουνήσαι το δακτύλο του, απλά περιμενοστας ακινητός και σιμήςτος, ελάν-

δεζώσας, στις δημοστικές εκλήσεις, τον ήσυχό γοντρά αντιπάλου του! Η εκπλήξη στους παραστροπότες ανεξίτηστε όταν, μετά την εκλογή του, φράνκε η σνεση πρόσολής του αδιωκτος στο εσωτερικό και στο εθω-τετικό η η ταχύτητα και αποτελεσματικότητα με τις οποίες κω βράνκε με τον υποσυνέ Π.Ε.Χ.Δ.Ε. του αντιπάλου κομματός, τον Κωστώ Αδαλιώτη (αυτό, προς τιμήν και του τελευταίου) και έπτασε την υπάθεση του «κτορικού Τριώνων» της Αθήνας. Για να κανόνει και λίγο κοσμικό κω-τοσποσολικό, πληροφοροσούσι επίσης ότι μέσα σε ένα ταχύτητα και ήθω-τερο κωλονοστω ανακοινωμένο Δημοσχο, παρέβησε ποσωσάτο πρό-γευση και δελίωση προς τιμήν συνωδόςου του λατινοσμοκωκικής προ-τεσούρας, με μια σονσκησώ, μια πολυτήλεια και μια εκλεπτισμένη άνε-ση, αντίδο των πιο λαυτωών δημοσχοκωτων εκδωλωσών των μεγάλων δυτικών γωσών.

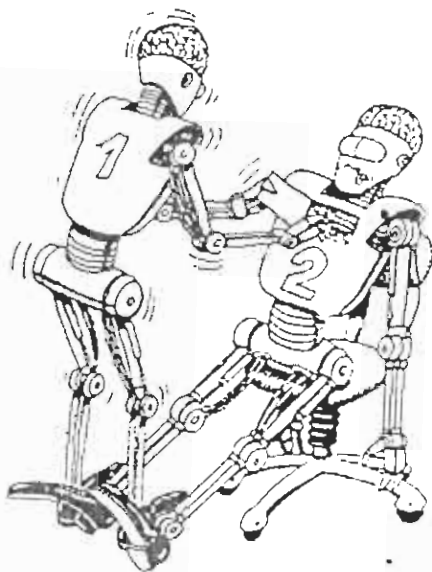
Μακάρι πρόσολής, Έρνα και ημερές διτωκός και υνο: Ο χρόνος θα δείξει, αλλά κοσποσώ «κωλοστροπότες» κοσμοστικοί στη Νέα Δημοκρατία βλά-ποσιν ήδη, σαν σε τριόλιτ, τον Αρροσπούλα να πλεωροσποσώ τη Ρηνί-λλης μεω... οδοσ Αθήνας.

**Ⓜ** Α μου πείτε τωσος και τι πάει να πει αν κομμά δεκαοσίο δημοσχο-ή και μερικά παρσπών, τους οποίους δεν γνωρίζω— είναι όπωσ τους περιγοσλεις, Πάει να πει ποσος πόλλο; Μέγχο: τώρω, με την παντο-κρωσποσ των κομμασίων, η κλασική, η μόνη δυνατό η ανοδική ποσείς των νέων πολιτικών ανδρών, αν δεν σνκων σε γνωστώ πολιτικό τέλαιο, ήταν μέσα από τις κομμαστικές νεώσες ποσώ, μέσα από την επιβίωση στο σκληρό κομμαστικό παρασκήνιο επείτο, μέσα από τη, για χρόνια και χρο-νία, δουλκή προσκόλληση στο καλό «κομμαστικό όλονο» του αρχηγού, σι το πετυχιανες ανέβαινες, σάλλως εγανες. Η «στωδιοδρομια» αυτή γεν-νοσας ένα ιδιόμοσο τυπο ανθρωπώ, τον επαγγελοστικό πολιτικό όπωσ την Ξέρουμε σήμερα, από τον σποσο φαίνεται ότι ο λαός μας αρχίζει να κομωσάται ιδιαίτερα.

Τώρω, δελία ίσως σπινωσση, μέσα από την τοσική αυτοδίοικηση, σνα-γεται και στη γωσά μας ένα δευτερο κανάλι, το κανάλι των ηθωλκωσών προ-τυποσ, δημοσχοσ μιας μικρής εστω πείρας, δοκιμοσσις στη μέσρα και στο δωκοκόλο προδωλημάτα βελτίωση της κοσμητικόνς ζωής του πολίτη, πο-ποσ σε δημοστές σποδείοσση στη έλεη κομω ναυ και πρακτικά πνεύμα βροβίωσας μερικά η θλική σποκοσπή από τις κομμαστικές επιποσες, ανσώμω-ροσά του λόγου σου, εάν είναι επιτοχτυμένο και μετασπώση, στη σονγχοίς σε εθνικό επίπεδο (βουλοστέας κ.τ.λ.) έμωσνήσεται δωλοδη η πιθανότητα δημοσχοσίας ενόσ νεου, πόλλο υγιέστερου φυτωριού παραγχοσής πολι-τικών ανδρών μέσα από τη δοκιμοσσις του έργου του καθένω. Και αυτε είναι σινωκόλο κάποια «ήμωσ στο τωμωσ», έστω και εάν οι «μετοσπηθόσες» υχοί σμωσας στο τον δημοστικό και εθνωσ πολιτικό σπόσο είναι ελπίστικες. Ας λάθωσμε όμως ότι έα πάλλωσπρωσώστω.

# Με σοβαρές αδυναμίες ο εισαγόμενος 2<sup>ος</sup> βαθμός

Του ΠΑΝΝΗ ΣΚΟΥΤΕΡΗ\*



στη φορά προσπάθεια θέσπισης δευτέρου τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή κρατικής εξουσίας σε επίπεδο νομού, 7. Δηλαδή ούτε λίγο ούτε πολύ πριν από 7061 χρόνια, επί εποχής Χαράδου Τριπολιούς έλεγε από τα δάμα της Βουλής, 8. νομοσχέδια για νομάρχες όχι δικαιοπραγματοποιούντες, για τις τοπικές αρχές, 9. λπτας ότι «η τοπική αυτοδιοίκηση είναι αυθεντίας».

10. αταρτίσθηκε νομοσχέδιο για Νομαρχιακό με ευρύτατες αρμοδιότητες. Δεν ψηφίσθηκε διότι το πρωτότυπο 7. και μεταξύ Βουλής και υπουργείου. Το 11. επί Κυβερνήσεως Πλαστήρα, όταν ετοιμοσχέδιο με βάση νομοθετήματα του 27, αφού το κύμενο και ισηγητική έκθε- 28. στην πορεία τους προς τη Βουλή...

12. υπουργείο Εσωτερικών κατήρτισε νομο- 13. δευτέρου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκη- 14. χιακής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το 15. αρχείται οι διορισμένοι νομάρχες, αν- 16. Έγεται ο πρόεδρος της Νομαρχιακής Αυ- 17. ρης και το Νομαρχιακό Συμβούλιο κάθε 18. ρονα με άμεση και καθολική ψηφοφο-

19. εχρα, κατά τρόπο έμμεσο εκλέγονται οι 20. ζές επιτροπές που συγκροτεί η ίδια Νο- 21. Επιτροπή.

22. ηπτης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης 23. κίνετς του σημερινού νομάρχη και των 24. κών Υπηρεσιών που θα περάθουν άμε- 25. ρν (Ν/Α), η οποία θα μπορεί να μεταβιβά- 26. μοδιότητες στον πρώτο βαθμό τοπικής 27. ηρης (δημού και κοινότητας).

28. νος ότι ο νέος αυτός θεσμός κατ' αρχήν 29. ετικό θέμα για τον εκαιχρονισμό γενικά 30. οιας διοίκησης, αλλά και για την προσαρ- 31. χώρας μας στα δεδομένα των χωρών - 32. ΕΟΚ, στις οποίες λειτουργεί από τον 33. ο σώμα ο θεσμός αυτός, με εξαίρεση κρή- 34. ή γεωγραφική έκταση. Ο βαθμός ανά- 35. όλα τα επίπεδα της τοπικής αυτοδιοίκη- 36. σιακά τον πολιτικό, τις παραδόσεις, τις 37. οικονομικές και κοινωνικές της δομές, η δε 38. ή του πολιτή πρέπει να είναι αποτελεσμα- 39. ή συνεισφορά στην προσπάθεια οικοδό- 40. Ευρώπης να στηρίχεται στις αρχές της 41. ρας και της αποκεντρωμένης εξουσίας, 42. λύεται και στον ευρωπαϊκό χώρο της 43. (ΕΧΤΑ) νόμος 1850 / 89.

44. όμως έχουμε υποχρέωση να επισημά- 45. ε, όσο μπορούμε, τα προβλήματα και τις 46. που έχει το καινούργιο νομοσχέδιο εκ 47. ον ορισμένες φρονιά ότι είναι εγγενείς και 48. λύσιμα.

49. ο συνυπαρξούν δημόσιες υπηρεσίες και 50. αυτοδιοίκηση, πράγμα το οποίον θα 51. σα προβλήματα δικαιονομίας και σύγ- 52. οδιότητων, αφού για τη μεταφορά των 53. ο από την κρατική διοίκηση στη νομαρ- 54. χιακή διοίκηση απαιτείται «ισοδύναμο διάστα- 55. ο θα καθοριζόμ και τον τρόπο μεταφοράς 56. μίωων αναγκών για τη λειτουργία της.

2. Στα μεταβατικό στάδιο, δηλαδή από την εκλο- 2. γή των οργάνων του δευτέρου βαθμού τοπικής 2. αυτοδιοίκησης (Οκτώβριος 1994) μέχρι της εγκατα- 2. στάσεως και λειτουργίας των το 1997 θα χρησιμο- 2. δοτείται η ζοία των προϋπολογισμών των σημερι- 2. νών νομαρχιών, οπότε γίνεται αντιληπτό ποια ζη- 2. τήματα θα γεννηθούν, οικονομικά, λειτουργικά 2. κ.ά.

3. Θα εμφανισθούν στον ίδιο νομό τα νέα όργανα 3. νομαρχιακής δραστηριότητας και δουλειές, οι 3. ενέργειες και παρεμβάσεις των οποίων εκ των 3. πραγμάτων δεν θα παίξουν εποικοδομητικό ρόλο.

4. Ποιος θα αστυνίου το έργο της νομαρχιακής 4. αυτοδιοίκησης και κρατικής διοίκησης, προ 4. πάντως κατά το μεταβατικό στάδιο, καθ' όσον, σύμ- 4. φωνα με το νομοσχέδιο, σχέση κεραιχίας ή επο- 4. πτώσεως δεν υπάρχει μεταξύ τους, οι δε προβλεπόμε- 4. νες σχέσεις συνεργασίας, για τα ελληνικά δεδομένα 4. νομίζω ότι δεν σπείχουν σε λογική κριτική και απε- 4. τελούν μάλλον σπικείμενο ουλήτηρας, επιτρέπεται 4. μου, για αφελές πολίτες και μόνον.

4. Το προμερότερο δε, είναι ότι ενώ με το νομοσχέ- 4. διο καθιερώνεται έλεγχος νομιμότητας των πράξεων 4. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, δεν ασκείται συ- 4. τος από τον περιφερειάρχη, επίσης νέο θεσμό, αλ- 4. λά από επιτροπή μικτής σύνθεσης (Κρατική Διοίκη- 4. ση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Δικαιοσύνη). Δηλαδή, 4. κατά σαφή συνταγματική παραβίαση, καταργείται 4. ο δικαιοητικός μηχανισμός του Κράτους όσον αφο- 4. ρά την εποπτική και έλεγχο των διοικητικών πρά- 4. ξων όχι μόνο στο επίπεδο νόμου, αλλά και σε 4. επίπεδο περιφέρειας, καθ' όσον οι αποφάσεις του 4. περιφερειάρχη που εκδίδονται επί προσφυγών των 4. πολιτών κατά των πράξεων της νομαρχιακής 4. αυτοδιοίκησης και κρίνονται μη νόμιμες παραπαι- 4. μπονται στην παραπάνω μικτή επιτροπή, δημιουργο- 4. γομένου έτσι ενός υπερκράτους. Τώρα, πως ελη- 4. γείται η επιμελεωάρχης να ασκεί έλεγχο και επο- 4. πτώση επί συγκεκριμένων πράξεων και στη συνέχεια 4. να μην εκδίδει απόφαση, αλλά να μετατρέπεται σε 4. ενδιάμεσο όργανο που περιορίζεται σε παραπο- 4. μνή της υπόθεσης σε νεφελάκη επιτροπή, μη έλεγ-

χομένη από κανένα, ενώ αδυνατώ να το ερηνώνω- 5. σω. Αφήνω να το σχολιάσει ο αναννώστης.

Επίσης κατοργείται αυθαίρετα, κατά τη γνώμη 6. μου, και ο υπουργός Εσωτερικών και σημερινός 6. περιφερειάρχης στον οι πράξεις των οργάνων του 6. πρώτου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, υπόκει- 6. νται σε έλεγχο νομιμότητας, κατόπιν προσφυγής, 6. στην ως άνω επιτροπή, διοριζόμενη προφανώς 6. χωρίς να υπάρχει εξουσιοδότηση από το Σύνταγμα 6. η το νόμο

Επί του προκειμένου, θα ήθελα να σημειώσω ότι 7. τέτοιο επιτροπή απ' ό,τι γνωρίζω δεν υπάρχει στο 7. κράτη της Δυτικής Ευρώπης στα οποία λειτουργο- 7. γούν όμως σε επίπεδο νόμου αποσυγκεντρωμένες 7. υπηρεσίες υπουργείων επικεφαλής των οποίων έ- 7. ναι ανώτατο κρατικό όργανο νομάρχης κυβερνή- 7. τής - κομισάριος, υπεύθυνος για την εκτέλεση των 7. αποφάσεων των αιρετών οργάνων των οποίων 7. ασκεί και την εποπτεία.

Και δεν είναι μόνο αυτό, παραγνωρίζεται ή 8. αγνοείται και ο ρόλος των οικισιακών διοικητικών 8. δικαιοηριών, καθώς και του Συμβουλίου Επικου- 8. ρατίας, γίνεται δηλαδή παράβιαση και ασέβ- 8. γεια εκτελεστικής εξουσίας στη δικαιοητική εξουσία.

Η άποψη αυτή ενισχύεται περαιώ και εκ του 9. γεγονότος ότι σήμερα για την άσκηση αιτησεως 9. ακυρώσεως ενώπιον του ΣτΕ σε ορκητές περιπτώ- 9. σεως, απαιτείται η άσκηση ενδικοφανούς κεραιχ- 9. κής προσφυγής κατά πράξεων των ΟΤΑ ενώπιον 9. του υπουργού Εσωτερικών προηγουμένως, αλλιώς 9. το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαράδοκτο.

Και ποιος αποκλείει με τα σημερινά δεδομένα μια 10. σχετική νομολογία, σύμφωνα με την οποία όλα τα 10. ένδικο μέσα πριν καταλήξουν στα έκααστήρια, πρέ- 10. πει να διέλθουν προηγουμένως από την περίεργη 10. και σκοτεινή θα έλεγα επιτροπή που θεσπίζω το νέο 10. νομοσχέδιο, αποτελούμενη από ένα δικαστή, ένα 10. δημόσιο υπάλληλο και ένα δημοτικό σύμβουλο εν- 10. δεχομένως.

Τονίζεται δε ότι η ποσόγραφος 2 του άρθρου 8 11. του Ευρωπαϊκού Χάρτη που υπογράφηκε στο 11. Στρασβούργο το 1985, για την οποία η χώρα μας 11. επιφυλάχθηκε, προβλέπει αποζημίωση τοπικών 11. αιρετών οργάνων και διοικητικό έλεγχο των πρά- 11. ξων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από 11. απόψεις νομιμότητας και από απόψεις οκαπιό- 11. τητας. Έμεις καταργήσαμε τον έλεγχο οκαπιότη- 11. τας πλην εξουσίας επιδιώκοντας να καταργή- 11. σουμε και τα όργανα που ασκούν τον έλεγχο της 11. νομιμότητας, δηλαδή αυτό τοούτο το Κράτος.

ΔΕΝ νομίζω ότι υπάρχουν δόσιμα επιχειρήμα- 12. τα, για τη θέσπιση και λειτουργία προ πάντως 12. του ουλήτουμένου θεσμού που απαιτεί αναμφι- 12. σβήτητα τεχνοοικονομική δομή μέσα σε μια περιο- 12. δο οικονομικής κρίσης, που διέρχεται η χώρα μας.

Τς ατέλειες και αδυναμίες του υπό ψήφιση νομο- 13. σχεδίου σε επίπεδο νόμου, δεν καλύπτει δικαιοητικής 13. η τροποποίηση της νομοθεσίας του πρώτου βαθ- 13. μού (δημού - κοινότητες), στον οποίο πρώτο βαθμό 13. έπρεπε να βαρύνει το έργο κάθε κυβερνητικής εξου- 13. σίας, του αντωνίου, δυσχεραίνει τα πράγματα ακόμη 13. χειρότερο.

Αναλυτικότερα, με το νέο θεσο σε ενίσχυση του 14. πρώτου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, προβλέ- 14. πονται τα συμβούλια περιχής, τα οποία θ' αποτε- 14. λέσουν έκφραση της διαδημοητικής και δικαιοητι-

>>>

\*Γραφός παρ' Αρκίο Πάργα, δημοηικός σύμ- 57. Χολοργου



>>>

κής συνεργασίας και έτσι θα δημιουργηθεί ένας τρίτος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης προς τα κάτω, αφού τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια θα τα εκλέξουν τον Ιανουάριο του 1995 και θα τους μεταδώσουν αρμοδιότητες όπως καθορισμό των εκτός σχεδίου πόλεως χωρών, επιβολή τέλους ακινήτου περιουσίας κλπ.

Και εδώ παρατηρείται η αντίφαση και ανακολουθία εκείνων που σοφίζονται, ταυτότου εδούς νομοσχέδια, εν ονόματι δίδουν της περισσότερων συμμετοχής του πολίτη στα τοπικά ζητήματα, όταν ο πρώτος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης ζητά με τους τοσούτους αγώνες αρμοδιότητες από τη μια πλευρά και τελικά αποκτά, και από την άλλη να μεταβιβάζει νόμιμα και θεσμικά, επειδή έτσι το θέλει η ακάσπαστη κυβέρνηση, σε επιτροπές και Συμβούλια.

Με το ίδιο νομοσχέδιο όπως προεβλέθη, καταργείται ο έλεγχος νομιμότητας και σκοπιμότητας από νομάρχη και υπουργό, οι δε προοφινές ενδιαφερομένοι, ασκούνται στην Τριετή μική ανώ επιτροπή, ενώ στο σχετικό κεφάλαιο περί περιφερειών αναφέρεται ότι ο περιφερειάρχης είναι εκπρόσωπος του κράτους στην περιφέρεια και είναι υπεύθυνος για την επεξεργασία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού και των άλλων νομικών προσώπων της περιφέρειας.

Φαίνεται ο νομοθέτης λησμόνησε ότι οι δήμοι και κοινότητες είναι τα κατά εξαίρη νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αν δεν θέλησε να τους μεταβάλει το νομικό χαρακτήρα, κι έτσι να τους εξαιρέσει από την επόπτευση του περιφερειάρχη.

**Σ**ΤΟ παρελθόν με σχετικό άρθρο μου στο περιοδικό της ΚΕΔΚΕ επεσήμανα τις αντιρρήσεις μου για το επικείμενο τότε νομοσχέδιο. Υπερτα από τα παραπάνω, πιστεύω ότι παρά τα θετικά στοιχεία που περιέχει το εν λόγω νομοσχέδιο, όπως η δυνατότητα στους ΟΤΑ να προλαμβάνουν το προωθητικό τους οι ίδιοι, και όχι με την πρωτοβουλία του κράτους με τις γνωστές δυσχερείες, η προσαρμογή προς τα κράτη - μέλη της ΕΟΚ κ.λπ. θα προσκρούσει σε σοβαρές δυσκολίες κατά την εφαρμογή του, διότι υπάρχει περιφέρεια έντετα νομοθετικές υπερβολές και αυθαιρεσίες, αφού η νομαρχική αυτοδιοίκηση δεν ελέγχεται από το κράτος, καθ' οικονομική τρόπο ούτε ο σωτηρικός της κανονισμός υπόκειται επίσης σε έλεγχο στον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι και κοινότητες) καμμία εποπτεία ασκείται, μεταξύ τους δε ως ανεξάρτητοι βαθμίδες δεν έχουν κρατική σχέση.

Ας ελπίσουμε τα νομοσχέδια, στο οποίο συμφωνώ αν όλα τα κόμματα, ως επαναστατικών, να επιρρίψουν, να καταπολεμηθεί η γραφειοκρατία, να μετριασθεί η πελατειακή σχέση πολίτη και κόμματος, να αναθεωρηθεί η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, μολονότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί όχι μόνο με θεσμούς αλλά με πραγματική συμμετοχή στα συλλογικά όργανα, που είναι αν όχι ανυπαρκτη μνηστική παρ' όπ υπάρχειν τόσα και τόσα νομοθετήματα χωρίς να εφαρμόζονται. Προ παντός, δε, θα πρέπει να διαμορφωθεί η αντίληψη ότι τα όργανα του πρώτου βαθμού και δεύτερου βαθμού πρωταρχικά καθήκον τους είναι η επιμόρφωση και συγκροτήση αυτών με τη μέριμνα των κράτους και στη συνέχεια να διεκδικούν αυτοτέλεια και το ανέλεγκτον.

Εφρονά ότι για να γίνουμε προοιστάμενοι πρέπει να μάθουμε να υπακούομεθα. Ο' άλλες τις ομάδες της ανεφάρπινης κοινωνίας, γιατί άλλως το χτύπημα που θα υποστούμε σε περίπτωση πτώσεως μας θα είναι πολύ θορικό με κινδύνο ν' απαλλάσομε και κείνο που έχουμε, δηλαδή και τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

## Μερικές απλές αλήθειες για την οικονομία

Του ΡΑΦΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ\*

**Π**ΡΙΝ από λίγους μήνες ο Γερμανός Καγκελάριος Καλ είχε σε μια συνέντευξη πως μερικοί Γερμανοί υπερπεριφέρονται σαν να είναι η Γερμανία παρκο αναυχητής και ύλτης περισσότερο δουλιά και μεγαλύτερη αίσθηση ευθύνης.

Αυτά είπε πολιτικός γγής, που αντιμετώπιζε υλογίες σε μερικούς μήνες, απευθυνόμενος σ' ένα λαό πού χρησιμοποιεί, σχεδόν, μόνος, την Ευρωπαϊκή Ένωση, κρατάει τα οικονομικά βάρη της αντιστοιχίας της Γερμανίας και είναι ο βασικός συντελεστής της Ευρωπαϊκής οικονομικής διατήσεως προς τη Ρωσία και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Το περιστατικό αυτό γεννά τη σκέψη ότι θα ήταν πολύ καλύτερα για τη χώρα μας αν ο πολιτικός υμός - αλόκληρος ο πολιτικός κόσμος - δεν παρότεπε να τονίσει στον ελληνικό λαό - σε κάθε ευκαιρία και στην ίδια καθαρή γλώσσα - μερικές απλές αλήθειες όπως οι παρακάτω:

**1** Πως, όπως συμβαίνει στη περίπτωση δανεισμού από φυσικά πρόσωπα, οι σχετικές δυνατότητες μας χώρες, ιδιαίτερα για καταναλωτικές δαπάνες, δεν είναι απεριόριστες. Περιορίζονται αντικειμενικά από το σημείο που οι δανειστές αρχίζουν να έχουν αμφιβολίες για τη δυνατότητα της χώρας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της εξυπηρέτησε των δανείων. Από και και πέρα η χώρα μπαίνει στο φαύλο κύκλο που θα ανέχεται, άλλο και με πιο δραμεντικές όρους για να ικανοποιήσει πρόθεσες υποχρεώσεις που, όλο και περισσότερο, σχετίζονται με την εξυπηρέτηση παλαιών δανείων. Το αποτέλεσμα από μια τέτοια κατάσταση είναι πως τα δανειζόμενα ποσά μεγαλώνουν ανεξέλεγκτα. Αυτή είναι περίπου η σημερινή οικονομική πραγματικότητα της χώρας.

**2** Πως δεν είναι απτυχία, όπως διαφημίζεται, η «συνολόρθωση» του δημοσίου χρέους όταν ο δραστηροσμός ή μεσοπρόθεσμος δανεισμός αντικαθίσταται από μακροχρόνιο. Απλά υποθηκεύουμε το μέλλον των παιδιών μας στα οποία κληροδοτούμε τα χρέη μας μαζί με τους κινδύνους και τις σθεαρότητες που περικλείει η τακτική αυτή. Και αυτό γίνεται για να ξεδιψήσομε εμείς περισσότερο με αποτέλεσμα να έχουμε εμείς «καλά» και οι επόμενες γενιές χειρότερα.

**3** Πως αν δεν καταλάβομε έγκαιρα ότι ο δρόμος αυτός οδηγεί σε αδιέξοδο τα προβλήματα θα είναι πολύ χειρότερα στο μέλλον. Αυτή τη στιγμή τουλάχιστον μας βοηθούν δύο ευνοϊκές συγκυρίες: Τα χαμηλά επιτόκια στη διεθνή αγορά και η χαμηλή τιμή του πετρελαίου. Η καλή αυτή τύχη δέβαιο δεν είναι για πάντα.

**4** Πως δεν είναι δυνατό, με τα σημερινά δεδομένα να ανταποκριθούμε στα κριτήρια της συνθήκης του Λάσσεριχ για τη νομισματική ένωση. Και πως, ιδιαίτερα με την πιθανή είσοδο των Σκανδιναβικών χωρών, δεν θα υπάρξει πλοσηφία στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την τροποποίηση των κριτηρίων αυτών σε βαθμό που να μπορεί να συμπεριλάβει την Ελλάδα έστω και στην τελευταία ταχύτητα της νομισματικής αντιστοιχίας.

**5** Πως αυτή τη στιγμή το 5% περίπου του εθνικού μας ασοδήματος έρχεται σαν ενίσχυση

από την Ευρωπαϊκή Ένωση με την προσοδοκία - και εν μέσω την υποχρέωση - ότι θα οδηγήσει στη σελύση της ελληνικής οικονομίας μ' αυτές τις άλλων χωρών - μελών. Η συνέχιση της ενίσχυσης αυτής - τουλάχιστο σ αυτή την έκταση - επεσέβαιν αν αντί της συγκλίσεως διαπιστώνται απόκλιση.

**6** Πως η ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση περιορίζεται από πολιτικά σίνορα και η μόνιμη ανόδικη, για το ποιος φταίει και γιατί, είναι σίνορα και ανητική αφού καλλιεργεί την ανόητη και ευδομητική ψευδοσθηση πως μπορούμε να αυθύνουμε τα προβλήματα μας αλλάζοντας την κυβέρνηση. Οι πολιτικές σπυλές που έχο σπασίδησαν Κυβέρνηση περιορίζονται σημαντικά από τα διαμορφωμένα οικονομικά δεδομένα και αυτό με τη σειρά του περιορίζει τη σημασία της λαϊκής επιλογής.

**7** Πως είναι υπόθεση όλου του λαού - και ιδιαίτερα της πολιτικής ηγεσίας που πρέπει να καθοδηγήσει με το παράδειγμα της - να μειώσομε τα έξοδα και ν' αυθύνσομε τα έσοδα του εθνικού μας ταμείου στο βαθμό που χρειάζεται για να θγνώσομε από το αδιέξοδο. Αυτός είναι ο μόνος δρόμος που μας μένει και πρέπει να τον πάρουμε γρήγορα και σπασινετικά και να μείνοσομε σ' αυτόν με σταθερότητα και συνέπεια ακολουθώντας τα παράδειγμα άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως που έχουν προοισια προδλήματα με τα δικά μας. Αν τού κάνοσομε αυτό και βοηθώσομε στα μιά του δρόμου όταν σήμανα το τελευταίο προσκλητήριο για τη νομισματική ένωση μπορεί να έχοσομε κάποια ελπίδα - και ίσοως προσοδοκία - ότι δεν θα μείνοσομε έξω. Αλλά μόνο τότε.

**8** Πως στο μεταξύ, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, όταν η χώρα έχει το Κυπριακό και την ανόδικη με την Τουρκία, που είναι πραγματικά σοβαρό πρόβλημα, χρειάζεται σθεύτερος προδληματοσμός για να αποφασίσσομε ότι δικαιολογείται να ανοίξσομε διάπλο μέρωπο μ' ένα μικρό, νεοούστοτο και επερωγές κράτος στα θόροια σπνορά μας. Και ακόμα περισσότερο πρέπει να σκεφτόσομε αν η ανόδικη με τη Σκόπια δικαιολογείται να είναι το πρώτο σθεδόν θέμα της εξωτερικής μας πολιτικής.

**9** Πως οι παρακαταθήκες καλής βελήσεως που διαθέτοσομε, στην Ευρώπη και αλλού, είναι πρσοφινικές και η επιλογή του τρόπου χρσοινοπορήσεως των πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτική. Αν θέλοσομε να έχοσομε σαν χώρα μεγαλύτερη βεσούτητα και επρροή θα πρέπει να μάθοσομε - ζώσομε με τα δικά μας υσοδύματα, όσο λίγα κι όείναι, και να πάσοσομε να δανειζόσοσοτε. Θα βοηθώσομε ίσοως στο σσημα αυτό να θεμηθώσομε το εγγλέκο απόφραγμα, πως οι ζήτησονοι δεν έχοσιν επίλυγες αντί να προσπαθώσομε να ελγήσοσομε τις δυσσυνίες μας με μοιρολατρικές θεωρίες για την ύπερση ενδομηκής αντιπώθεσης απεναντι στην Ελλάδα.

Από σούτησως που κάνω με φόρους έχω την εντύπωση πως βασικά δεν υπάρχει διαφωνα σ' αυτά που ανάσοσο εδω απλές αλήθειες. Εκείνο που υπάρχει, ίσοως είναι μια τάση να ξερνάσο με εν η κατάσταση, με όσα έχοσιν μέχρι πύα, δεν θέλτιώνεται, χρσοιείται να γίνον περισσότερο. Η υπεπύμκη γι' αυτό υπάρχει δέβαιο και σπασινετικά πατικά.

\* Επισκεπτής καθηγητής σε ενεργειακά θέματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

# Δημοκρατικός Προγραμματισμός και Αυτοδιοίκηση

Γράφει ο ακαδημαϊκός ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

**Ο** ΥΠΟΥΡΓΟΣ Εσωτερικών κ. Κ. Λαλιώτης το 'γα αρωφί' καμάρωτο νομοσχέδιο με το οποίο επικρέμασε αραιωμένες «βελτιώσεις» στην ήδη υπάρχουσα νόμο για το Β' Βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παρουσιάστηκε στις 30 Αυγούστου 1994 στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή ο νομοσχέδιο αυτό, ο κ. Λαλιώτης το χαρακτήρησε «αυτοχρηνοπιστική, υπαλληλική και εθνικά επωφελής, αφού προωθεί, όπως υπογράμμισε, την ανάπτυξη στις παραμεθώρες περιοχές της χώρας». Οι αναγνωστές γνωρίζουν, ασφαλώς, ότι στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» δημοσιεύτηκαν τον τελευταίο καιρό, με την ευκαιρία του τότε νομοσχεδίου και άλλου νόμου καθώς και με την ευκαιρία των «βελτιώσεων» που εισάγονται τώρα με τις νέες ρυθμίσεις, πολλά άρθρα για το θέμα αυτό, το οποίο

εξελίσσεται σε μάζον εθνικό θέμα για τη χώρα μας, για τους λόγους που έχουν τεκμηριωμένα παρουσιασθεί και αναλυθεί. Στην αρθρογραφία αυτή προστίθεται σήμερα και το εμπνευσμένο άρθρο του ακαδημαϊκού κ. Γεωργίου Κ. Βλάχου, το οποίο εγγραφή οδικά για τον «Οικονομικό Ταχυδρόμο», αποκαλύπτει την έλλειψη θάρρους, σοβαρότητας, σχεδιασμού και οργάνωσης στο επίπεδο πραγματικών αυτοδιοικουμένων Περιφερειών και χαρακτηρίζει «εξέκρησση και ονομασία από αέρος πτώση την επιθυμητή σήμερα, με το εμπόλημα του δημοκρατικού προγραμματισμού! αυτοδιοίκηση Β' βαθμού!». Το άρθρο αυτό του κ. Βλάχου έχω ως ελπίς (οι υπογραμμιστές είναι του «Οικονομικού Ταχυδρόμου»):

**Α**Ν ΕΞΑΙΡΕΣΗ κανείς τα προβλήματα της οικονομίας, κανένα άλλο εσωτερικό πρόβλημα δεν συνείδησε σε τόση έκταση, στην Ελλάδα, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, όσο εκείνο της αποκεντρωτικότητας και αυτοδιοικητικής, υπό ήταν σπυλιώτικα φυσικά, αφού η χώρα, από της συστάσεως του Ελληνικού Βασιλείου, ο έτος 1830, έως μια πολύ πρόσφατη εποχή, πήρε κράτος όχι απλώς αποκεντρωτικό αλλά πύσης, κατά κάποιον έννοια, αυταρχικό, αφού συγκεντρωτικός σταυρώσαν ενώ ουσιαστικά με τη μονοπλευρή και ολοκληρωτική κλίση ο του Κέντρου επί της Περιφέρειας. Ο χαρακτήρας αυτός του πολιτικού μας συστήματος εδραιώθηκε στην κυβερνητική και διοικητική κλίση προσατέθη από όλη τη οικονομική εξάρτηση της επαρχίας από την πρωτεύουσα. Εθνημορφική έκτακτη και λειτουργία ακόμη ημέρα εκείνο που μου εδόθη σε άλλες ευκαιρίες ο κατονομάσει: «το Κράτος των Αθηνών». Για οφθαλμοφανές ότι το βασικό αυτό δεδομένο αποτελεί προϋπόθεση των αποκενδρωτικών λύσεων που επιχειρούνται ή θα επιχειρηθούν στο έλλον στον τομέα σημαντικό αυτό τομέα της ζωής μας ζωής.

Ο κυβερνητικός και διοικητικός συγκεντρωτισμός υπήρξε, δεδοίως, μια αδήριτη ιστορική ανάγκη, για τη Νεώτερη Ελλάδα, κατά τον πρώτο ανάστρον ελληνοκρατικού και δίους. Η ανάγκη αυτή απέρριψε τόσο από λόγους καθάρσεως πόν το κατάλαττε της οθωμανικής τυραννίας όσο και από την εύλογη προσδοκία εθνικής και πληθυσμιακής ολοκληρώσεως του έθνους. Η συγκεντρωτικός συνοδοιπόταν, φυσικά, από τις έμφυτες αδυναμίες αυτού του συστήματος, αδυναμίες που πολλαπλασιάζονταν, από το ένα μέρος, λόγω της προσδοκίας του σε ζωολογικά συμπεριφέροντα και επιρροές, διά μέσου των ξενόφερτων δυναστών, και, από το άλλο, σε του γεγονότος ότι το εν λόγω σύστημα υπερέβη από την αρχή, στην απελευθερωμένη από τον τουρκικό ζυγό Ελλάδα, με τα πλέον εντηρητικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας, με την ημερησίως φήμη κατά τις πρώτες δεκαετίες, με τις γνωστές πλειοψηφικές πρακτικές σε τις κομματικές δεσμοποιίες στη συνήθη, ο στα κάποιον πρώτο εγγενής για τους Έλληνες εσμός της τοπικής αυτοδιοικητικής μεταρρύθμισης σε ελαττωρή και ουσιαστικά ως όργανο στην υπηρεσία του Κέντρου παρα ως μέσο κανονιστικής και πολιτικής χειραφετήσεως και προόδου. Η αδυναμία αυτή υπεβλήθη ασφαλώς ο αποπληρωτικό μεγάλος αριθμός αυτοδιοικητικών τοπικών μονάδων, αλλά και ο συγκεντρωτικός και συχνά ομηγητικός χαρακτήρας

που, προελάθον στο πολύ ενωρίς τα πολιτικά κώστατα.

Οι κατά καιρούς απόπειρες εξέδου από όλα αυτά τα αδιέξοδα και οι συναφείς με αυτές αλλαγές και διοικητικές επεξεργασίες σε τρεις κυρίους σταγόνες: τη μεταδόση αρμοδιοτήτων από το Κέντρο στις αυτοδιοικουμένες μονάδες α' βαθμού και τον περιορισμό της κρατικής κηδεμονίας (διά του νομήρη) επί των ορισμών των αυτοδιοικουμένων μονάδων τον οικονομικό μεταξ των εν λόγω μονάδων είτε διά συγχωνεύσεως είτε διά προγραμματισμένης κινήσεως συνενταξίας τη δημιουργία αυτοδιοικουμένων τοπικών μονάδων μεγαλύτερης εμβέλειας (όπως ο ήρωι της θαυρατικής περιόδου) η υπερκειμήλιον στις υπάρχουσες τοπικές μονάδες αυτοδιοικητικής Β' ή και γ' βαθμού. Στη διαδρομή του χρόνου, από το 1833 ως σήμερα, οι απόπειρες αυτές διεσταυρώθησαν η ακολουθήσαν η μια τη άλλη, χωρίς ουσιαστική ως τώρα επιτυχία. Η πιο πρόσφατη απόπειρα είναι εκείνη που διασυσματίζεται κάτω από τα μάτια μας, με την υπήρξη του ν. 1622/1986 και της τροποποίησεως που υπήρξε διά του ν. 1633/1990.

**Κ**ΑΘ' ΟΛΗ τη διάρκεια αυτής της πορείας το πρόβλημα υπήρξε ζήτημα πάντοτε το ίδιο. Η απόπειρα αναποδοκίτησε αντίνομως ανάμεσα στο αυταρχικό αποκεντρωτικό και μια ιδεολογική κινήση, η οποία στην ουσία αποκέντρωτική και δημοκρατική. Η οπτική γωνία και οι εδαφικές λίστες που ήσαν πρόσφορες ή επικίνδυνες σε κάθε στιγμή της ιστορίας, διασέσαν, ωστόσο, μεταξύ τους ορισμένα και από την άποψη των κοινωνικών δομών και από εκείνη των εσωτερικών ή των διεθνών συγκυριών. Οι όμοιοι της εσωτερικής περιόδου απέτελλαν έναν ιστορικό συμβιβασμό ανάμεσα στο αποκεντρωτικό πνεύμα της μεταστασιακής εποχής και τις αραδαίες δομές της ελληνικής κοινωνίας των μεταναστικών χρόνων. Τα ρεζιλιώματα για τη ποχή τους σχέδια μεταφοράς του κοινοτικού πνεύματος στο επίπεδο των νομών, από τον λαολόγο Τρικούπη και μερικές δεκαετίες μετά από τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τη λύση των διανομημένων και των πολιτικών που συνείχε το δημοκρατικό σύνταγμα της της Ιουλίου, αποσκοπώνταν σε μια διαχειριστική της αραδαίας ανθρωπότητας αστικής κοινωνίας όπως απηγορεύεται γραφειοκρατικά λύση της κρατικής κηδεμονίας, ανοίγοντας διέξοδες τις πόδες του κοινωνικο-οικονομικού φιλελευθερισμού σε των αραδαίων προσδοκία της πολιτικής ημοκρατίας και της κοινωνικο-οικονομικής ορατότητας. Διαδόση, στην εποχή μας, το κοινοτικό πνεύμα είναι κάτι άλλο η,

ακριβέστερα, είναι όλα μαζί όσα επεδιώχθησαν κατά την αραδαία προηγούμενη περίοδο, αλλά συμπυκνωμένα και υποταγμένα σε ένα καινούργιο *fecit*, σε ένα καινούργιο, περισσότερο δυναμικό παρά ποτέ άλλοτε ιστορικό γεγονός, κάτω από εντελώς πρωτόφαντες οικονομικές νομοτελίες και ηθικοκοινωνικές επιταγές.

Το νέο αυτό *fecit* είναι η ολοκληρωτική ένταξη των επί μέρους εθνικών ή κρατικών κοινωνιών στη διεθνή ή την παγκόσμια κοινωνία και οικονομία και η ταυτόχρονη ολόκληρη και πιο στενή αλληλεξάρτηση των εθνικών ή ομάδων κοινωνικών σφαιρών της καθημέρας από τις κρατικές ή εθνικές κοινωνίες. Και όλα αυτά, φυσικά, υπό το κράτος πνευματικών ανταλλαγών και πολιτικών προορίσεων που η τεχνολογική πρόοδος ακαταπαύτως προωθεί και διασπείρει. Σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο το πρόβλημα είναι σήμερα να τεθεί υπό έλεγχο η κίνηση αυτή της ιστορίας, πράγμα που συνεπάγεται ούτως ή άλλως την ανάκληση των ανθεωρητικών του πολιτικού συστήματος και των τεχνικών εφαρμογών στον τομέα της αποκεντρωτικότητας και της αυτοδιοικητικής. Για τις νέες αυτές ιστορικές επιταγές δεν αρκεί πλέον ούτε το αυταρχικό - αποκεντρωτικό κράτος - έθνος του 17ου αιώνα ούτε η λίγο ή πολύ αναρχομένη δημοκρατία των μαζών του 20ού. Ο μονοπλευρικός, φυσικοκρατικός φιλελευθερισμός όσον και ο σοσιαλιστικός νομοκρατικός απέδειξαν, ο ένας μετά τον άλλο, ότι η κίνηση της ιστορίας δεν δεσμάζεται ούτε με ασπιδόδες εντός ούτε με φλογαγείς διακηρύξεις. Το πρώτο που τίθεται επί ελπίς σε κάθε πολιτικό επιτηρητήριο ή παρατηρητήριο είναι πώς και με ποια μέσο οι αλληλεξάρτησεις και συναρτήσεις, εσωτερικές ή διεθνείς, που εφημερεύουν προηγουμένως, θα μπορούν να διευθετηθούν κατά τέτοιον τρόπο ώστε να συμπεριφέρονται στην ολική κοινωνία και εκείνα των στόμων και των ορδών να συνυπάρχουν και να συμπεριφέρονται χωρίς να παρεμβάλλεται η μοιραία ως τώρα αντίνομια του Κέντρου και της Περιφέρειας.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι απλή: η όραση της ιστορικής αυτής αντινομίας - ιδιαιτεροποίησης, όπως υπάρχει, στην Ελλάδα - ανάμεσα στο κοινοτικό πνεύμα και τον κυβερνητικό αυταρχισμό δεν ανευρίσκεται στην υπεροχή του ενός επί του άλλου, αλλά σε μια ισορροπία που στηρίζεται ολόκληρη στα συγχρονία δεδομένα της ιστορίας: την κινητικότητα των δομών και την αλληλεξάρτηση των κοινωνικών μεγεθών. Είναι ενόητο, σήμερα, και εντελώς καταληφτό από όλους ότι η ισορροπία αυτή δεν είναι εφικτή παρά μόνο μέσα από ένα καλά οργανωμένο δημοκρατικό προγραμματισμό συνδυασ-

ομένο και προσαρμοσμένο σε ένα ευρύτερο αναπτυξιακό χωροταξικό σχεδιασμό.

Επιχείρησα, πριν από τριάντα χρόνια, να προσβάλω στην Ελλάδα την ίδια αυτού του δημοκρατικού προγραμματισμού<sup>1</sup>. Ο όρος έγινε έκτοτε ευχρηστός και για πολλούς δημοφίλους, χωρίς όμως να γίνεται πάντοτε αντιληπτό το περιεχόμενό του. Δεν θα ήταν δυνατό να επαυλώσω, ιδίω, στο θέμα αυτό, θα ήταν χρήσιμο ωστόσο να υπομνησθεί ότι ο δημοκρατικός προγραμματισμός, ως μέθοδος διακυβέρνησης, χαρακτηρίζεται όχι μόνο από την πηγή και τα περιεχόμενα που τον υποδοσάζουν, δηλαδή τον ευρύ κοινωνικό διάλογο και τα ερωτήματα λαικής συμμετοχής, αλλά και από την ηθελμητή και συναδέητη διάσυνδεση όλων των δυνατών που συνσπαρτίζουν τους ζωτικούς ιστούς της συνολικής κοινωνίας και των επί μέρους τμημάτων της: της οικονομίας, της παιδείας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού κατ' αποκλεισμό κάθε μονομερούς προσέγγισης στην ιδεολογία του αποκομμένου κυρίαρχου παράγοντος.

Είναι ακριβώς αυτό που έλειπε στην Ελλάδα, τόσο από τα μεταπολεμικά οικονομικά προγράμματα αναπτύξεως τα οποία εκινήθησαν σε σχετική ανεξαρτησία από τις υφιστάμενες διοικητικές δομές και σε πλήρη άγνοια των αναγκαίων εκπαιδευτικών και πολιτισμικών συνθηκών - όσον και κατά τον σχεδιασμό και την εκτέλεση άλλων διαδικασιών αποσυμφωρήσεως του Κέντρου. Έτσι, η διασπορά των πανεπιστημιακών μονάδων στην περιφέρεια έγινε προφανώς χωρίς χωροταξικό προγραμματισμό και σχεδιασμό, ανάλογα με τα κομματικά συμφέροντα και την βαθμύ επιβολής των κατά τόπους πολιτικών παραγόντων. Εντελώς μονόπλευρος και με ανεπάρκεια πολλές φορές αποτελέσματα υπήρξε επίσης ο κατά θεωρίαν χωροταξικός ποσοδοτικός σχεδιασμός που ν. 1337 / 1983 ενώ εξέλλου χωρική υπερπροσέγγιση αντίστοιχες εκτιμήσεις των οικονομικών και άλλων μεγεθών και των αντίστοιχων αναπτυξιακών προσδοκιών έγινε ο σχεδιασμός των οδικών και επικοινωνιακών δικτύων. Το οικιστικό χάος των Αθηνών και του μεγαλύπρου τμήματος της Αττικής είναι και αυτό αποτέλεσμα της ανικανότητας των υπεθλων οργάνων της Παλίας όπως προβούν σε έγκαιρες εκτιμήσεις και αξιολογήσεις με έρωση έναν ολοκληρωμένο δημοκρατικό προγραμματισμό που να περιλαμβάνει το σύνολο της χώρας.

**Κ**ΥΡΙΩΔΕΚΤΙΚΑ ξεκρίμαση και σφονί από άρας έπεται και η επιχερομένη σήμερα με έμβλημα τον δημοκρατικό προγραμματισμό<sup>2</sup> αυτοδιοίκηση σε επίπεδο β' βαθμού.

Η ανάγκη αυτοδιοικήσεων ανώτερου βαθμού απετέλεσε, όπως σημειώθη προηγουμένως, πρόγια, πρωκτικώς ελλογη δεκαέτη των προσδοτικών δυναμών της χώρας κατά τα τελευταία εκατό χρόνια. Χαρακτηριστικές, ωστόσο, υπήρξαν οι τελεντισίες, καθ' όσον αφορά στις επιλογές ενάσεως στο επίπεδο της επαρχίας και εκείνο του νομού, αλλά και η διαπιστωσή ότι, κατά τις πρόσφατες εκλήσεις επί των υποποποιήσεων του ν. 1622 / 1986<sup>3</sup> υπεργραμμική και έγινε τελικά άσκη η ανάγκη θεσμοθετήσεως επί πλέον «αυτοδιοικήσεων» σε ενδιάμεσα επίπεδα. Το θέμα - εντούτοις κορίθ - αν ο νέος αποτελεί ιδανικό μέγεθος για την αυτοδιοίκηση β' βαθμού δεν απασχόλησε σοβαρά τους συντάκτες του νόμου. Φαίνεται δε ότι πελήγη, κυρίως, επείθ' κατα τον τρόπο αυτόν δεν θα άωτοπράσσανται οι κατά τόπους δομές

των κομματικών σχηματισμών, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά στο πλαίσιο του νόμου. Πράγμα που έδωσαν, επίσης, την αντιμετώπιση του άλλως υπαρκτού και από ευρωπαϊκής σκοπιάς θέματος της δημιουργίας αυτοδιοικούμενων Περιφερειών, στο πλαίσιο των οποίων, όπως είναι ευνόητο, θα έπιθετο σε δοκιμασία η συναχή των κομματικών σχηματισμών, ενώ, όπως είναι επίσης ευκόλως καταληπτό, με τη δημιουργία αυτοδιοικούμενων Περιφερειών όχι μόνο θα αποκτούσε ουσιαστικά περιεχόμενο ο δημοκρατικός προγραμματισμός, αλλά και θα άευκολόνετο η παιστική ανένωση του πολιτικού συστήματος διά της ενδιδείας νέων προσώπων και της ωρμόσεως περισσότερο εκουχρηνομένων ιδεολογών. Οπωσδήποτε δεν έγινε αντιληπτό, σε καμία φάση των εν λόγω διεργασιών, και το πάρεμικό ήθος ενός υπολανθάνοντος έωτω συνολικού εθνικού δημοκρατικού προγραμματισμού, υπομόχλιο του οποίου θα ήταν επ' ελής ο νόμος.

Ακούστηκαν, βεβαίως, φωνές ότι το νέο καθεστώς αυτοδιοικήσεως θα οδηγούσε σε ορκείνες περιοχές της χώρας σε εθνικούς κινδύνους. Παρέμινε, πάντως, απαραίτητο το γεγονός ότι, σε σύγκριση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες, ο αριθμός των νομών της Ελλάδας όπως αυτός διμορφήθη υπό ανώμαλες ιστορικές συνθήκες είναι υπερόβολα μεγάλος και ότι ο καθορισμός των ορίων τους έχει γίνει, πολλές φορές, κατά τρόπο ελαττωματικό. Πράγμα, όπως είναι ευνόητο, εντελώς απαραίτητο, όταν

*Ξεκρίμαση η επιχερομένη  
σήμερα (με έμβλημα το  
δημοκρατικό  
προγραμματισμό!)  
αυτοδιοίκηση σε επίπεδο β'  
βαθμού*

σκέπτεται κανείς ότι αναπτυξιακά έργα κάποιες σημασίες δεν είναι νοητά αν δεν έχουν ενταχθεί σε ευρύτερες γεωγραφικές και πληθυσμιακές ενότητες. Και ότι ακόμη, στο πλαίσιο ιδιαιτέρως της Ευρωπαϊκής Ένώσεως αλλά και πέραν αυτής οι αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες καλούνται ήδη να συμπετάσσουν και συμπετάχουν ήτπρακτα και αποτελεσματικά σε προγράμματα διεθνούς εμβέλειας. Η ανσγνώριση, άλλωστε, μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ, της επικουρικότητας και επ' ωφέλεια των Περιφερειών, καθώς και η λειτουργία της συμβουλευτικής έωτω Ευρωπαϊκής Επιτροπής Περιφερειών υπογραμμίζουν έρωτα την ελληνική απουσία στον τομέα αυτόν.

Στην προσωπική των συγγρόνων εξέλιξη της οικονομίας και της κοινωνίας, το θέμα της δημιουργίας αυτοδιοικήσεων β' βαθμού άνω άρρηκτα συνδεδεμένο με τη χάραξη νέων, περισσότερο ορθολογικών ορίων των νομών και με τη εντοχή των νομών σε μονάδες γ' βαθμού αυτοδιοικήσεως, τις Περιφέρειες, οι οποίες, όπως προς το παρόν, είναι επίσης όργανα του κυβερνητικού και διοικητικού συγκεντρωτικού και εξαρτώνται ολοκληρωτικά από τις ανώτερες κομματικές ιεραρχίες του Κέντρου. Οι ελληνικές «Περιφέρειες» είναι άλλωστε χαρακτηρισμένες οι ίδιες ανεξάρτητα από κάθε ιδέα δημο-

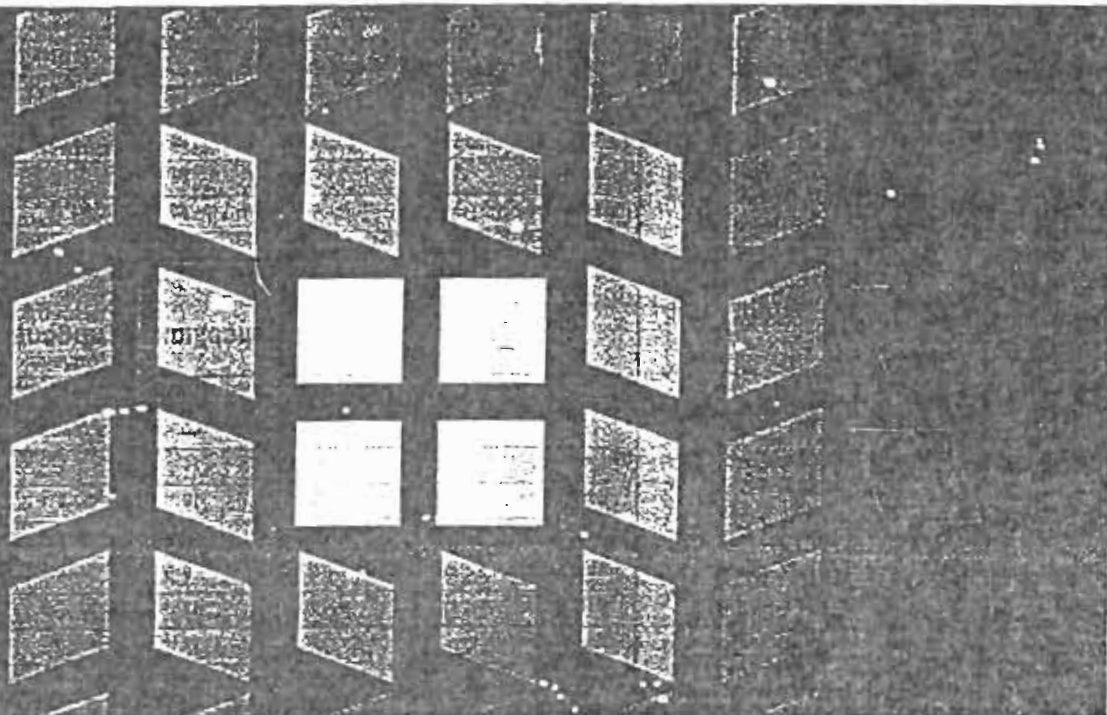
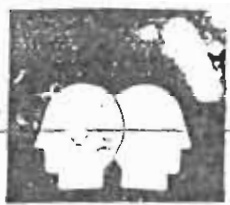
κρατικού προγραμματισμού και δε, μεγέθη που και αυτά τις υποβαθμίζουν σε σχέση με αντίστοιχες αυτοδιοικούμενες μονάδες ευρωπαϊκών κρατών.

Οι πατέρες του Έθνους που νομοθετούν χωρική σε οκπετούνται και αγνοούν αν και πώς εφαρμόζονται οι νόμοι που ψηφίζουν, θα έπρεπε να γνωρίζουν ότι σε άλλα κατά παράδοσιν συγκεντρωτικά κράτη, όπως λ.χ. η Γαλλία, η αποκέντρωση και η αυτοδιοίκηση έγιναν και παραμένουν αντικείμενο εντατικών κοινοβουλευτικών διαβουλεύσεων με την ταυτόχρονη δημιουργία ad hoc υπηρεσιακών οργάνων και την παραλληλή, σε έκταση ολόκληρων βιβλιοθηκών, επιστημονική επεξεργασία και κριτική των συναφών θεμάτων. Και θα έπρεπε να γνωρίζουν, ακόμη, ότι, παρά τη γενική επιτυχημένη έπιση των νέων θεσμών και ιδιαίτερα των Περιφερειών - από το 1982 - στο θεωρικό σπλάστωμα αυτής της χώρας, έκκευό αφιέλιος σήμα ενώπιον της γαλλικής εθνοτυλεϊσεως ένα ακόμη σχέδιο αναπροσαρμογής, με στόχο την βελτιωτή λειτουργία και το συντονισμό των αυτοδιοικούμενων περιφερειακών διοικήσεων<sup>4</sup>. Είμαστε, ασφαλώς, πολύ μακριά από το στάδιο τέτοιων εφαρμογών και το μόνο που θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε, ιδιαίτερα στους εκπροσώπους του Έθνους, είναι ότι σήμερα και για το νομοθετικό έργο και για την εφαρμογή του σε τόσα ευαίσθητους τομείς όπως η απασκέντρωση και η αυτοδιοίκηση απαιτείται και πολλή μελέτη και μεγάλη υποδορότητα.

**Σ**ΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ θα έλεγα ότι, ανεξάρτητα από τις επιμέρους απειλές και τις επιχερομένες βελτιώσεις του ν. 1622, όπως αυτές έχη ήδη τροποποιηθεί, παραμένει ανοικτό και μέλστα γίνεται πιο επικαιρο και οπτακτικό το μέγα θέμα της ελλοψτικής σχεδιασμού και οργάνωσης στο επίπεδο προγραμματισμού αυτοδιοικούμενων Περιφερειών, οι οποίες θα είχαν, μαζί με την κεντρική έξουσία, το άρας ενός συνολικού δημοκρατικού προγραμματισμού στο επίπεδο της επικρατείας. Όπως διαμορφώνονται τα πρόγραμμα σήμερα, καθώς και η καταργήσεως του μετακλητού νομάρχη, η κεντρονική έπιση μεταστέφεται επλάως στον «Περιφερειακό» έρωμα που δεν άευκολύνει ούτε την κρόροση ανάπτυξη ούτε την εθνική ανσχηγή και τον υποσέβον διαρκή κοινοδυλατικό έλεγχο της εθνικής Αντιπροσωπείας. Με την έλλοψη θάρρους και πρωτοβουλίας για την παράλληλη ανσδιοργάνωση της Δημοκρατίας σε επίπεδο αυτοδιοικούμενων Περιφερειών, πολύ προβάμα ότι γίνεται ένα βήμα εμπρός και δύο πίσω. Η αντιμετώπιζόμενη, άλλωστε, παραβίαση μέσο στο σύστημα αυτοδιοικήσεως β' βαθμού μιας μοναδικής Περιφέρειας - να λόγω άσχετους προς το συστημα - (για το Θράκη, λόγω εθνικής ανσχηγής, γελισποσι με άλλων την άλλως θεμιστη προσιτάσια βοταγωγής του θεσμού αυτοδιοικήσεως β' βαθμού και προβάλλει εκτακώς ανσκή για τον έδωσο επιβεβλημένη παραβέτηση των αυτοδιοικούμενων Περιφερειών.

1. Νέο Οικιστικό - Προγραμματισμό στη διάρκεια του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, 1963, σ. 10, σελ. 781-791.  
2. Πρακτικά Βουλής, Συνεδρ. ΜΕ 1-3-1990, σελ. 5140 στ.  
3. Σε πολλές δεκάδες αναφέρονται το σχετικό δημοσίευμα της Γαλλικής Υπηρεσίας Εννομοθεσίας (Documentation Française).  
4. Το σχετικό σχέδιο νόμου έβασμα από το έρωμα του αρμοδίου υποοργάνου άπαιτείται στην έωτω έκση υποσέβοντος από Περιφερειακά προγράμματα σχεδιασμού με στόχο την καλύτερη έξοσση των εθνικών ανσχηγών και την κρόροση ανσχηγής των Περιφερειών.





## Παρατηρήσεις για τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση

Του ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΑ Ε. ΠΑΝΑ\*

Στα ταλαιπωρημένους δημοκρατικούς του Ελληνικού Κράτους είναι η αυτοδιοίκηση ή Νομαρχιακή αυτο-διοίκηση. Ας δούμε εν συντομία την ιστορική συνταγματική κατοχύρωσή του θε-

του, ο θεσμός κατοχυρώθηκε στο Σύνταγμα του 1927, όπου είχε συμπεριληφθεί ρητά στην καθιέρωσή της. Το Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 99) δεν συμπεριλάμβανε τη διάταξη για τη δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης.

Το 1975, στο άρθρο 102 παράγραφος 2, η Κυβέρνηση στην καθιέρωση της Ν. Δημοκρατίας, ψηφίσθηκε το Σύνταγμα μέχρι που τη φορά το ΠΑΣΟΚ στην Κυβέρνηση, σχετικό νομοσχέδιο για την καθιέρωση της βαθμίδας αυτοδιοίκησης.

Το 1981, κατά το οποίο κυρία χαρακτηριστική υπερνομιολογική της Νέας Δημοκρατίας, (β) αποκέντρωση της ΤΑ από βασικές

αρμοδιότητες. (γ) επιδίωξη της ΚΔ να γίνουν οι Δήμοι και οι Κοινότητες προέκταση του κρατικού μηχανισμού. (δ) ο ρόλος της ΤΑ ήταν ουσιαστικά ανυπαρκτος στον πόλεμο-δομικό προγραμματισμό

*Ο νέος νόμος διατηρεί την κύρια πηγή κακοδομίας της τοπικής αυτοδιοίκησης αφού η διαδικασία κατάρτισης του υπονομιολογισμού της συντηρεί την αναποτελεσματική οργάνωση, την αδυναμία μέτρησης της χαμηλής ή ανυπαρκτής παραγωγικότητας, την ανορθολογική κατανομή των πόρων και την οπαιαλή του δημοσίου χρήματος*

και σχεδιασμό της. (ε) διορισμένος (καρμυλικός) Νομάρχης.

Η δεύτερη φάση καλύπτει την περίοδο 1981-1988 και κύρια χαρακτηριστικά της είναι η αναβάθμιση

της ΤΑ και η προσπάθεια να δοθεί περιεχόμενο στις συνταγματικές επιταγές. Η αναβάθμιση αυτή επιτυγχάνεται με (α) τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στην ΤΑ, (β) τη δημιουργία νέων θεσμών, όπως τα συνολικά συμβούλια, συμβούλια διαμερισμάτων και οι πάρεδροι. (γ) νέος τρόπος κατανομής των πόρων, (δ) νέοι οικονομικοί θεσμοί (προγραμματικές συμβάσεις, δημοτικές επιχορηγήσεις διαφόρων μορφών), (ε) κίνητρα για τη συνένωση χωρικών οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με (στ) τη θεσμοθέτηση, το 1986 (Ν. 1622), της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Η τρίτη περίοδος (1989-1993) διακρίνεται για στασιμότητα και για μια νέα μεταίωση καθιέρωσης της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, τη στιγμή που ομόφωνα είχε ψηφισθεί ο Ν. 1378/90.

Τέλος, το 1994 αρχίζει η νέα περίοδος για την ΤΑ με την ψήφιση του Νομοσχεδίου για την ίδρυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αίτημα της Επαναστάσεως της 3ης Σεπτεμβρίου 1843. Εξάλλου, η μετάβαση προς μια αποκεντροποιημένη μορφή διοίκησης και μια αποκεντροποιημένη διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ουσιαστικά αναπόφευκτη για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Νομοσχέδιο αποτελεί την πρώτη προσπάθεια υλοποίησης του ευαισθητού αυτού θεσμού. Και είναι στα θετικά της Κυβερνήσεως που προχώρησε στη μεταρρύθμιση αυτή. Όμως, επιβάλλεται να επισημάνουμε ορισμένες αδυναμίες του Νομοσχεδίου, οι οποίες αξίζει τον κόπο να συζητηθούν, γιατί μπορεί να βλάψουν έναν τόσο ευαίσθητο θε-

>>>

... από (Σημ.: Ο Τ.κ. το άρθρο μας είχε σταλεί πριν το φθινόπωρο του νομοσχεδίου, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να το φιλοξενήσουμε αυτούσια.)

**Αποκέντρωση - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση**

**Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ** είναι μόνιμο θέμα αυλήτησης στην ιστορία της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Και σήμερα με το Νομοσχέδιο για τη δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης ή τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (ΝΑ) επανήλθε στο προσκήνιο η αυλήτηση.

Η αποκέντρωση είναι η διαδικασία μεταφοράς δεδομένων αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση (ΚΔ) στα περιφερειακά όργανα. Σημαίνει, λοιπόν, αποκέντρωση μεθοδολογία εξουσίας στη λήψη των αποφάσεων από τις ανώτερες στις κατώτερες διοικητικές βαθμίδες. Η εξουσία είναι μέρος της λειτουργικότητας οποιασδήποτε διοικητικού μηχανισμού. Η αυλήση ή η μείωση της εξουσίας είναι αποτέλεσμα των αλλαγών των συνθηκών ανάμεσα στην Κεντρική Διοίκηση και την περιφέρεια. Προφανώς, όσο ο λόγος της αποκέντρωμένης εξουσίας προς τη συνολική εξουσία της Κεντρικής Διοίκησης μειώνεται, τόσο μεγαλύτερη αποκέντρωση έχουμε. « Έννοια της αποκέντρωσης περιλαμβάνει τον μηχανισμό διάχυσης της εξουσίας στις κατώτερες διοικητικές βαθμίδες. Κύριο χαρακτηριστικό της αποκέντρωσης είναι η ανακατανομή των εξουσιών λήψης των αποφάσεων ανάμεσα στην Κεντρική Διοίκηση και την περιφέρεια.

Η δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης είναι ένα σύστημα αποκέντρωσης. Η καθιέρωση της σημαίνει ότι θα υπάρξει ανακατανομή των εξουσιών στη λήψη των αποφάσεων ανάμεσα στην Κ.Δ. και τη Ν.Α. Συνεπώς, αποκέντρωση σημαίνει απόδοση μεγαλύτερης εξουσίας σε τοπικό επίπεδο, άρα περισσότερο δημοκρατία σε τοπικό επίπεδο. Η αποκέντρωση σχετίζεται με θετικές δραστηριότητες: (α) βελτίωση της αποτελεσματικότητας, (β) μείωση το κόστος παραγωγής των προσφερομένων τοπικών υπηρεσιών και αγαθών, (γ) αύξηση τη συμμετοχή των δημοτών στα τοπικά ζητήματα και (δ) είναι η πολιτική υγεία της σύγχρονης αυτοδιοίκησης. Έτσι, η δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης ή ΝΑ ταυτίζεται με τη συνολική αποκέντρωση.

Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, δεν πρέπει να εξετάζεται μόνο από την πολιτική σκοπιά, επειδή συνδέεται με τη λαϊκή κυριαρχία και τη συμμετοχή του πολίτη στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο. Κάτω από το πολιτικό πρίσμα, η ύπαρξη των διαφόρων βαθμίδων αυτοδιοίκησης σχετίζεται με την κατανομή των εξουσιών στους αποκεντρωμένους οργανισμούς και όχι με τη θεωρία των βαθμίδων αυτών ως «πολιτικών λεσχών». Η πολιτική θεωρία της ύπαρξης και της χρησιμότητας των διαφόρων βαθμίδων έμμεσα υποδαυρίζει μια σημαντική διάσταση: αυτή της οικονομικής

**Πίνακας 2: Αριθμός Νομαρχιακών Συμβούλων**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Αριθμός Νομαρχιών	Αριθμός Ν.Α.	Εξουσία Νομαρχιακή Συμβούλων	Νομαρχιακή Συμβούλος	Εξουσία Νομαρχιακή Συμβούλων	Απόσπασμα Νομαρχιακή Συμβούλων	Άλλων Αυτοδιοικήσεων
Αττικής	22	19	438	251	187	12	7
Αρκαδίας	14	25	258	119	140	15	10
Αχαΐας	7	21	257	130	127	19	12
Αιτωλοακαρνανίας	11	27	407	244	163	23	14
Βοιωτίας	54	12	1302	625	677		

**Πίνακας 3: Αριθμός Νομαρχιακών Συμβούλων κατά Κόμμα**

ΚΟΜΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΤΑ ΚΟΜΜΑ				
	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΠΟΛ.Δ.	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝ.
Αγελος	23	14	0	0	0
Βοιωτίας	15	18	0	0	0
Αρκαδίας	23	13	0	1	0
Αιτωλίου	15	9	0	1	0
Μικρασίας	11	19	1	0	0
Καστοριάς	7	12	0	0	0
Ευβοίας	23	14	0	0	0
Δωδεκανήσου	19	12	0	0	0

Σύμφωνα με την οικονομική διάσταση, οι διάφορες βαθμίδες θεωρούνται ως τα μέσα για την επίτευξη οικονομικών σχέσεων με αποτελεσματικό τρόπο. Με άλλα λόγια, κάτω από τη φιλοσοφία αυτή, η ύπαρξη και η χρησιμότητα των διαφόρων βαθμίδων αυτοδιοίκησης έχει νόημα, μόνον αν επιτυγχάνεται κάποιος οικονομικός ορθολογισμός. Έτσι, καταλήγουμε σε δύο διαστάσεις της αποκέντρωσης. Ένας, η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, που είναι σύστημα αποκέντρωσης, δεν είναι μόνο θεσμός πολιτικής φύσης, αλλά και οικονομικός.

Δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί η αποκέντρωση χωρίς νομαρχιακή ανάπτυξη. Η πολιτική της νομαρχιακής ανάπτυξης συνδέεται με την κατανόηση της οικονομίας του νομού και με το πώς θα δημιουργήσει πλούτο και θα αυξήσει την παραγωγικότητά της.

Αποκέντρωση και νομαρχιακή ανάπτυξη μπορούν να θεωρηθούν ως δύο καταστάσεις μιας διαδικασίας αυτοδιοίκησης. Αποκέντρωση και νομαρχιακή ανάπτυξη συντελούνται από ενός τον μεταεμπνευστισμό της εξαρτήσεως του νομού από την Κεντρική Διοίκηση και από έτερον των νομαρχιακών ανισοτήτων.

Οι νομαρχιακές ανισότητες μπορούν να αναλυθούν με διάφορα στατιστικά μέτρα, χρησιμοποιώντας δεδομένα για τον πληθυσμό κατά νόμο, τα κατά κεφαλήν εισοδήματα κλπ. Για να πάρουμε μια απλή εικόνα των νομαρχιακών ανισοτήτων αρκεί να μελετήσουμε για τα έτη 1971, 1987 και 1991 τη σχέση της πυκνότητας (εκφράζεται ως ο αριθμός πόρων του νομού κατά τετραγωνικό χιλιόμετρο της έκτασης του νομού) και της εκτάσεως. Οι εκτιμήσεις για τα έτη 1971, 1987 και 1991 μας αποκαλύπτουν τον Πίνακα 1.

Από τα δεδομένα του πίνακα προκύπτει ότι το 25 τοις εκατό αυτών που ζουν στους πιο πυκνοκατοικημένους νομούς καταλαμβάνουν επάνω στα μικροτήρη από ένα τοις εκατό. Περίπου 50 τοις εκατό του πληθυσμού καταλαμβάνουν πάνω από 10 τοις εκατό της εκτάσεως των νομών. Από τον πίνακα προκύπτει ότι οι διαφορές στις πυκνότητες των νομών δείχνουν ότι υπάρχουν σημαντικές ανισότητες ανάμεσα στους νομούς. Και αυτή η εικόνα δεν βελτιώθηκε στην περίοδο 1971-1991.

Η ύπαρξη των ανισοτήτων δείχνει σε κάποιο βαθμό τον ανισομερή τρόπο ανάπτυξης των νομών.

Από την πληθυσμιακή ανάλυση των νομών με βάση την απογραφή του 1991, προκύπτει ότι οκτώ νομοί έχουν πληθυσμό μικρότερο των 50.000 κατοίκων. Δηλαδή, οι νομοί αυτοί δεν πληρούν το ελάχιστο όριο με βάση τα διεθνή δεδομένα για τη διεύθυνση λειτουργία ενός γενικού νοσοκομείου.

Στο νομοσχέδιο, γίνεται η παραδοχή της υφιστάμενης κατάστασης των ορίων των νομών. Με τη σειρά του, αυτό σημαίνει ότι δεν εξετάζεται το ελάχιστο μέγεθος του νομού. Ένα ελάχιστο μέγεθος (π.χ. 75.000 κάτοικοι) δεν εξετάζεται ως ανάγκη για το επίτευξη οικονομικών κλίμακας. Αυτό το γεγονός δηλαδή του μεγέθους, πιθανόν να δημιουργεί προβλήματα αναπαραγωγικότητας, βασικά είναι οι ανισότητες της αναπαραγωγικότητας. Η επιτηδεύεται στα γεγονότα ότι το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρει η ΝΑ μπορεί να μη μεγιστοποιεί την ευημερία του κοινωνικού συνόλου σε τοπικό επίπεδο. Και η δεύτερη απία είναι ότι η ΝΑ μπορεί να παράγει το σωστό σύνολο υπηρεσιών, αλλά να μην είναι λανθασμένη τιμή, λόγω της διοικητικής αναπαραγωγικότητας (χ. αναποτελεσματικότητα) που προκύπτει από τη διοίκηση.

Από τη στιγμή που υπάρχει το πρόβλημα τι

**Πίνακας 1: Σχέση Πυκνότητας Πληθυσμού και Έκτασης**

Αρκεσιμότητα κατά % του πληθυσμού	Αρκεσιμότητα κατά % της έκτασης		
	1971	1987	1991
25	4,3	4,3	4,3
50	11,1	11,1	11,1
75	17,4	17,4	17,4





διοίκησης που να βοηθά στην αξιολόγηση και κατανομή των πόρων σταδορικά και αποτελεσματικά και να μπορούν οι πολίτες να αξιολογούν τι προσφέρεται, με ποιον τρόπο και σε ποιο κόστος, τότε ο προϋπολογισμός δεν συμβάλλει στον έλεγχο των δαπανών, στη διοικητική αποτελεσματικότητα και τον προγραμματισμό.

Ο προϋπολογισμός δεν είναι κάποιο ουδέτερο εργαλείο. Είναι πολιτική. Αν η πολιτική και σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρηθεί ως μια διαδικασία μέσω της οποίας η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαχειρίζεται πόρους για να αντιμετωπίσει τα τοπικά προβλήματα, τότε ο προϋπολογισμός είναι η συγκέντρωση όλων αυτών των προσπαθειών. Δεδομένης της σημαντικότητας του προϋπολογισμού στην πολιτική διαδικασία προκαλεί μεγάλη εντύπωση το γεγονός ότι δεν έχει δοθεί η αναγκαία προσοχή στις μεθόδους κατάρτισης του προϋπολογισμού.

Μια διάσταση που επιτεάζει της μεταρρύθμισης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθορίζεται και από το κίνητρο της υιοθέτησης νέων μεθόδων κατάρτισης του προϋπολογισμού. Για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, αν δεν βοηθήσουμε να γίνουν μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση αύταξής του προϋπολογισμού, τότε δεν θα μπορούμε να προχωρήσει με γρήγορα και αποτελεσματικά βήματα η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και αυτό δεν είναι προς το συμφέρον της αποκέντρωσης.

**Δημοψήφισμα για την επιβολή των τελών**

**Η** ΔΙΑΦΟΡΑ μεταξύ τέλους και φόρου βρίσκεται στη φορολογική βάση. Αν η φορολογική βάση στηρίζεται στην αρχή της φοροδοτικής ικανότητας, τότε υπάρχει διαφορά μεταξύ τέλους και φόρου (π.χ. κατοχή περιουσίας). Αν η φορολογική βάση έχει ανταλλάξιμο χαρακτήρα (στηρίζεται στην αρχή του ανταλλάγματος), τότε το τέλος δεν συμπίπτει με τον φόρο.

Σύμφωνα με το προσχέδιο στο άρθρο 22, ορίζεται ότι «τα τέλη ή οι αποφορές θα έχουν ανταλλάξιμο χαρακτήρα». Κατά την άποψή μας, η διάταξη αυτή είναι αντιαντισηματική, διότι ο προσδιορισμός των τελών ή αποφορών στηρίζεται στην αρχή του ανταλλάγματος και όχι στην αρχή της φοροδοτικής ικανότητας, όπως ορίζει το σύνταγμα (βλέπε άρθρο 4 παραγρ. 5).

Αλλά, και αν παραγνωρίσουμε το γεγονός της αντιαντισηματικότητας, η επιβολή και είσπραξη των τελών ή αποφορών προϋποθέτει κατά τη γνώμη μας τρία μισονεκτήματα:

- (α) Το τεχνικό μέρος, (β) της κοινωνικής δικαιοσύνης (να μην είναι ανίκανοι ο συντελεστής) και (γ) της δυνατότητας των πολιτών να ελέγχουν τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση.

Όπως αναφέραμε, τα τέλη και οι αποφορές έχουν αντιαντισηματικό χαρακτήρα κατά συνέπεια, αυτό σημαίνει ότι τα τέλη και οι αποφορές θα επιβαρύνουν τους πολίτες της Νομαρχίας με βάση το όφελος (που πρέπει και αυτό να εκφραστεί σε χρηματικό μέγεθος) το οποίο αποκτούν από τη παροχή των υπηρεσιών της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης και όχι με βάση την κατοχή της περιουσίας τους, όπως θα έπρεπε να αποτελεί δείκτη της φοροδοτικής ικανότητας και όχι σπδήριστε άλλο οικονομικό μέγεθος. Και αν ακόμη θεωρεί τρόπος αποτίμησης του οφέλους, δημιουργείται άλλο ένα πρόβλημα: της κλιμακώσης ή μη των συντελεστών. Αν οι συντελεστές είναι ενιαίοι, τότε, γίνουμε για ένα άδικο τέλος, αφού αυτό θα επιβαρύνει όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από την οικονομική τους κα-

τάσταση. Αν οι συντελεστές κλιμακωθούν, θα πρέπει η κλιμάκωση να οριστεί με βάση το όφελος που αποκτά ο κάθε πολίτης. Δηλαδή, αντισηματικά το πρόβλημα προσδιορισμού και αποτίμησης του οφέλους κάθε πολίτη.

Συνεπώς, το σύστημα των τελών βελτιώνεται, όταν είναι συνδεδεμένο με τη φοροδοτική ικανότητα. Τα τέλη θα μπορούσαν να είναι μια σημαντική πηγή εσόδων και ίσως η σημαντικότερη για τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, αν τα τέλη επιβάλλονται βάσει της περιουσίας των πολιτών. Πρακτική που ακολουθείται σχεδόν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει συντονισμός ανάμεσα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση στην επιβολή ορισμένων τελών, όπως, η επιβολή τελών θα έπρεπε να είναι αποτελεσματικά εγκρίσιμα των ψηφοφόρων μέσω τοπικού δημοψηφίσματος. Έτσι, η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση θα είναι άμεσα απόλογη στους ψηφοφόρους.

Συνεπώς, ένας τρόπος για να γίνει η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση πιο υπεύθυνη προς τη ζήτηση των πολιτών της θα είναι η καθιέρωση των τοπικών δημοψηφισμάτων, ώστε οι ψηφοφόροι απευθείας να αποφασίζουν ποια τέλη θα επιβληθούν. Η ηθική δικαιολόγηση αυτής της διαδικασίας βρίσκεται στην αρχή ότι ο πολίτης, έχοντας το δικαίωμα να καθορίζει πώς τα χρήματά του θα δαπανηθούν. Με αυτόν τον τρόπο, το όφελος και η κατανομή των τελών θα καθορίζονται απευθείας από τους ψηφοφόρους και θα μένει λίγος κενός χώρος για αποστολές.

**Σ** Ε ΚΑΘΕ μεταρρύθμιση της ΤΑ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τουλάχιστον τρεις παράγοντες με οικονομικά χαρακτηριστικά στην πραγμάτωση της μεταρρύθμισης: (α) οι υπηρεσίες που θα προσφέρει η ΤΑ. Ο παράγων αυτός συνδέεται με το άριστο μέγεθος του Νομού ή του Δήμου, (β) το σύστημα των τελών και (γ) η μορφή και ο τρόπος κατανομής των επιχορηγήσεων.

Οι επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης προς την ΤΑ εξυπηρετούν πολλαπλούς σκοπούς. Από τους βασικούς λόγους των επιχορηγήσεων της Κεντρικής Διοίκησης προς την ΤΑ είναι να καταστήσει τους Νομούς (ή τους ΟΤΑ) ικανούς για την προσφορά ενός ελάχιστου επιπέδου βασικών τοπικών υπηρεσιών που γίνη η ΤΑ δεν μπορεί να προσφέρει. Με αυτόν τον τρόπο, η Κεντρική Διοίκηση επιχορηγεί τους Νομούς, ώστε να προσφέρουν ορισμένες βασικές και ποσοτικά τοπικές υπηρεσίες. Το επιχείρημα αυτό συνδέεται τόσο την αποτελεσματικότητα όσο και την ισότητα στην προσφορά των τοπικών υπηρεσιών. Με άλλα λόγια, οι επιχορηγήσεις δικαιολογούνται όχι μόνο με βάση την αποτελεσματική προσφορά των τοπικών υπηρεσιών, αλλά επίσης με το να είναι ομοιόμορφη η προσφορά αυτή. Από τη στιγμή που το σκοπικό αυτό γίνεται αποδεκτό, το ερώτημα είναι: ποιος εξισωτικός τύπος είναι πιο αποδοτικός για τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση.

Όπως προαναφέραμε, μέσω των επιχορηγήσεων η Κεντρική Διοίκηση βοηθά τους Νομούς που έχουν λίγα έσοδα από ίδιους πόρους. Και οι ίδιοι πόροι, προορισμένοι, στηρίζονται κυρίως στα τέλη. Άρα, με έναν εξισωτικό τύπο επιχειρούμε να εξισώσουμε εκάστοι οι Νομοί, οι οποίοι θα έχουν χαμηλό δείκτη ιδίων πόρων κατά κεφαλή, ώστε να επιτελέσει κάποιο πρότυπο επίπεδο υπηρεσιών. Έξοδος που συχνά τις επικαλούμαστε όπως ανάγκη δικαιοσύνη κλπ. είναι προκληματικές στη διαμόρφωση του εξισωτικού τύπου.

Το Νομοσχέδιο και ο αυτήν την περίπτωση απλά μεταφέρει το σύστημα κατανομής των επιχορηγήσεων που εφαρμόζεται στους ΟΤΑ. Ένα σύστημα με αρκετά μισονεκτήματα αφού μεταξύ άλλων αγνοεί σημαντικές παραμέτρους στη διαμόρφωση του εξισωτικού τύπου.

Σήμερα, στην κατανομή των επιχορηγήσεων χρησιμοποιείται το πληθυσμιακό κριτήριο (κρίτηριο όδικο αφού με δεκαετία, από απογραφή και απεργασία παραμένει σταθερό).

Η πιο συντηρημένη προσέγγιση των αναγκών ενός Νομού είναι να τις θεωρήσουμε ως ανάλογες του πληθυσμού του. Η προσέγγιση αυτή είναι απλοϊκή γιατί (και από υπολογιστικής απόψεως και μας δίνει την πληροφορία ότι κάθε Νομός θα λαμβάνει την αυτή, κατά κεφαλή, επιχορήγηση.

Η προσέγγιση αυτή αγνοεί ότι οι φορολογούμενοι ενός Νομού δεν συνεισφέρουν στα φορολογικά έσοδα με το ίδιο ποσοστό. Η όλη κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης είναι ίση μεταξύ των φορολογουμένων. Μόνο αν ισχύει αυτό ποσοδύμια εφαρμόσουμε την κατά κεφαλή κατανομή, από τη στιγμή που δεν ισχύει αυτό στην πράξη, δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε το πληθυσμιακό κριτήριο. Άρα, χρειάζεται ένα νέο κριτήριο, ένα νέο εξισωτικό τύπο, που θα λαμβάνει υπόψη του πιο ισουότερους παράγοντες και θα επιτυγχάνεται πιο δίκαιη κατανομή των επιχορηγήσεων ανάμεσα στους Νομούς.

Αν λοιπόν το σύστημα κατανομής των επιχορηγήσεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (ΝΑ), όπως προτείνεται στο Νομοσχέδιο, είναι για να ικανοποιήσει τις σημερινές ανάγκες των Νομών, τότε το σύστημα αυτό είναι ανεπαρκές για την ικανοποίηση των αναγκών. Το Νομοσχέδιο έπρεπε να πρότεινε μεθοδο βελτιώσεων του υπάρχοντος συστήματος κατανομής των επιχορηγήσεων.

**Συμπεράσματα**

**Η** ΤΟΠΙΚΗ Αυτοδιοίκηση (ΤΑ) στη χώρα μας έχει ένα μεγάλο παράβλθον. Το παρόν της είναι πολύ μετρια και κινείται, πνίγεται μέσα σε έναν μικροκομματικό ανταγωνισμό. Η ΤΑ, που αντιστάθηκε στους Τούρκους, φαίνεται να μην μπορεί να ξεφύγει από την κοιμητική απειθαρέθεια που έχει μεταφερθεί και στον χώρο της ΤΑ. Μία από κομματικούς αυθιθασμούς, δημιουργείται η ευκαιρία η ΤΑ να εμφανισθεί χωρίς οράματα. Δεν πρέπει και ο νέος θεσμός να γίνει μέρος του δικομματικού παιχνιδιού. Με βάση τις διαπιστώσεις που καναμε, δεν πρέπει να αγνοήσουμε ότι η καθιέρωση της ΝΑ αποτελεί την απαραίτητη και αναγκαία τομή της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής. Δεν μπορεί να υπάρξει περιφερειακή πολιτική χωρίς αποτελεσματική ΝΑ.

Για να πραγματοποιήσει όμως τη μεγάλη της αποστολή, η ΝΑ, πρέπει από τώρα να αρχίσει ο προληπτικός της αναθεώρησης ορισμένων άρθρων (Σημ. «Ο.Τ.» του νέου πια νομού) του νομοσχεδίου για την ουσιοτικοποίηση του θεσμού, θεσμός τον οποίο ο ε-βενιέλος θεωρούσε ως τα προϊόντα των ελεύθερων θεσμών.

**ΠΡΟΣΟΧΗ**



**3333555**

Είναι ο μόνος αριθμός με τον οποίο μπορείτε να επικοινωνήσετε στο εξής με όλους τους εργαζόμενους στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο»

# ΕΝΟΤΗΤΑ 2

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Οργάνωση και Διοίκηση Δήμων και Κοινοτήτων -  
Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων



Όπως ξέρουμε για να διοικηθεί ένας δημόσιος οργανισμός ή μια επιχείρηση χρειάζεται κάποια όργανα τα οποία αποτελούν και τον κορμό της οργάνωσής του. Η ανάγκη διοίκησης μέσω πολλαπλών οργάνων είναι επιτακτική καθώς επιτυγχάνεται καλύτερος καταμερισμός των εξουσιών και συμμετοχή στην διοίκηση εκπροσώπων όλων των δημοτών και τοπικών φορέων. Μέσω της τριβής των απόψεων των διαφόρων οργάνων επιτυγχάνεται η λήψη σωστότερων αποφάσεων με αποτέλεσμα την καλύτερη εφαρμογή των δημοκρατικών θεσμών.

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε καλύτερα την διάρθρωση της διοίκησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού και β΄ βαθμού δηλαδή των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

Ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημορχιακή επιτροπή και το δήμαρχο.

Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από μέλη των οποίων ο αριθμός είναι ανάλογος με τον πληθυσμό των δήμων. Έχουμε δηλαδή συμβούλια που ο αριθμός των μελών τους αρχίζει από 11 μέλη (Δήμοι 5.000 κατοίκων) έως και 41 μέλη (Δήμοι με πάνω από 500.001 κατοίκους).

Το δημοτικό συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο του δήμου που έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζει και ρυθμίζει τις δημοτικές υποθέσεις. Τα μέλη του εκλέγονται από τους δημότες κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση μυστική και καθολική ψηφοφορία.

Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής και για τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου, για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του δήμου των δημοτικών ιδρυμάτων και άλλων νομικών προσώπων του, για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων, για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση

εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.

Επίσης αποφασίζει για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων για αγορά και μίσθωση ακινήτων για την σύναψη δανείων για το πρόγραμμα των διαφόρων έργων, για τη τουριστική ανάπτυξη περιοχών που τους ανήκουν, για την συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων, για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων κοινωνικής πρόνοιας, για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του δήμου για την σύσταση και λειτουργία επιχειρήσεων του δήμου, για την οργάνωση υπηρεσίας που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και την στάθμευση, την οικοδόμηση, την αποχέτευση.

Επίσης το δημοτικό συμβούλιο έχει τις εξής αρμοδιότητες.

- α) Διατυπώνει προτάσεις προς το νομαρχιακό συμβούλιο, έργα και μέτρα πολιτικής νομαρχιακής και περιφερειακής σημασίας.
- β) Καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος, το αντίστοιχο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
- γ) Χρηματοδοτεί έργα τοπικής σημασίας του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος από ίδιους πόρους του δήμου.
- δ) Χρηματοδοτεί από κοινού με φορείς του δημοσίου τομέα έργα του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος.

Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα, ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο, έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του πάντοτε και με προτεραιότητα απέναντι σ' όλους.

Η δημορχιακή επιτροπή αποτελείται από τον δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο δήμαρχος ως πρόεδρος και δύο μέλη αν το συμβούλιο έχει ως δεκαπέντε μέλη, τέσσερα αν το συμβούλιο έχει ως τριάντα μέλη και έξι αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα μέλη.

Η δημορχιακή επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Να συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου, να ελέγχει τον απολογισμό, να αποφασίζει για την διάθεση πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό να καταρτίζει τους όρους να συντάσσει την διακήρυξη και να διεξάγει όλες τις δημοπρασίες. Να μελετά τις ανάγκες για σύναψη δανείων και να κάνει σχετική εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο. Να αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές, να αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών και δωρεών.

Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να παραλέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για την λήψη αποφάσεως εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Ο Δήμαρχος ως όργανο του Δήμου έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Εκπροσωπεί τον δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στο δήμο.
- β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής.
- γ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου και τις διευθύνει.
- δ) Είναι προϊστάμεος όλου του προσωπικού του δήμου, αποφασίζει για το διορισμό αυτού και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου.
- ε) Διατάζει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και υπογράφει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό.
- στ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος.
- ζ) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών.

Ο Δήμαρχος επίσης μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην

αρμοδιότητα της δημορχιακής επιτροπής αν αυτά τυγχάνουν αναβολών ζημιογόνων για τα συμφέροντα του δήμου οφείλει όμως να υποβάλει αμέσως τις ενέργειές του στην έγκρισή της.

Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

Σε κάθε δήμο υπάρχουν και οι αντιδήμαρχοι οι οποίοι είναι οι βοηθοί του Δημάρχου και των οποίων ο αριθμός είναι ανάλογος με τον πληθυσμό του Δήμου.

Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζει ο Δήμαρχος. Η θητεία τους είναι διετής.

Ο Δήμαρχος και ο Αντιδήμαρχος εκλέγονται από τον λαό και η θητεία του μιν Δημάρχου είναι τετραετής των δε Αντιδημάρχων διετής. Επίσης μπορούμε να πούμε ότι ένα επιμέρους όργανο είναι και τα τοπικά συμβούλια τα οποία είναι συνένωση καταργούμενων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμό πάνω από 200 κατοίκους και είναι δημοτικά νομικά πρόσωπα. Τα όργανά τους είναι το διοικητικό συμβούλιο και ο πρόεδρος ο οποίος είναι ο πρόεδρος του συνικουισμού της έδρας του τοπικού συμβουλίου. Ο πρόεδρος καταλαμβάνει αυτό το αξίωμα τιμητικά και άμεσα. Είναι ο εκτελεστής των αποφάσεων του συμβουλίου. Συμμετέχουν υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και έχουν δικαίωμα να εκφέρουν γνώμη. Δικαίωμα ψήφου έχουν σε θέματα όπως το σχέδιο πόλης, εφαρμογής αποκατάστασης αστέγων, στην κήρυξη απαλλοτρίωσης ακινήτου ή σύσταση δουλειάς.

Σκοπός των τοπικών συμβουλίων είναι η διαχείριση των παρακάτω υποθέσεων μέσα στα διοικητικά όρια του καταργούμενου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

1. Συντήρηση δικτύων ύδρευσης.
2. Συντήρηση δικτύων άρδευσης.
3. Συντήρηση δικτύου αποχέτευσης.

4. Συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών.
5. Συντήρηση και λειτουργία νεκροταφείων.
6. Συντήρηση δημοτικών οδών, γεφυρών και πλατειών.
7. Εφαρμογή πολιτιστικών ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων.

Αν για οποιοδήποτε λόγο το τοπικό συμβούλιο δεν ασκεί αυτές τις αρμοδιότητες τότε αυτές τις ασκεί ο δήμος.

Οι πόροι των τοπικών συμβουλίων είναι η ετήσια ενίσχυση από τον δήμο η οποία ορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό.

Ας περάσουμε τώρα να αναλύσουμε τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης των κοινοτήτων καθώς και τις αρμοδιότητες των οργάνων τους. Τα όργανα διοικήσεως των κοινοτήτων είναι το κοινοτικό συμβούλιο, ο πρόεδρος της κοινότητας, ο πάρεδρος και τα συνοικιακά συμβούλια. Το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από 7 έως 11 μέλη στα οποία συμπεριλαμβάνεται και ο πρόεδρος ανάλογα με τον πληθυσμό της κοινότητας. Τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου, ο πρόεδρος της κοινότητας και ο πάρεδρος εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία για τέσσερα έτη.

Το κοινοτικό συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο διοικήσεως της κοινότητας που έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζει και να ρυθμίζει τις κοινοτικές υποθέσεις. Ο πρόεδρος της κοινότητας εκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου και έχει την ευθύνη της διοικήσεως και λειτουργίας των κοινοτικών υπηρεσιών. Οι πάρεδροι των συνοικισμών και κοινοτήτων και τα συνοικιακά συμβούλια των κοινοτήτων έχουν την ίδια αποστολή και εκπληρώνουν τον ίδιο σκοπό όπως τα ομώνυμα όργανα των δήμων. Οι αρμοδιότητες του κοινοτικού συμβουλίου είναι οι ίδιες ακριβώς με του δημοτικού συμβουλίου στα όρια όμως της κοινότητας και δεν κρίνω σκόπιμο να τις αναφέρω επιγραμματικά εφόσον ανέφερα τις αντίστοιχες του δημοτικού συμβουλίου. Το κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μια φορά τον μήνα.

Ο πρόεδρος της κοινότητας τώρα έχει αρμοδιότητες ίδιες μ' αυτές που ανέφερα για το Δήμαρχο παραπάνω δηλαδή εκπροσωπεί την κοινότητα στα δικαστήρια είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών και υπαλλήλων της κοινότητας, υπογράφει εντάλματα πληρωμής, υπογράφει τις συμβάσεις της κοινότητας κ.λ.π. Επίσης ο πρόεδρος μπορεί να μεταβιβάσει τις αρμοδιότητες του στον αντιπρόεδρο ο οποίος αντιπρόεδρος εκλέγεται κάθε δύο χρόνια με μυστική ψηφοφορία από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν οι θέσεις του προέδρου και των μελών του συμβουλίου του επιτυχόντος συνδυασμού για οποιοδήποτε λόγο παραμένουν κενές τότε ο αντιπρόεδρος εκλέγεται από ολόκληρο το κοινοτικό συμβούλιο. Επίσης με σκοπό την προώθηση της λαϊκής συμμετοχής στις τοπικές υποθέσεις, την ενεργοποίηση, την κινητοποίηση και την οργάνωση των δημοτών στα πλαίσια του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης για την έρευνα, τον εντοπισμό και την καταγραφή των τοπικών προβλημάτων αναγκών και δυνατοτήτων κάθε περιοχής, καθώς και την επίλυση κάθε τοπικού προβλήματος απασχόλησης διαβίωσης και ψυχαγωγίας των κατοίκων του δήμου ή της κοινότητας, κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του μπορεί να διαιρέσει την περιοχή του δήμου ή της κοινότητας σε συνοικίες και να συγκροτήσει αντίστοιχα συνοικιακά συμβούλια. Τα κριτήρια διαίρεσης ενός δήμου ή κοινότητας σε συνοικίες είναι γεωγραφικά, διοικητικά, πληθυσμιακά, οικολογικά, κοινωνικά και πολιτιστικά. Όργανα της συνοικίας είναι η συνέλευση των κατοίκων, το συνοικιακό συμβούλιο, και ο πρόεδρος του συνοικιακού συμβουλίου.

Το συνοικιακό συμβούλιο διαβιβάζει τα διάφορα προβλήματα της συνοικίας που έχουν σχέση με την παιδεία, υγεία, καθαριότητα, πρόνοια των δημοτών, πολεοδομία, άθληση, αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας στον δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας ο οποίος με την σειρά του μεριμνά για την επίλυσή του μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών. Επίσης το συνοικιακό συμβούλιο μπορεί να αντιλάβει αρμοδιότητες του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ύστερα από απόφαση του δεύτερου.

Επίσης το συνοικιακό συμβούλιο καταρτίζει προϋπολογισμό εξόδων της συνοικίας το οποίο δίνεται για έγκριση στην δημορχιακή επιτροπή ή στον πρόεδρο της κοινότητας και αφού εγκριθεί, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του αντίστοιχου δήμου ή κοινότητας.

Οι πηγές εσόδων τώρα των δήμων και κοινοτήτων είναι οι τακτικές που προέρχονται, από θεσμοθετημένους πόρους του κράτους προς αυτούς, από εισοδήματα κινητής και ακίνητης περιουσίας, από ανταποδικά τέλη και δικαιώματα, από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές. Άλλες πηγές εσόδων είναι οι έκτακτες που προέρχονται από δάνεια, δωρεές κληροδοτήματα και κληρονομιές από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και από άλλες πηγές.

Αυτή είναι γενική η διάρθρωση της διοίκησης καθώς και οι αρμοδιότητες των οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού δηλαδή των δήμων και κοινοτήτων. Παρακάτω θα αναλύσω με λίγα λόγια την οργάνωση και διοίκηση καθώς και τις αρμοδιότητες των οργάνων της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Τί είναι νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, ποιές είναι οι αρμοδιότητές της, πως εξελίχθηκε ιστορικά τα ανάμεσα στην προηγούμενη ενότητα.

Εδώ θα μιλήσω γι' αυτές ειδικότερα:

Όργανα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο, οι νομαρχιακές επιτροπές και ο Νομάρχης.

Τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία κάθε τέσσερα έτη.

Ο αριθμός τους είναι ανάλογος με τον πληθυσμό της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και κυμαίνεται από 21 έως και 37 μέλη χωρίς τον Νομάρχη. Ο αριθμός των Νομαρχιακών επιτροπών είναι 3,4,5, ή 6 ανάλογα με τα μέλη του Νομαρχιακού συμβουλίου. Το Νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μειώσει τον αριθμό των Νομαρχιακών επιτροπών όχι όμως κάτω από 3. Κάθε Νομαρχιακή επιτροπή

αποτελείται από τον πρόεδρο της και 2 ή 4 μέλη που καθορίζονται με απόφαση του Νομαρχιακού συμβουλίου.

Πρόεδρος κάθε Νομαρχιακής επιτροπής ορίζεται από τον Νομάρχη ένα από τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου ενώ η θητεία του είναι διετής.

Τα υπόλοιπα μέλη εκλέγονται μεταξύ των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου και η θητεία τους είναι διετής.

Επίσης τα μέλη των νομαρχιακών επιτροπών είναι ανακλητέα ύστερα από απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου.

Νομάρχης εκλέγεται ο υποψήφιος νομάρχης του επιτυχόντος συνδυασμού. Η θητεία του νομάρχη είναι τετραετής.

Σε κάθε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση λειτουργεί ως γνωμοδοτικό όργανο οικονομική και κοινωνική επιτροπή, που συγκροτείται από εκπροσώπους της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων των επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων των εργαζομένων στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Η επιτροπή αυτή έχει στις αρμοδιότητες να γνωμοδοτεί στο νομαρχιακό συμβούλιο για το νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, να εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του νόμου και να διατυπώνει τη γνώμη της για την επίλυση των προβλημάτων και αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων. Επίσης έχει ως αρμοδιότητες να μελετά θέματα σχετικά με την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης και να διατυπώνει την γνώμη της για θέματα που παραπέμπονται σ' αυτήν για γνωμοδότηση από το νομαρχιακό συμβούλιο.

Τα εσωτερικά θέματα της επιτροπής αυτής όπως έναρξη και λήξη της θητείας των μελών της ορίζονται με προεδρικό διάταγμα.

Αρμοδιότητες του νομαρχιακού συμβουλίου είναι:

Ο κανονισμός των εργασιών του, ο κανονισμός των εργασιών των νομαρχιακών



επιτροπών και των υπηρεσιών της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Η εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.

Ο προϋπολογισμός και απολογισμός της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των νομικών της προτύπων.

Η επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.

Η απαλλοτρίωση ακινήτων.

Η εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων καθώς και η σύσταση εκπροσώπων δικαιωμάτων.

Η παραχώρηση χρήσης και η εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.

Η αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.

Η σύνταξη δανείων και η αποδοχή δωρεών κληρονομιών και κληροδοτημάτων.

Το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών.

Η προστασία και αξιοποίηση περιοχών.

Η μελέτη, κατασκευή και συντήρηση έργων.

Η ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.

Η ανάθεση παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων.

Η ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή η συμμετοχή σε επιχειρήσεις.

Η ανάθεση άσκησης δραστηριοτήτων στο κράτος ή σε νομικά πρότυπα.

Η συγκρότηση συλλογικών οργάνων.

Ο ορισμός του αριθμού των νομαρχιακών επιτροπών.

Η εκλογή των μελών των νομαρχιακών επιτροπών.

Η ανάκληση των προέδρων του νομαρχιακών επιτροπών.

Η εξόφληση χρεών προς την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση σε δόσεις.

Η έντοκη κατάθεση των εσόδων της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Η σύσταση πάγιας προκαταβολής.

Η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.

Η πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Επίσης το νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του και στις νομαρχιακές επιτροπές και στο νομάρχη.

Το νομαρχιακό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά τον μήνα ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του στο χώρο της νομαρχίας.

Ο νομάρχης μετέχει υποχρεωτικά στη συνεδρίαση χωρίς ψήφο ενώ έχει δικαίωμα να εκφέρει τη γνώμη του κατά προτεραιότητα. Επίσης στη συνεδρίαση μετέχουν και οι βουλευτές της εκλογικής περιφέρειας.

Όπως αναφέραμε παραπάνω ο αριθμός των νομαρχιακών επιτροπών είναι από 3 έως 6. Κάθε νομαρχιακή επιτροπή έχει και ένα τομέα ευθύνης στον οποίο τομέα έχει τις εξής αρμοδιότητες.

Προετοιμάζει τις υποθέσεις αρμοδιότητας του νομαρχιακού συμβουλίου.

Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού, ελέγχει τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Νομαρχιακό συμβούλιο.

Αποφασίζει για τη διάθεση των γραμμένων πιστώσεων στο προϋπολογισμό.

Καταρτίζει τις διαζυρήξιες διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και διεξάγει και κατακρίθώνει όλες τις δημοπρασίες.

Αποφασίζει για την έγερση αγωγών, παραιτήσεων από αυτές η για συμβιβασμό, καθώς και για την άσκηση ειδικών μέτρων.

Αποφασίζει για την υποβολή διοικητικών προσφυγών στις διοικητικές αρχές.

Έχει τις αρμοδιότητες που της μεταβιβάζει το νομαρχιακό συμβούλιο.

Η νομαρχιακή επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιαδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο νομαρχιακό συμβούλιο για λήψη αποφάσεων.

Η νομαρχιακή επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές τον μήνα κατόπιν

προσκήσεως του προέδρου της.

Ο Νομάρχης είναι το εκτελεστικό όργανο του νομαρχιακού συμβουλίου.

Εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα.

Επίσης έχει την εξής αρμοδιότητες:

Εκτελεί τις αποφάσεις του νομαρχιακού συμβουλίου και των νομαρχιακών επιτροπών.

Εκπροσωπεί την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκων και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Προΐσταται του προσωπικού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για τον διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, εις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και της άσκησης του πειθαρχικού ελέγχου.

Διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και αποφασίζει για την διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Ασκεί τις αρμοδιότητες που του αντίθενται από το νόμο.

Συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου, υπαλλήλους της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης υπαλλήλους του δημοσίου τομέα ή ιδιώτας για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Ο νομάρχης μπορεί κατ' εξαίρεση να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των νομαρχιακών επιτροπών όταν δημιουργήται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της

νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Ο νομάρχης μεταβιβάζει με απόφασή του μέρος των αρμοδιοτήτων του στους προέδρους των νομαρχιακών επιτροπών.

Τον νομάρχη αναπληρώνει όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται ο πρώτος στο διορισμό πρόεδρος νομαρχιακής επιτροπής.

Ότι αφορά τώρα τα έσοδα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αυτά χωρίζονται σε τακτικά και σε έκτακτα.

Τα τακτικά προέρχονται από:

Φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας.

Ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση του τακτικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων οι οποίες μεταβιβάζονται στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Κεντρικούς αυτοτελείς πόρους.

Πιτώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

Τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα.

Τα έκτακτα έσοδα προέρχονται από:

Έσοδα από τέλη για χρήση έργων που γίνονται με δανεισμό.

Δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες.

Επιχορηγήσεις φορέων του δημοσίου τομέα.

Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.

Χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών.

Κάθε άλλη πηγή.

Επίσης με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη, δικαιώματα ή εισφορές για υπηρεσίες ή έργα που

συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη της περιφέρειας της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Τα τέλη, τα δικαιώματα και οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα.

Σε περίπτωση εκτέλεσης έργων με δανεισμό, το νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεωλυτικών δόσεων των δανείων και εώς ότου εξοφληθούν.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η αναφορά μου για τα σχετικά με την οργάνωση, λειτουργία και αρμοδιότητες των οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσω εκτενέστερα την σχέση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και πολιτών, τις υπηρεσίες που προσφέρονται σ' αυτούς, τα διάφορα προβλήματα που παρουσιάζονται καθώς και τρόπους για την επίλυσή τους.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Σχέσεις οργανισμών Τοπικής αυτοδιοίκησης με τους πολίτες, οι υπηρεσίες που προσφέρονται σ' αυτούς, και προβλήματα που παρουσιάζονται στην παροχή αυτών των υπηρεσιών.

Όπως είπαμε και στην αρχή, στην 1η Ενότητα η έννοια του δήμου και της κοινότητας καθώς και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης υπάρχει από πολύ παλιά.

Η υλοποίηση αυτής της ιδέας προήλθε από την ανάγκη των πολιτών να ρυθμίζουν τα τοπικά τους θέματα και προβλήματα και να συμβάλλουν στα κοινά του τόπου στον οποίο ζούσαν.

Άρα δήμοι και κοινότητα ή γενικότερα τοπική αυτοδιοίκηση δεν είναι απλώς μια υπηρεσία ή ένας οργανισμός, είναι η συνένωση των πολιτών ενός τόπου. Είναι ένα σώμα το οποίο με το ενδιαφέρον του προσπαθεί να βελτιώσει τον τρόπο ζωής του και τον τρόπο ζωής των απογόνων του.

Ο Δήμος δεν είναι όνομα αόριστο και άψυχο και απρόσωπο. Είναι σύνθεση προσώπων και όχι ατόμων με την έννοια της ύλης.

Υπάρχει διαφορά μιας κοινωνίας ανθρώπων που ζουν με αλληλοεκτίμηση και αλληλοκατανόηση από μια κοινωνία όπου ο ένας αγνοεί και αδιαφορεί για τον άλλο.

Ο Δήμος δεν είναι μια μάζα άβουλων ατόμων αλλά προτύπων με βούληση που το καθένα συμμετέχει με την ιδιαιτερότητα του χαρακτήρα του, τα προϊόντα του και την κοινωνική του θέση στην αναστάθμιση, στην εξέλιξη της τοπικής κοινωνίας.

Έτσι λοιπόν ο Δήμος στην δημοκρατική ενότητα προτύπων είναι ο λαός που συνεργάζεται αρμονικά και αποφασίζει μέσω των αντιπροσώπων του για τα προβλήματά του.

Όπως καταλαβαίνουμε ο Δήμος δεν συνίσταται μόνο από τον Δήμαρχο και το δημοτικό συμβούλιο, ούτε είναι ένα κτίριο με γραφεία και υπηρεσίες που διεκπαιρώνουν διάφορες τυπικές υποθέσεις αλλά είναι όλος ο λαός αφού εκπροσωπούνται όλες οι κοινωνικές τάσεις και τάξεις.

Έτσι λοιπόν ο Δήμος και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που συγκροτούνται απ' αυτόν δηλαδή η οργάνωση ανθρώπων και μηχανών για την εξυπηρέτηση κάποιων κοινών στόχων, καλούνται να ακούνε, να βλέπουν, να ψάχνουν και να επιλύουν τα

προβλήματα που παρουσιάζονται.

Τα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης εκλέγονται από τον λαό. Είναι δηλαδή ο ίδιος ο λαός, είναι η βούληση του λαού που εναποτίθεται στα πρόσωπα τα οποία εκλέγει, στα πρότυπα στα οποία δείχνει την εμπιστοσύνη του, στα οποία εναποθέτει τις ανησυχίες του και τις ελπίδες του για ένα υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, για μια καλύτερη ζωή.

Με λίγα λόγια ο λαός δίνει εντολή στα όργανα που εκλέγει και που αποτελούν την τοπική αυτοδιοίκηση να δουλέψουν, να σκεφτούν, να οργανώσουν, να προτείνουν, να διαχειριστούν και γενικά να βρουν τρόπους με τους οποίους θα υπηρετήσουν καλύτερα το κοινό συμφέρον. Το "κοινό συμφέρον" είναι το κλειδί σ' όλες τις επικείμενες διαδικασίες και όχι το υλικό κέρδος.

Βέβαια αυτοί οι αιρετοί αντιπρόσωποι μισθοδοτούνται γιατί στην κοινωνία που ζούμε δεν ζεις μόνο με ιδέες αλλά με χρήμα το οποίο είναι ο κινητήριος μοχλός.

Άλλο όμως κάποιος να υπηρετεί το κοινό συμφέρον με κάποια αμοιβή για να ζήσει και άλλο μέσω του κοινού συμφέροντος να ψάχνει τρίτους για κεδροσκοπία.

Αυτό όμως αποτελεί κατά τη γνώμη μου ένα μεγάλο πρόβλημα της Δημόσιας Διοίκησης για το οποίο θα μιλήσω παρακάτω.

Το ζητούμενο αυτή τη στιγμή είναι οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι οργανισμοί αυτοί στους δημότες και οι υπηρεσίες που θα μπορούσαν να προσφέρουν.

Ζούμε σε μια εποχή που όλα έχουν την τιμή τους. Ότι πληρώνεις, λένε, παίρνεις.

Έχει όμως τιμή το νερό που πίνουμε και το οποίο πληρώνουμε για να είναι καθαρό.

Δεν νομίζω ότι υπάρχει δημότης μιας πόλης ή κοινότητας ο οποίος δεν θα συνεισφέρει χρηματικά για την δημιουργία μιας μονάδας καθαρισμού του νερού ή τη δημιουργία μιας μονάδας βιοχημικού καθαρισμού των λυμμάτων ή για την αγορά



απορροματοφόρων ή για την κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ή για την κατασκευή ενός υδραγωγείου ή μιας γεώτρησης ή για τη δημιουργία ενός πάρκου.

Αυτά ζητάει σήμερα ο μέσος άνθρωπος ως πολίτης μιας κοινωνίας.

Μέσα στο άγχος και στην κούραση σωματική και ιδιαίτερα ψυχική που του δημιουργεί η ζωή σε μια μεγαλούπολη δεν νομίζω ότι θα είχε αντίρρηση να πληρώσει κάτι για να κάνει την διαβίωσή του περισσότερο ανθρώπινη.

Το θέμα όμως δεν είναι μόνο χρηματικό δεν είναι δηλαδή μόνο η ύπαρξη κονδυλίων. Είναι η υποδομή, η οργάνωση, η σωστή διαχείριση και προπάντων οι καλές προθέσεις.

Υπάρχουν όλα αυτά;

Υπάρχει το σωστό ανθρώπινο δυναμικό με την σωστή και ώριμη σκέψη, με τον αμέριμο χαρακτήρα με την συνείδηση για το πιο είναι το πραγματικό του έργο;

Απορίες, τις οποίες θα προσπαθήσω να απαντήσω παρακάτω.

Ας έλθουμε όμως στις υπηρεσίες που καλείται να παρέχει ο δήμος ή η κοινότητα ή η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση στους πολίτες της.

Τις υπηρεσίες αυτές σαν αρμοδιότητες ενός δήμου ή μιας κοινότητας αρχικά θα τις αναφέρω επιγραμματικά.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα λοιπόν κάθε δήμου ανήκουν:

- 1) Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία συστημάτων ύδρευσης.
- 2) Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία των συστημάτων υπονόμων και αποχέτευσης.
- 3) Η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών οδών, πλατειών ή γεφύρων.
- 4) Η καθαριότητα, καθώς και η συλλογή, η αποκομιδή, η διάθεση και η επεξεργασία των απορριμάτων.
- 5) Η κατασκευή, η συντήρηση και η λειτουργία των δημοτικών ή κοινοτικών αλσών

και κήπων, των υπαιθρίων κοινόχρηστων χώρων αναψυχής καθώς και των εξωραϊστικών χώρων.

- 6) Η αστική συγκοινωνία.
- 7) Η κατασκευή και συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αγορών και τόπων αγορών καθώς και ζωοαγορών και η ρύθμιση της λειτουργίας τους.
- 8) Η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων, κέντρων νεότητας, καθώς και η οργάνωση χώρων που προορίζονται για παιδικές χαρές.
- 9) Η κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτηριακού έργου που προορίζεται για οποιονδήποτε κοινωφελή σκοπό, καθώς και δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.
- 10) Η ίδρυση, η συντήρηση και η λειτουργία κοιμητηρίων.
- 11) Η τοποθέτηση και η λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων αναγκαίας για την ρύθμιση της στάθμεισης σε κοινόχρηστους χώρους.
- 12) Η μέριμνα για την εξασφάλιση γης για την βοσκή των ζώων των δημοτών και η βελτίωση των βοσκοτόπων.

Επιπλέον ο δήμος μπορεί να αναπτύσσει και κάθε άλλη δραστηριότητα που δεν περιλαμβάνεται στα παραπάνω και που προάγει τα κοινωνικά, πολιτιστικά, πνευματικά και οικονομικά συμφέροντα των δημοτών του εφόσον όμως η δραστηριότητα αυτή αφορά αντικείμενα τα οποία συνδέονται με την εδαφική τους περιφέρεια (όπως π.χ. η τουριστική αξιοποίηση παραθαλάσσιων χώρων, η ίδρυση παιδικών σταθμών κ.λ.π.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους ο δήμος μπορεί να συστήσει δημοτικά ιδρύματα (νοσοκομεία, βρεφοκομεία, ορθανοτροφεία, γηροκομεία, κέντρα ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων) και δημοτικές επιχειρήσεις (δημοτικές επιχειρήσεις με μορφή ανώνυμων εταιριών, συνεταιριστικού χαρακτήρα, μικρές επιχειρήσεις,

δημοτικές επιχειρήσεις, δημοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης κ.λ.π.). Παράλληλα, περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν να συστήσουν σύνδεσμο δήμων ή κοινοτήτων για την κοινή εκτέλεση και συντήρηση έργων, την προμήθεια μηχανημάτων και υλικών, την παροχ. υπηρεσιών που ανήκουν στις αρμοδιότητές τους και τον σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων νέων μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους.

Αυτές είναι επιγραμματικά οι αρμοδιότητες ενός δήμου ή μιας κοινότητας δηλαδή οι υπηρεσίες που καλούνται να προσφέρουν στους δημώτες τους. Κατά την άποψη μου ως χρόνια δημότης του δήμου Λάρισας και έχοντας ζήσει επίσης 4 χρόνια στην πόλη της Πάτρας, οι κυριότερες υπηρεσίες που καλούνται να προσφέρουν οι δήμοι και οι κοινότητες είναι η ύδρευση και η αποχέτευση, η καθαριότητα, αποκομιδή και διάθεση απορριμμάτων, η συντήρηση και κατασκευή δρόμων, γεφυρών και πλατειών καθώς επίσης και η διευθέτηση του κυκλοφοριακού των αυτοκινήτων που όπως φαίνεται έχει γίνει η μάστιγα των σύγχρονων μεγαλουπόλεων. Όλες οι άλλες αρμοδιότητες τις οποίες αναφέρω είναι επίσης πολύ σημαντικές αλλά σε δεύτερη μοίρα κατά την άποψη μου από τις πρώτες γιατί οι μεν αναφέρονται στην καθαριότητα και στην ύδρευση δηλαδή τομείς υγιεινής που είναι βασικοί για την διαβίωση του πολίτη, ενώ οι δε αναφέρονται περισσότερο στο επίπεδο διαβίωσης, το βιοτικό επίπεδο και στο πολιτιστικό επίπεδο των πολιτών. Δεν μπορούμε βέβαια να μιλούμε για πολιτιστικό επίπεδο δηλαδή θέατρα, μουσεία, ιδρύματα κ.τ.λ. εάν δεν έχουμε νερό να πιούμε και μας πνίγουν τα σκουπίδια στους δρόμους. Στην Ελλάδα οι μεγαλύτερες πόλεις αντιμετωπίζουν έντονα το πρόβλημα της λειψυδρίας, λόγω βασικά του ότι ο ολόένα αυξανόμενος πληθυσμός έχει ολόένα μεγαλύτερες ανάγκες για νερό.

Οι δημοτικές αρχές καλούνται να λύσουν αυτό το μεγάλο πρόβλημα με μεγάλα υδρευτικά έργα, περισσότερο όμως με την σωστή ενημέρωση του κοινού. Βλέπουμε έτσι τον Δήμο Αθηναίων και τους άλλους δήμους της Αττικής να προσπαθούν να πείσουν τον πολίτη μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης να μην κάνει σπατάλη στο νερό και

να τον κάνουν να σκεφτεί ότι η αλόγιστη χρήση του συμβάλλει στην εξεύρεση των αποθεμάτων του.

Οι δημοτικές αρχές προσπαθούν αλλά αυτό δεν φτάνει.

Πρέπει και ο πολίτης να αποκτήσει συνείδηση για το θέμα αυτό. Αλλιώς έχουμε σωρεία διαμαρτυριών από τους πολίτες επάνω στα γραφεία των αρμοδίων υπηρεσιών για διογκομένους λογαριασμούς νερού. Οι λογαριασμοί αυτοί είναι φυσικό όμως να είναι διογκομένοι διότι όταν γίνεται σπατάλη του αγαθού αυτού, γίνεται πλέον είδος πολυτελείας. Σ' ότι αφορά τώρα την εξυπηρέτηση του κοινού απ' τους αρμόδιους οργανισμούς (ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑΛ, κ.τ.λ.) εδώ τα πράγματα δυσκολεύουν λιγάκι.

Πώς είναι δυνατό σε μια πόλη 4 εκατομμυρίων να είναι αρχηγοί οι υπάλληλοι για να εξυπηρετούν το κοινό. Αλλά και σε μια πόλη των 200.000 υπάρχει πάλι το ίδιο πρόβλημα με αποτέλεσμα ο πολίτης να καλεί να του διορθώσουν μια βλάβη στο ρολοί της πολυκατοικίας τους και το αρμόδιο συνεργείο να εμφανίζεται μετά από μια εβδομάδα.

Δεν είναι όμως μόνο ο μικρός αριθμός υπαλλήλων αναλογικά με τον πληθυσμό, το πρόβλημα. Πρόβλημα αποτελεί και η κατάρτιση επάνω στο αντικείμενό τους. Υπάρχει άραγε ενημερωμένο προσωπικό στις καιρίες θέσεις αυτών των δημοτικών επιχειρήσεων; Γίνονται σεμινάρια επιμορφωτικά στο πως να επιλυθούν δύσκολες καταστάσεις, στο πως να εξυπηρετούν καλύτερα τους πολίτες, από τους οποίους τελικά πληρώνεται ο μισθός τους;

Η απάντηση είναι όχι στην Ελλάδα.

Αν πάει κάποιος σήμερα σε μια δημοτική υπηρεσία και ρωτήσει για το μορφωτικό επίπεδο του προσωπικού της, οι απαντήσεις που θα πάρει είναι απογοητευτικές.

Η εξυπηρέτηση του δημότη βασίζεται στην πείρα και αρχαιότητα του προσωπικού του δήμου παρά στην γνώση του και την σωστή εκπαίδευση του.

Έτσι στο τέλος έχουμε μόνο απογοητευμένους πολίτες που αναρωτιούνται και διαμαρτύρονται για το που πηγαίνουν τα λεφτά που πληρώνουν στους διάφορους λογαριασμούς.

Τελικά δεν φτάνει μόνο η καλή πρόθεση και η διάθεση των κονδυλίων για την αναβάθμιση των υπηρεσιών. Χρειάζεται και η σωστή διαχείριση η οποία επιτυγχάνεται μόνο με την σωστή κατάρτιση του προσωπικού.

Με την ευκαιρία παραθέτο ένα άρθρο του Οικονομικού Ταχυδρόμου της 13ης Ιουλίου 1995 από το οποίο βγαίνουν πολλά συμπεράσματα.

# Σαντέχει η Αθηνά και δεν ρίχνει τη ρομφαία της στο Δήμο των Αθηναίων

ΤΑΙ κανείς πλέον οικτράν αν νοούλει  
 ρρήθεν η εποχή του «αποσφαίζομεν  
 ζομεν», στη ζιμεθα πολίτες αυτής της  
 ίχθι μόνον υπήκοος, ότι, γενικώς και ε  
 ρατος δεν είναι τίποτε άλλο από ενός  
 κτης, όπως και μερικοί θεσμοί, οι οποί  
 αι μάλιστα όηροκρατικοί. Τι έγινε π  
 ον εναντιωώς οι ανόγκωτές μας. Φ  
 βώ την «ιστορία», που αυτή τη φορά  
 ζήμο της γλαυκώπιος Αθήνης  
 ήγκος αυτού του δήμου πριν από  
 άβε από το Δήμο Αθηναίων «αωρέν  
 ντε «τασιακές Προσκήσεις» με τις  
 ουνταν να εξοφλήσει οφειλές για «Τι  
 ιότητος και Φωτισμού», τα οποία  
 εν ένα λογιωμένο σπίτι του στο Δη  
 οισού είχε γίνει η διακοπή ηλεκτρικού  
 από το 1990. Στην πρώτη Ταμιακή  
 η ανασφατόταν ποσό 7.000 δραση  
 ποιο αφορούσε το οικονομικό έτος  
 η βεβαίωση του ποσού αυτού έγινε  
 Το ποσό αυτό διακρίσεται με την  
 ορασίμου 7.000 δρασηών για τη με  
 Εσθάλου του. Στη δεύτερη Ταμιακή  
 η ανασφατόταν ποσό 10.864 δραση  
 ποιο αφορούσε το οικονομικό έτος  
 η βεβαίωση του έγινε πάλι το 1991  
 αυτό παρουσιάζεται διαφορά με την  
 ορασίμου 10.864 δρασηών. Στην τρί  
 η Προσκήσει ανασφατόταν ποσό  
 αχών, το οποίο αφορούσε το οικό  
 1993 αλλά η βεβαίωση έγινε πάλι  
 Το ποσό βεβαιώνεται με την επι  
 σίμου 12.712 δρασηών για τον ίδιο  
 αδη για τη μη έγκαιρη εξορήσή του.  
 πτες δύο «τασιακές Προσκήσεις» αφο  
 οικονομικό έτος 1994 και η βεβαίω  
 πιστοχών ποσών ήταν η αυξημένη  
 994 αλλά δεν επιβάρυνονταν με π  
 %.



*Επιβάλλει πρόστιμα 100%  
 σε οφειλές για τέλη  
 καθαριότητας και φωτισμού,  
 τα οποία αφορούν τα έτη  
 1991, 1992 και 1993,  
 αλλά βεβαιώθηκαν το 1994  
 και για τα οποία ουδέποτε  
 ειδοποιήθηκε εγκαίρως  
 ο υπήκοος δημότης του!*

και μύριαν άλλων Δυναστών, πλήρως τα ποσά  
 των τέλων καθαριότητας και φωτισμού μαζί με  
 τα πρόστιμα. Και μας παρασκαλει να ρωτήσουμε  
 το νέο δήμαρχο Αθηναίων κ. Δημ. Αδραμυπούλο.  
 Ποσο δύσκολο είναι σε τούτους υπαυλίλους που  
 απασχολεί ο δήμος και πληρώνουν οι Έλληνες  
 φορολογούμενοι και δήμοτες να στέλνουν τις Τα  
 μιακές Προσκήσεις εγκαίρως στους υπήκοους  
 του και στη διεύθυνση του σχετικού ακινήτου η  
 να υπενθυμίζουν τη σχετική οφειλή του; Πώς  
 στην περίπτωση αυτή επιβάλλει ποινή χωρίς να  
 έχει διαπισωθεί κανένα αδίκημα από τον υπή  
 κοό; Κανονικά, αν υπήρχε εννοουμένη πολιτεία,  
 θα 'πρεπε να επιβάλλεται ποινή στο δήμαρχο  
 για την τακτική αυτή και τον αθηναίο να ει  
 σπραττεί εγκαίρως τέλη καθαριότητας και φω  
 τισμού. Γιατί, όπως επισημαίνει ο υπήκοος ανα  
 γνωστής μας, τέτοιες «υποθέσεις» θα έπρεπε να δι  
 γνούνται όπως γλιτώδες άλλοι υπήκοοι, οι οποίοι  
 δεν ευνοούνται να διαβάσουν στις εφημερίδες  
 τις σχετικές πληροφορημένες ανακοινώσεις του Δ  
 ήμου Αθηναίων. Διακρινόμαστε ότι, αν ήταν μια μι  
 κρονομηνη περίπτωση δεν θα δημόσιασε την  
 κατηγορία αυτή.

### Το ΤΕΒΕ τον ληστεύει(!)

Στοιχεία επίτονης αναγκαστικής περιέχει η αν  
 νωση, αλλά με στη περιεχόμενου, επιστολή του  
 κ. Καϊοδήμου για την ορφάνη του στο ΤΕΒΕ (Το  
 μείο επαγγελματιών και βιοτεχνιών Ελλάδας). Τι  
 νεται λόγος να ληστέιο, αφού οι ασφαλιστικές  
 κρατήσεις τέλεια αποδεικνύονται υπαυλίτερες  
 από το ποσό του ενόικου; Τις επαγγελματικής  
 στεγής του επιστολογραφού. Τι λέει η διοίκηση  
 του ταμείου.  
 «Είμαι 5 χρόνια ασφαλισμένος στο ΤΕΒΕ, ανα  
 ποντρος και ασκω το επάγγελμα του φροντιστή.  
 Το Δεκεμβρίου του 1994 πλήρωσα στο ΤΕΒΕ  
 27.100 δρχ. το μήνα.  
 Τον Ιανουάριο του 1995 πλήρωσα στο ΤΕΒΕ  
 37.700 δρχ. το μήνα!!  
 Αύληση 39%!! Όλο αυτό το τεραστιο ποσό για  
 μια απασάδεκτη ασφαλέια που με υποχρεώνουν  
 να έχω. Το χρήματα που δίνω στο ΤΕΒΕ είναι 37%  
 περισσότερο από το ενόικιο της επαγγελματι  
 κής μου στέγης που είναι 27.500 δρχ. το μήνα.  
 Φτάνει πια δεν πάει άλλο. Μας έχετε κατα  
 σπαράξει.  
 Με εκτίμησε  
 ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΔΗΜΟΣ  
 Ομάδα των  
 33300 Στεγών  
 21 Μαρτίου 1995

εί λοιπόν ο εν λόγω υπήκοος στο Δήμο  
 και ζητάει να μάθει το λόγο του δι  
 μου των τέλων καθαριότητας και φω  
 τισμού, επίδοσης προστίμου 100%, τη στιγμή  
 ακτή φορά πήρε τέτοιες τασιακές προ  
 κές τη στιγμή μάλιστα που η βεβαίωση  
 των τέλων παρελθόντων έτων έγινε  
 ! Η παραγραφή μάλιστα ο υπήκοος ότι  
 άδει εγκαίρως τις τασιακές αυτές προ  
 βε επιπέδω προδύλωως να εξορήσει το  
 ο ποσό. Πώς ήταν η απειλή; Δια  
 ύρυνται με τη άσβα 19 του Νοεμ  
 ή ο Δήμος υποχρεούται να δημοσιεύει  
 κές προσκήσεις σε... εφημερίδες, και

σπάζει το φακέλο του και εβείξε ο αρμόδιος υπά  
 πλος το φύλλο των εφημερίδων «Αυγή» της 31  
 Δεκεμβρίου 1993 και «επαγγελματική» της 4 το  
 νυμρίου 1994.  
 Στην αντιπαράσταση του υπήκοου ότι αν δεν  
 διαβαζει κομμάτι από τις εφημερίδες αυτές, αν  
 δεν διαβαζει κομμάτι εφημερίδα, αν είναι εφημ  
 ήτης, αν είναι μετανάστης, αν είναι αγραμμάτος  
 τι γίνεται ο αρμόδιος υπάυλλος απάντησε: να  
 ποτέ στα δικαστήρια και αν κερδίσετε δια γίνω  
 αστε τα... μισά του προστίμου.  
 Ο υπήκοος κουνώντας το κεφάλι του και βλο  
 σσημυντας την άσβα που δαχνηκε στη χώρα αυ  
 τη του Κράτους Δικαστή, του Δήμου Δικαστή

Οι αποχετεύσεις και τα δίκτυα υπονόμων αποτελούν άλλο ένα μεγάλο πρόβλημα ίσως και μεγαλύτερο.

Όταν οι μεγαλύτερες πόλεις της Ευρώπης είχαν από τον 17ο αιώνα δίκτυα υπονόμων και αποχετεύσεων, τα ελληνικά σπίτια είχαν ατομικούς βόθρους για την συγκέντρωση λυμμάτων.

Τα δίκτυα αποχετεύσεως στην Ελλάδα αποτελούν ένα επίτευγμα των τελευταίων ετών. Βλέπουμε ακόμη και σήμερα εν έτη 1996 συνεργεία του δήμου να σκάβουν για τις σωληνώσεις του αποχετευτικού δικτύου σε πάρα πολλές πόλεις με αποτέλεσμα χαλασμένους δρόμους που τελικά επισκευάζονται αλλά μετά από μερικές εβδομάδες ξανασκάβονται γιατί ξεχάσαν κάτι να βάλουν ή κάτι δεν φτιάξαν καλά.

Με λίγα λόγια παντελής έλλειψη υποδομής και υπερχειλισμένοι υπόνομοι με την πρώτη ξαφνική νεροποντή.

Πιστεύω προσωπικά ότι τα κονδύλια για κατασκευή υπονόμων ποτέ δεν έλλειψαν. Μάλλον έλειπε και λείπει ακόμη η σωστή διαχείριση και προγραμματισμός. Τελικά ο Έλληνας πολίτης για να αποκτήσει ένα δίκτυο αποχέτευσης θα πρέπει να δει τον δρόμο μπροστά από το σπίτι του να σκάβεται και να ξανασκάβεται για ένα ίσως και δύο χρόνια. Στην Ελλάδα όμως της μίζας και του λαδώματος αυτά συμβαίνουν.

Όταν στις δημοπρασίες για ανάληψη των δημοσίων έργων οι τιμές χτυπιούνται και πέφτουν χαμηλά, φυσικό είναι και ο εργολάβος να λαδώσει τον υπεύθυνο για να του δώσει το έργο στο οποίο θα χρησιμοποιήσει φτηνότερα υλικά με αποτέλεσμα προβλήματα στον πρώτο κιόλας χρόνο λειτουργίας του έργου αυτού και ο φαύλος κύκλος συνεχίζεται με τον πολίτη δυσσχεσθημένο αφού τελικά όλες οι επιπτώσεις πέφτουν στο κεφάλι του.

Όλα αυτά όμως θέλω να πιστεύω ότι είναι εξαιρέσεις, ότι υπάρχουν και σωστοί άνθρωποι που νοιάζονται για το κοινό συμφέρον και οι οποίοι πολεμούν και αγωνίζονται για μια καλύτερη πόλη και έναν ευχαριστημένο πολίτη.



Ας πάμε όμως στο θέμα των απορριμάτων και τι κάνουν οι διάφοροι δήμοι και κοινότητες γι' αυτό.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει τεράστια άλματα σ' ότι αφορά την αποκομιδή των απορριμάτων.

Όλοι θυμούμαστε στην δεκαετία του '70 που συγκεντρώνονταν τα απορρίμματα σε σωρούς έξω από τα σπίτια, σε προκαθορισμένα ίσως σημεία, για να περάσει το απορριματοφόρο χτυπώντας το καμπανάκι του κάθε Τετάρτη και Παρασκευή πρωί και να το συλλέξει.

Όλα αυτά είναι παρελθόν.

Σήμερα υπάρχουν ειδικοί κλάδοι και ειδικά οχήματα που τους συλλέγουν και τους πλένουν, όχι κάθε Τετάρτη και Παρασκευή πρωί, αλλά καθημερινά αργά το βράδυ για να μην δημιουργείται κυκλοφοριακό πρόβλημα στους δρόμους.

Όλοι θυμούμαστε του υπαλλήλους καθαριότητας του δήμου με τα μεγάλα συρρόμενα καροτσάκια και τις σκούπες που καθαρίζουν τις άκρες των δρόμων και τα πεζοδρόμια από απορρίμματα για τη σκόνη.

Σήμερα υπάρχουν ειδικά οχήματα γι' αυτή την δουλειά που την κάνουν πια μια απλή διαδικασία και όχι ένα επίπονο και ανθυγιεινό για την υγεία των υπαλλήλων έργο, με μικρότερο κόστος για τον πολίτη που βλέπει επιτέλους τα χρήματά του να πιάνουν τόπο. Ο Δήμος Λαρισαίων στον οποίο κατοικώ και ιδιαίτερα ο Δήμαρχος κύριος Χρ. Καφφές είναι πλήρως ευαισθητοποιημένοι στο θέμα αυτό.

Σε μια συζήτηση που είχα με τον κ. Καφφέ ο οποίος τυγχάνει να ήταν παλαιότερα καθηγητής μου στο Λύκειο μου είπε για το πόσο μεγάλα κονδύλια διατέθηκαν για το θέμα αυτό και για το πόσο μεγάλη σημασία δόθηκε για την κατάρτιση των υπαλλήλων καθαριότητας.

Ο Δήμος Λάρισας υπέγραψε σύμβαση με μεγάλη εταιρία κατασκευής οχημάτων καθαριότητας ύψους πολλών εκατομμυρίων δραχμών για την απόκτηση 30

απορριματοφόρων και 15 μικρών οχημάτων καθαριότητας των δρόμων τα οποία εξυπηρετούν και τις κοινότητες γύρω από την Λάρισα.

Βέβαια το πρόβλημα των απορριμμάτων στις κοινότητες και μάλιστα τις μικρότερες δεν είναι μεγάλο λόγω του μικρού πληθυσμού και έτσι λύνεται πολύ πιο εύκολα. Επίσης οργανώνονται και σεμινάρια εκπαίδευσης των στελεχών της υπηρεσίας καθαριότητας του δήμου με ομιλητές και εκπαιδευτές εξειδικευμένους επιστήμονες από χώρες της Ευρώπης.

Το ίδιο βέβαια γίνεται σ' όλους τους μεγάλους δήμους της Ελλάδας σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Το ενθαρρυντικό στοιχείο σ' αυτή την υπόθεση είναι τα μεγάλα κονδύλια που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το θέμα αυτό.

Όλα αυτά όμως που ανέφερα αφορούν την συγκομιδή των απορριμμάτων.

Τί γίνεται όμως με την διάθεσή τους; Μέχρι σήμερα η διάθεση των απορριμμάτων γίνεται στις γνωστές μας χωματερές, δηλαδή μεγάλους χώρους έξω από τις πόλεις, στους οποίους πετιούνται τα απορρίματα και στην συνέχεια θάβονται. Αυτή η λύση θεωρήθηκε καλή σε μια Ελλάδα της δεκαετίας του '60, στην οποία βέβαια δεν υπήρχε τόσο μεγάλο πρόβλημα πληθυσμού στις μεγαλουπόλεις ούτε και βέβαια τα προϊόντα και οι πλαστικές συσκευασίες που υπάρχουν σήμερα.

Στην δεκαετία του '90 όμως με τον πληθυσμό στις πόλεις να έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω του φαινομένου της αστυφιλίας, με τα διάφορα καταναλωτικά αγαθά να κατακλύζουν τον πολίτη έτσι ώστε μια μέση ελληνική οικογένεια 4 ατόμων να παράγει ημερησίως 2 με 4 κιλά σκουπίδια, είναι λύση οι χωματερές;

Και πόσες χωματερές να δημιουργηθούν έξω από μια πόλη; Να σημειώσουμε εδώ ότι τα σημεία αυτά με μια κάποια ακτίνα γύρω τους θεωρούνται ύστερα μη κατοικίσιμα και με το περιβάλλον τί γίνεται;

Τι απογίνονται όλοι αυτοί οι βιότοποι που καταστρέφονται για να γίνουν οι

χωματερές; Τί γίνεται με τα ποτάμια που περνούν δίπλα τους και υδροδοτούν ολόκληρες πόλεις. Βέβαια θα πείτε αυτά τα προβλήματα απασχολούν πολλούς και ιδιαίτερα τους υπεύθυνους των υπηρεσιών καθαριότητας και όχι μόνο εμένα. Απασχολούν όμως και εκατομμύρια συνειδητοποιημένα πολίτων που απλώς παρακολουθούν ως απλοί θεατές το πρόβλημα να διαιωνίζεται.

Εδώ μπαίνει η επιστήμη και η τεχνολογία η οποία έχει δώσει την απάντηση σ' αυτά τα προβλήματα και η απάντηση αυτή είναι η "ανακύκλωση".

Η ανακύκλωση των απορριμμάτων μέσω διαφόρων βιοχημικών μεθόδων έτσι ώστε τα απορρίματα να γίνονται ξανά πρώτες ύλες ή καύσιμα.

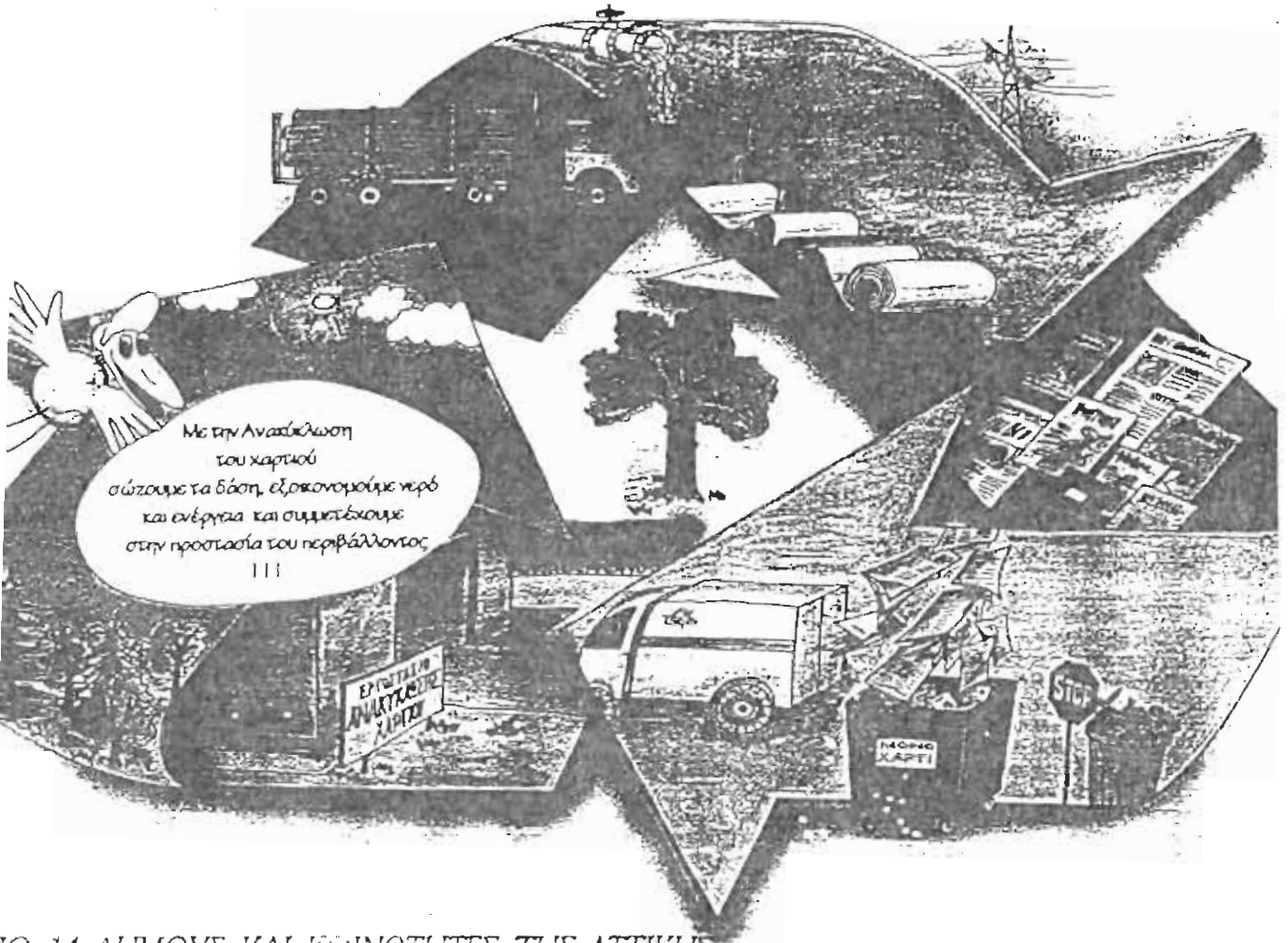
Δυστυχώς όμως στην Ελλάδα η ανακύκλωση βρίσκεται ακόμη στην βρεφική της ηλικία. Τα αίτια είναι πολλά, σημαντικότερα όμως είναι η έλλειψη τεχνολογικής υποδομής, η έλλειψη οικονομικών πόρων αλλά προπαντός η έλλειψη σωστών αποφάσεων.

Αναφέρω βέβαια ότι στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες αλλά και τις Η.Π.Α. στον Καναδά, στην Ιαπωνία κ.τ.λ. λειτουργούν εκατοντάδες εργοστασιακές μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων οι οποίες καταφέρνουν και ανακυκλώνουν σε πρώτες ύλες τουλάχιστον το 50% των απορριμμάτων.

Στην Ελλάδα γίνονται κάποιες σπασμωδικές κινήσεις επάνω σ' αυτό το ζήτημα της ανακύκλωσης των απορριμμάτων, κυριότερα σε δήμου και κοινότητες της Αττικής.

Για τα αποτελέσματα αυτών των κινήσεων δεν θα μιλήσω εγώ, αλλά δύο άρθρα του Οικονομικού Ταχυδρόμου της 10ης Μαρτίου 1994 και 9ης Σεπτεμβρίου 1993.





ΤΟ 14 ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

# Ανακύκλωση σκουπιδιών αν επιτρέψει η ... παραοικονομία!

Επίκαιρη έρευνα της ΝΟΤΑΣ ΤΡΙΓΚΑ

*Σε αποτυχία οδηγούνται τα περιόδωρα προγράμματα ανακύκλωσης των Δήμων και Κοινοτήτων ενώ μια παραοικονομία διπλα στην χειμαικτή Άνω Λιοσίων εκμεταλλεύεται την ανακύκλωση σε συνεργασία και με τους εργαζομένους στους Δήμους!*

**Η ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** με την επωνυμία «επιχείρηση Καράρι» αποπλέει έναν επιπλέον κίοντα κακοδαιμονίας των Δήμων και Κοινοτήτων να πραγματοποιούν με επιτυχία ένα πρόγραμμα κύκλωσης, παρά τα ενθαρρυντικά μηνύματα απισπνεί η πρόσφατη κίνηση 14 Δήμων για ποίηση προγράμματος ανακύκλωσης. Η εν λόγω παραοικονομία βρίσκεται εγκατεστημένη στη στερή των Άνω Λιοσίων όπου γίνεται εκμετάλληση της ανακύκλωσης από κάποιους ιδιώτες και κάποιους εργαζόμενους στους Δήμους, φαινόμενο που είναι γνωστό σε όλους σχεδόν τους δήμους αλλά παραμένει άλυτο σαν φυσικό απο- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ 10 Μαρτίου 1994

τέλεσμα της Έλλοψης ακριβώς δομής και υποδομής στους δήμους τους δήμους. Το ακριβές ύψος της είναι δύσκολο να εκτιμηθεί μέσα σε ένα περιβάλλον, όπου το πρόβλημα των σκουπιδιών διογκώνεται συνεχώς με την προσπάθεια να χρηματοδοτηθούν προγράμματα ανακύκλωσης κυρίως από το Ταμείο Συνοχής και όχι μόνον, σαν συνέχεται αιτών που έχουν χρηματοδοτηθεί από την Κοινότητα. Παράλληλα η ΕΟΚ προαεί μια οδηγία που έχει σαν κύριο στόχο τη μείωση των ποσοτήτων των απορριμμάτων, που προέρχονται από ανακυκλωσιμότητες και την εφαρμογή της επαναχρησιμοποίησης, συλλογής ανακύκλωσης των υλικών ανακυκλωσιμότητας

ώστε να μειωθεί η απορριπτόμενη ποσότητα τους, στο ελάχιστο δυνατό και να ανακουφισθεί το περιβάλλον.

Η κυρίαρχη αιτία της μερικής αποτυχίας ή αποτυχίας των προγραμμάτων ανακύκλωσης στους δήμους και τις κοινότητες (επιτυχία έχουν να επιδείξουν κάποιες εξαιρέσεις δήμων) είναι η έλλοψη του σχεδιασμού προγράμματος ανακύκλωσης. Αυτό οφείλεται:

1) Στην απουσία ενημέρωσης των πολιτών για να μπορέσουν και αυτοί με τη σειρά τους να υποστηρίξουν τέτοιου είδους προγράμματα. Το υψηλό κό-

# Η ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

## Α ρ χ ι σ ε

### Τώρα και στη γειτονιά σου

μιας ανάλογης ενέργειας είναι ανασταλτικός θρόνος για να υλοποιηθούν κάτι παρόμοιο κι εσύ, αλλά είναι καθοριστικός για να επιτύχει ένα γράμμα.

Δυσκολία στην εξεύρεση πόρων για τη χρηματοδότηση τόσο του προγράμματος ενημέρωσης και του εξοπλισμού για τη συλλογή των υλικών (μάζα, κάδοι, χωροί αποθήκευσης, προσωπικό).

Όταν η ανακύκλωση δεν ερμηνεύεται με την στασιότητα, τότε συνήθως γίνεται πέντε με έξι κών σε πλαστικές και κάποιο φορτηγά που περνά κάπου - κάπου και μαζεύει τα υλικά από τους δούς αυτούς αλλά ένα πλήρες δίκτυο κάδων (ή άλλο σύστημα συλλογής), αναγκαίος εξοπλισμός και κυρίως ουσιαστική ενημέρωση, τότε το κόστος και από την αρχή αρκετά υψηλό.

Έτσι εγκαταλείπονται τα προγράμματα, από την αρχή τους με αποτέλεσμα να περνάει η αντίληψη ότι η ανακύκλωση δεν μπορεί να επιτύχει. Τον τελευταίο μάλιστα καιρό αυξάνονται οι περιπτώσεις απασυχημένων προγραμμάτων, ενώ τα επιτυχημένα είναι μάλλον οι εξαιρέσεις. Ο οικονομικός σχεδιασμός, λοιπόν, είναι απαραίτητο στοιχείο για να εξασφαλιστούν σταδιακά οι αναγκαίοι πόροι, ενώ η σταδιακή επέκταση ενός προγράμματος είναι συχνά πιο αποδοτικότερη από το εντυπωσιακό κίνημα χωρίς τη διαδοχή προοπτική.

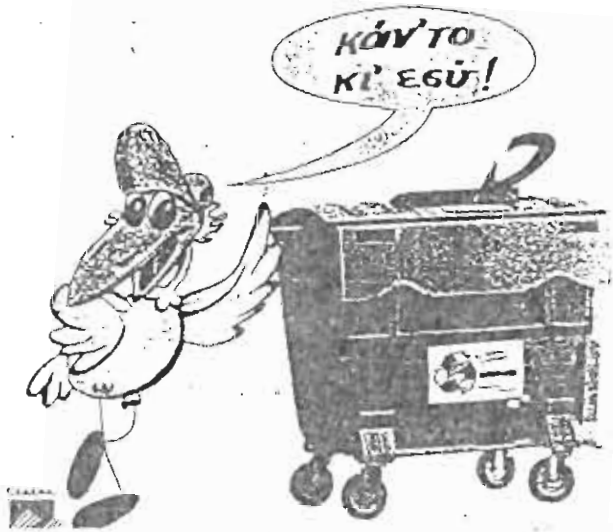
Η δυσκολία διάθεσης των υλικών που συλλέγονται προς ανακύκλωση στις βιομηχανίες ή μπόρσους είναι επίσης ανασταλτικός παράγοντας. Την ξεκινάει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης χρειάζεται να έχει εξασφαλιστεί η απορρόφηση των υλικών, που θα συλλεγόμενα είναι, από κάποια βιομηχανία είτε από κάποιο έμπορο.

Αξίζει πάντως να αναφερθεί ότι για κάδους και για μηχανήματα καθαρισμού και των οδών, οι χρηματοδοτήσεις Δήμων από το υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) για την ανακύκλωση στα Υπόδημα Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) περιβαλλοντικού σχεδιασμού περιελάμβαναν έναν συνολικό προϋπολογισμό τα 1997 ύψους 108.000.000 δραχ. και το 1992, 129.500.000 δραχ. Οι αποδέκτες δήμοι το 1991 ήταν συνολικά 21 και το 1992, 30.

Τα πετυχημένα, όμως, προγράμματα είναι ελάχιστα (π.χ. Π. Φυλίκου, Παπάγου, Ν. Σπύρτης με σχολεία και εκτός Αττικής της Κοζάνης, Βόλου, Χανίων...).

Είναι χαρακτηριστική ιδιαίτερα η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων, στον οποίο δεν έχει προχωρήσει σχεδόν καθόλου το θέμα της ανακύκλωσης. Ο αρμόδιος αντιδήμαρχος καθαριότητας κ. β. Κορομάντζος, μας αναφέρει ότι για το 1994 υπάρχει ένα φιλοδοξιακό πρόγραμμα ανακύκλωσης για το τρίτο διαήμερο του Δήμου Αθηναίων. Η επιλογή του βασίστηκε στα γεγονότα ότι είναι συνειδητά και αυτά γιατί στο κέντρο μάλλον δεν θα μπορούσε να αποδοθεί κάτι τέτοιο λόγω της σύνθεσης του πληθυσμού. Είναι πιο μάλλον δελεαστή γραμμή να κινηθείς από τα δικά σου, μπορεί να εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα ενημέρωσης του κοινού.

Για το 1994 το αρχικό ποσό για ένα τέτοιο πρόγραμμα ανέρχεται στα 150 εκατ. δραχ. Στόχος είναι επίσης να εφαρμοστεί αρχικά και στα σχολεία. Σύμφωνα με όλα τα υλικά προς ανακύκλωση πηγαίνουν στη χωματερή και η Ελλάδα υποδομές για την ανακύκλωση έχει και σαν σημείο συνέπεια, επιστημονικά κ. Κορομάντζος, την ανάπτυξη αυτής της παραρτηματικής δράσης στην χωματερή από εργαζόμενους στους δήμους και από ιδιώτες. Κάτι που θα μπορούσαν φυσικά οι δήμοι να εκμεταλλευτούν και με διάφορο τρόπο να έχουν και κάποια έσοδα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του κ. Κορομάντζου μόνο >>>



## Φιλόδοξο πρόγραμμα ανακύκλωσης από 14 δήμους

### Αυθόθλητη όμως η ελοποίηση, αφού η ανακύκλωση στην Ελλάδα, μαζί με την υποδομή που την συνοδεύει, βρίσκονται στα σπάργαλα

**Ε**ΝΑ ΠΙΛΟΤΙΚΟ πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτί από δεκάττα πόλεις δήμους ξεκινάει στις 14 Φεβρουαρίου με τη φιλοδοξία να επεκταθεί σε όλα τα λεκανοπέδια Αττικής. Πρόκειται για επιλογή του Εθνικού Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής (ΕΣΔΚΝΑ) και συμμετέχουν σ' αυτό οι δήμοι Αγ. Δημητρίου, Αργυρούπολης, Αλίμου, Βούλας, Βουλιαγμένης, Βύρωνα, Γλυφάδας, Δέφνης, Ελληνικού, Ηλιούπολης, Καλαμακίου, Ν. Σπύρτης, Π. Φαλήρου, Υμηττού και η Πολυτεχνούπολη του Εθνικού Μετσώβου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ).

Απευθύνεται σ' ένα κοινό της τάξης των 500.000 κατοίκων, ενώ σε 100 περίπου σημεία θα τοποθετηθούν 600 ειδικοί κάδοι για τη συγκέντρωση του χαρτί. Οι δημότες θα τοποθετούν το χαρτί (μόνο εφημερίδες, περιοδικά, έντυπα, χαρτί γραφής στους κάδους και ειδικά σχήματα θα το φορτώνουν και θα το μεταφέρουν στον τελικό αποδέκτη, την χαρτοβιομηχανία.

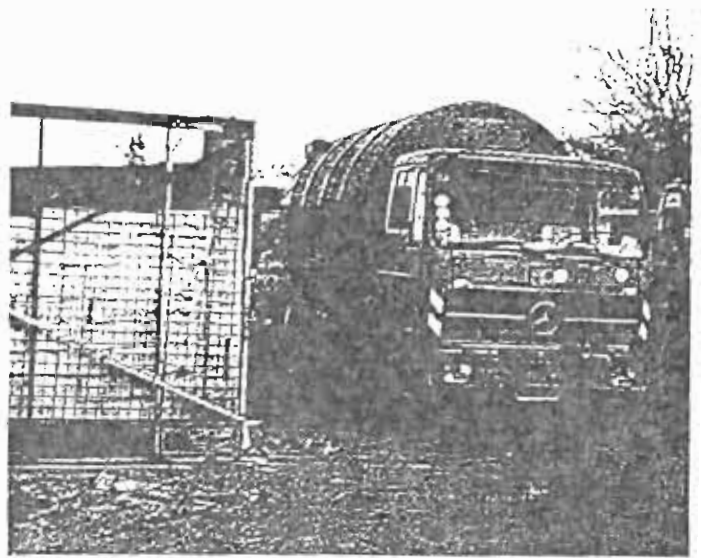
Σε πλήρη ανάπτυξη του προγράμματος υπολογίζεται να συλλέγονται 20 τόνοι χαρτί την ημέρα. Αυτό σημαίνει ότι θα απαιτούνται κάθε χρόνο περίπου 7.060 κωδ. μέτρα λιγότερα ως χώρος στη χωματερή, ότι θα σώζονται περίπου κάθε χρόνο 100.000 λίτρα και ότι θα εξοικονομείται κατά την παραγωγή του χαρτί νερό και ενέργεια.

**Τ**Ο ΕΡΩΤΗΜΑ που τίθεται είναι αν υπάρχει η υποδομή για να υλοποιηθεί μ' επιτυχία ένα τέτοιο πρόγραμμα. Όπως μάλιστα επισφαιρίζει και ο Δήμαρχος Παπάου, κ. Στ. Λογοθέτης, απαιτούνται τουλάχιστον τρία εργαζόμενα ανακύκλωσης στο λεκανοπέδιο. Θεωρείται μάλιστα χρεώμενη υπόθεση τα 37 δισ. δραχ. που θα διατεθούν για τη διαχείριση των απορριμμάτων στην Αττική, εάν δεν πραγματοποιηθούν κάποια τέτοια. Επισφαιρίζεται επίσης ότι θα πρέπει να αξιοποιηθεί η πρωτοβουλία του Δήμου Παπάου και των άλλων δήμων (Κερατσίνιου, Δραπετσώνας και Περάματος), που έχουν συμφωνήσει και διαθέτουν συγκεκριμένη οικονομοτεχνική μελέτη.

Έτσι, χαρακτηρίζεται θετικό μόν, αλλά ανεπαρκές το βήμα για την ανακύκλωση του χαρτί για να περάσει, να γίνει συνήθεια και να ξεκινήσει επιτυχώς πρακτικά από τους ίδιους τους πολίτες της Αττικής η ανακύκλωση στην πηγή.

Τον τελευταίο καιρό, πάντως, η ανακύκλωση διέγεται δύσκολος σπινάκι, γιατί εκτός των άλλων δρώνεται αδυναμία απορρόφησης του χαρτί από την ίδια τη βιομηχανία που δεν έχει προβεί στις ανάλογες επενδύσεις (βλ. «Ο.Τ.» 13/1/94, σελ. 59). Κάτι που σημαίνει ότι για να επιταχιστεί κάτι τέτοιο θα πρέπει και η ίδια η ανακύκλωση σαν ιδέα να αποτελέσει συνθήκη των πολιτών, αλλά και νομοθετική προτεραιότητα του ίδιου του κράτους. Με λίγα λόγια, ν' αποδειχθεί ότι υπάρχει και να δημιουργηθεί η αγορά για να παράγονται και η βιομηχανία να προχωρήσει σε επενδύσεις.





των ανακυκλωσίων υλικών που τηγαίνουν χωματερή είναι εκμεταλλεύσιμα από την εν παραοικονομία και συγκριμένα τα μεγαλύτερα. Ο ίδιος μάλιστα προτίνει, για την αναστη των χωματερών και την περιβαλλοντική ταύια τη δημιουργία σταθμού καύσεως των πύων για παραγωγή ενέργειας και την υπαρ- ρημού μεταφόρτωσης και κέντρων διαλογής καύσεως. Η ιδέα της ανακύκλωσης καταλη- τας να προωθηθεί με συνεννόησης μεταξύ ήμε, και με κυβερνητικές αποφάσεις ο' επί- κρηματοδότησης. Μόνο στο Δήμο Αθηναίων, ως, την ημέρα παράγονται 1.100 με 1.200 τόνους σβίων.

αντίθεση του Σωματίου Εργασιοτεχντών βλογους ύπαρξης παραοικονομίας την υπαρ- ρσ οποίας δεν σβιώνται στη χωματερή των

Λοοίων, εξέφρασε στον «Ο.Τ.» ο πρόεδρος του Σωματίου κ. Ζ. Πέρρος, τονίζοντας ότι αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να εκμεταλλευτεί η ίδια η δημο- τική αρχή. Στο ερώτημα αν οι ίδιοι αυτοί οι εργαζό- μενοι απαιτούν μόνο πίεσης για να μην προχωρά η ιδέα της ανακύκλωσης στους δήμους, ο ίδιος ανέφερε, ότι πιθανόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο στους μικρούς, όμως, δήμους ή και για παράδειγμα σε αυτόν των Λοοίων αλλά δύσκολα μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο στους μεγάλους δήμους.

Ο ίδιος πιστεύει ότι τα μεγέθη που διακινούνται σε αυτή την παραοικονομία είναι αρκετά υψηλά, αφού καταλήγουν στις χωματερές τόνοι από χαρτί όπου η τμή εμπορίου είναι από 60χ, το κιλό. Η νομοθέτηση, λοιπόν, για την ανακύκλωση και η δημιουργία δομής και υποδομής θεωρείται ανα- γκαία.

Από την άλλη πλευρά υπάρχει και η άποψη,

όπως μας την ανέλυσε ο κ. Χρ. Μπαφές, αρχιτέ- κτων - μηχανικός, Τμήμα Μελετιών και Προγραμμα- τισμού της Διεύθυνσης Κοθαριότητας του Δήμου Αθηναίων, ότι ο εργάτης έχει σαν αποστολή τη συλλογή των σκουπιδιών και όχι τη διαλογή, ενώ το φαινόμενο που έχει αναπτυχθεί δίπλα στις χωματε- ρές, και από τους εργαζόμενους στους δήμους μπορεί να γίνει από αποικονόηστε ιδιώτη και μη. Άλλα, όμως, είναι απόρροια της έλλειψης δομής και υποδομής, ενώ σε εθνικό επίπεδο η ανακύκλω- ση μπορεί να προχωρήσει μέσω της Κεντρικής Έκωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ). Άμση προτεραιότητα είναι να εμπίδοθεί η οικολο- γική συνείδηση στον Έλληνα κάτι που θα βοηθήσει στυ να δοθεί μεγαλύτερη ζωή στη χωματερή με μείωση του όγκου των απορριμμάτων.

Σ' ΕΠΗΤΕΔΟ Ευρωπαϊκής Πολιτικής πόντας, η Κοινότητα προωθεί μια οδηγία, η οποία στο αρχικό της στάδιο θέτει σαν αντικειμενικό στόχο για τα κράτη - μέλη να επιλέξουν, μέσα σε πέντε χρόνια, ανάμεσα στην ανάκτηση απορριμμάτων με παρα- γωγή ενέργειας σε ποσοστό 50 με 65% και στην ανακύκλωση μεταξύ 25 και 45% όταν οι αρχικές φιλοδοξίες έκαναν λόγο για ποσοστά 90% ανάκτη- ση απορριμμάτων και 60% ανακύκλωσης. Κάτι που προκάλεσε την αντίδραση της Γερμανίας, της Ολ- λανδίας και της Δανίας των οποίων τα ποσοστά είναι πολύ πιο υψηλά από τα προβλεπόμενα της Κο- νότητας. Η Γερμανία προβλέπει να ανακυκλώνει ήδη από το 1995 το 72% του γυαλιού και του αλουμι- νίου και το 64% του χαρτί και του πλαστικού. Τέτοια ποσοστά βέβαια ξεφεύγουν από τα όρια του εφικτού για άλλες χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, η οποία μιλά για ποσοστά ανακύκλωσης 25%. Ένας από τους βασικούς λόγους αναφέρεται η μορφολογία του ελληνικού εδάφους που θέτει εμπόδια σε μια τέτοια προοπτική.

Όπως και να έχουν, όμως, τα πράγματα, απο- δεικνύεται εκ των πραγμάτων ότι και στον τομέα αυτό οδηγούμαστε στην Ευρώπη των δύο ταχυτή- των, ενώ η Ελλάδα της οποίας το πρόβλημα των απορριμμάτων γίνεται όλο και πιο οξύ με την έλλει- ψη χωματερών κάτι που έχει σαν όμση συνέπεια την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, οφείλει και πρέπει να αντιδράσει.

Φωτογραφικό ρεπορτάζ από την παραοικονομία που έχει εγκατασταθεί δίπλα στη χωματερή των Άνω Λοοίων στις 23 Δεκεμβρίου και ώρα 8.30 π.μ.

«Η αγωνία μας και η προσπάθειά μας είναι να φύγουμε από τα "σήμερα" της υποδάθμισης της ζωής στο Λεκανοπέδιο των σκουπιδότο- πων, των ημιμετρών και των χωματερών που κοινός δεν τς θέλει δίπλα του και να οδηγή- σουμε τα πράγματα στην εφαρμογή σύγχρο- νων τεχνολογιών, σε πρωτοβουλίες που θα ανοίγουν το δρόμο της μείωσης των απορρι- μμάτων και της προστασίας του περιβάλλο- ντος», τόνισε ο Πρόεδρος του Ενιαίου Συνδέ- σμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής κ. Γκιόργος Λατζουράκης στην πανηγυρική ενη- μερωτική εκδήλωση του Προγράμματος Ανα- κύκλωσης κατά την οποία μίλησαν και οι υπουργοί Εσωτερικών κ. Άκης Τσοχατζόπου- λος και ΠΕΧΩΔΕ κ. Κ. Ααλιώτης, που επαινε- σον την πρωτοβουλία και υποσχέθηκαν συ- μπαράσταση, αρκεί - όπως είχε χαρακτηριστη- κό ο δεύτερος, τα λόγια να μεταφραστούν σε έργο. Και αυτό δεν μπορεί να πραγματοποιη- θεί αν συνεννοηθεί η γνωστή συμπεριφορά των δημόρων να συμφωνούν με την εγκατάστα- ση χωματερών και άλλων έργων που έχουν σχέση με την καθαριότητα, υπό την προϋπό- θεση ότι δεν θα γίνουν στο Δήμο τους.

Όπως ανέφερα και πιο πάνω, σημαντική αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων είναι η κατασκευή και συντήρηση των δρόμων, γεφυρών και πλατειών καθώς και η διευθέτηση του κυκλοφοριακού προβλήματος. Στο σημείο αυτό θα αναφέρω δυστυχώς ότι η πόλη μου πάσχει από δρόμους, όχι από ποσότητα αλλά από ποιότητα.

Προσωπικά δεν νομίζω ότι υπάρχει ένας δρόμος στη Λάρισα που να μην έχει λακούβες, σαμαράκια και άλλες ανώμαλες προεξοχές ή εσοχές. Αυτό δεν οφείλεται στο ότι δεν γίνονται καλές κατασκευές ή στην διάβρωση από την κακοκαιρία.

Κάθε τόσο κάποιο συνεργείο της ΔΕΗ, της ΔΕΥΑΛ, της Εταιρίας φυσικού αερίου σκάβει κάποιο δρόμο για κάποιο έργο, τελειώνει το έργο και "μπαλώνει" τον δρόμο πρόχειρα μέχρι να έρθει το άλλο συνεργείο να κάνει κάποιο έργο.

Φανταστήτε τώρα σ' ένα δρόμο να περάσουν τρία, τέσσερα συνεργεία, ποια εικόνα θα εδειχνει αυτός ο δρόμος μετά. Ο δρόμος που μένω εγώ στη Λάρισα (25ης Μαρτίου) είχε ασφαλτοστρωθεί από την αρχή πριν περίπου δύο μήνες. Μόλις τελείωσε το έργο και μετά ακριβώς από μια εβδομάδα ένα συνεργείο της ΔΕΥΑΛ έσκαψε σ' ένα σημείο αφήνοντας μετά ένα τεράστιο "σαμαράκι" και πάνω που χαρίζαμε ότι είχαμε επιτέλους σωστό δρόμο στο σπίτι μας.

Ο Δήμος δεν ξέρω τι μπορεί να κάνει γι' αυτό. Ο Δήμαρχος μου είπε ότι γίνεται τεράστια προσπάθεια για αποκατάσταση των οδοστρωμάτων αναφερόμενος στο ότι τα κονδύλια ήδη υπάρχουν.

Τα κονδύλια υπάρχουν αλλά μάλλον λείπει κάτι πιο σημαντικό, η οργάνωση και η συννεύση.

Δεν γίνεται δηλαδή πριν να ασφαλτοστρωθεί εκ νέου ένας δρόμος να συννευθούν οι διάφορες υπηρεσίες μεταξύ τους για να κάνουν ταυτόχρονα τα διάφορα έργα που πρέπει αν πρέπει να δίνουν και ύστερα να προχωρήσουν στο στίχισμο του δρόμου;



Υπάρχει όμως και το κυκλοφοριακό. Θα μου πείτε μια πόλη των 200.000 κατοίκων έχει κυκλοφοριακό;

Βεβαίως, την στιγμή που η πόλη αυτή δεν έχει ρυμοτομία και όλο το κέντρο της πόλης έχει πεζοδρομηθεί.

Η απόφαση του τέως δημάρχου κ. Λαμπρούλη να πεζοδρομήσει πάρα πολλούς κεντρικούς δρόμους στη Λάρισα έδωσε νέα πνοή στην πόλη και χειροκροτήθηκε από πολλούς.

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας στο κέντρο και η ηχορύπανση μειώθηκαν σε αισθητά επίπεδα. Ο κόσμος μπορεί να κυκλοφορεί καλύτερα στην αγορά κι έχουν ανοίξει πολλά υπαίθρια cafe που έδωσαν μια άλλη νότα ομορφιάς στην πόλη. Όλα αυτά ωραία αλλά όπως αποδείχθηκε χωρίς υποδομή. Όταν λέω υποδομή εννοώ περιφερειακούς δρόμους των οποίων ο αριθμός τους είναι αντιστρόφως ανάλογος μ' αυτόν των πεζοδρόμων. Που θα κυκλοφορήσουν όλες αυτές οι χιλιάδες αυτοκίνητα που εξακολουθούν να κυκλοφορούν στους δρόμους που απέμειναν; Και το μεγαλύτερο πρόβλημα, που θα παρκάρουν αυτά τα αυτοκίνητα;

Την λύση καλούνται να δώσουν ο δήμος αλλά περισσότερο αυτή τη φορά ο πολίτης ο οποίος δεν μπορεί να κατηγορεί για όλα τα δεινά που συμβαίνουν τον Δήμαρχό του, και αυτός να πηγαίνει εκατό μέτρα με το αυτοκίνητό του να πάρει τσιγάρα από το περσίτερο.

Τί μπορεί να κάνει ο Δήμος;

Πάρκιγκ. Πάρκιγκ υπόγεια όπως και πολυκατοικίες. Αυτό θα ανακουφίσει λιγάκι και τους οδηγούς αλλά και τους πεζούς περιφερειακούς δρόμους, ώστε να μην αναγκάζετε ο κάθε οδηγός για να πάει από το ένα σημείο της πόλης στο άλλο να περνά από το κέντρο.

Περισσότερους τροχονόμους στους δρόμους για να ρυθμίζουν την κυκλοφορία και να αποτρέπονται τυχόν "διαθέσεις" για παραβάσεις. Να δρομολογήσει τα mini bus

γιατί αυτά τα οχήματα που υπάρχουν στην αστική συγκοινωνία το μόνο που κάνουν είναι να δυσκολεύουν την κυκλοφορία με τον όγκο τους. Ευτυχώς με χαρά βλέπω ότι έχουν αρχίσει να κυκλοφορούν λίγα mini bus στην πόλη, ελπίζω να υπάρξουν περισσότερα. Την μεγάλη λύση όμως στο συγκεκριμένο πρόβλημα καλούνται να δώσουν οι πολίτες. Πώς; Μα είναι απλό να μην μετακινούν με το παραμικρό τα αυτοκίνητά τους.

Η Λάρισα είναι μια πόλη που λόγω της ρυμοτομίας της έχει σχετικά μικρές διαδρομές. Δεν χρειάζεται για να βγούμε στο κέντρο για ένα ποτό να πάρουμε το αυτοκίνητο μας. Μπορούμε κάλλιστα να πάμε με τα πόδια ή με το ποδήλατο.

Αυτό όμως για να γίνει πρέπει να αλλάξει ολόκληρη νοοτροπία και εδώ καλείται ο πολίτης να αναπτύξει συνείδηση και ο Δήμος από την άλλη να προτρέψει τον πολίτη να αναπτύξει την συνείδηση αυτή με διάφορες καμπάνιες ίσως, με σωστή ενημέρωση του πολίτη για το τί εστί κυκλοφοριακό πρόβλημα.

Ας δούμε όμως τί προτείνει ο Γιάννης Μαρίνος με το άρθρο του στον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 27ης Οκτωβρίου 1994 στους δημάρχους όλων των πόλεων, γιατί όλες οι πόλεις αντιμετωπίζουν ή αρχίζουν να αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα, εγώ απλώς αναφέροθην στη Λάρισα γιατί εδώ έχω μια πολύ καλύτερη εικόνα για το τί συμβαίνει.



η  
αποψη μας

# πρακτικές ιδέες για άξιους δημάρχους

Του ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΝΟΥ

υπόσχεσε διαμάχη όλων των κομμάτων που προηγήθηκε και θησε τις, σε δύο φάσεις, δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές μέσα στις δύο - γνωρίζουμε ότι για μισή ακόμη φορά εκείνο το λόγο μετρήσε ο' αυτές ήταν τα κομμάτια που αναλογισάντο και όχι αν εξέλιγαν πρόσωπα καταλλήλα για το πολίτη του τοπικού αρχηγού άρχοντα. Κι ακόμη, αν οι εκλεγέντες αρχείς θα είναι άνθρωποι του κόμματος, πρόθυμοι να τυφλά τα συμφέροντα αυτού και των δικών του παιδιών.

κρίτήριο για επιτυχία των εκλεγέντων θα είναι όχι οι επιδόσεις της αποστολής των εκπροσώπων της τοπικής αυτοτελείας κατά πόσο συνεχίζουν να είναι εξαρτημένοι από το τους υπέδειξε και, ουσιαστικά, κατά πόσο δεν υποκύπτουν με να είναι αυτοδυναμούντες, αλλά παραμένουν πιστοί στα έθνη η φωνή του Κυρίου τους και των εντός των κοσμοπολιτών, οι νομαρχιακών συμβουλίων εκπροσώπων του.

ς ο' αυτές τις εκλογές, λόγω της συνεχώς μειούμενης αξιοπιστίας και της ηγείας τους, οι περισσότεροι αν όχι όλοι οι τρωπαθήσαν να το παίξουν ανεξάρτητα και αδέσμευτοι και νοι από το συγκρατητό πάθος να ανταποκριθούν στις και τα συμφέροντα των τοπικών κοινωτών, και επειδή τίποτα αυτή τη φορά να εξέλιγαν περισσότεροι άξιοι του τοπικής αυτοδιοίκησης και, ουσιαστικά, να επιθυμούν πραγματευθούν στις απαιτήσεις του σκέφθηκα να καταγράψω στη μερικές διαπιστώσεις και υποδείξεις μου ως απλού δημότη, δητσητοηθούν και αξιολογηθούν σωστά από τους τοπικούς ές θα μπορούσαν νομίζω να μετασχηματισθούν σε έργο με άμεσα έλεσματα. Ένα έργο που, άμεσα μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς ιδιαίτερο ή και με καθόλου οικονομικό κόστος.

ΜΑΡΧΟΙ μας, λοιπόν, και κατά μείζονα λόγο οι νομάρχες, σε ή συγκαταστή με τους πρώτους μπορούν και οφείδουν να ον ομοίας από αύριο το πρωί μεταξύ άλλων και στα εξής:

κυκλοφοριακό είναι καταφανέστατα το επί αριθμόν ένα των πόλεων, παράλληλα με την αναμονή της κατασκευής του προβλέπεται και την εμπλοκαλογογία για διοικητική απαγκατάσση τρωα και για άλλα ανάλογα πράσινα άλογα, που να βολικά αλλάσι της απραξίας και ανικανότητάς τους να οκτικό και λογικά, θα μπορούσαν και νομίζω ότι οφείδουν ύδατος το εξής:

οθετήσουν σε όλες τις γωνίες των δρόμων πινακίδες με τις τις των οδών. Εκτί όπου οι πινακίδες αφαιρούνται από διάφορ-ηματαρχες για λόγους αισθητικής (!) και καλύτερης προβο-υνημίες των καταστημάτων τους ή επαναστασιοθετήση να ρωσική του καταστηματαρχή και με βαρύτερο επί πλέον κάτ να συμμετήσουν να τις βγάζουν όπως κάνουν τώρα, τις καταδικάζεται γυναικείο κτήριο προς οικισδομήμον, μέχρι

της αποστρεφώσεώς του να επιβληθεί υποχρέωση στους κατασκευαστές εργολάβους να τοποθετούν την πινακίδα επάνω σ' ένα στέγιο παλούκι. Η παράληψη να τιμωρείται με βαρύ πρόστιμο που θα αυξάνει με αριθμητική πρόοδο αντίστοιχα με τον αριθμό των ημερών που παραλείπεται η τοποθέτηση της πινακίδας. Εν προκειμένω, μάλιστα, ο δήμος να αποκτήσει και δικαίωμα να σταματά τις οικοδομικές εργασίες, αν ο εργολάβος δεν συμμορφωθεί προς την υποχρέωση του αυτή.

Έτσι μόνο θα αποκτήσουν όλες οι γωνίες πινακίδες με τις ονομασίες των οδών και θα σταματήσει η περιπέτεια των επαχθών, που ψάχνουν σπελτισμένα να διαπιστώσουν σε ποιο δρόμο βρίσκονται, προκαλώντας κυκλοφοριακή συμφόρηση καθώς κινούνται με δήμα σημειωτών στην προκρίσιμότη τους να ανακαλύψουν την πινακίδα που θα τους πληροφορήσει αν βρίσκονται σε σωστό ή λάθος δρόμο.

**2** Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία θα πρέπει να επιβληθεί η άμεση τοποθέτηση πινακίδων με τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε ακίνητο, καθώς οι αριθμοί αυτοί είναι ακόμη πιο δυσάρετοι και από τις πινακίδες των οδών. Όλοι ξέρουμε ότι και η απουσία αριθμών προκαλεί κυκλοφοριακά προβλήματα, αφού πλήθος είναι οι οδηγοί που ψάχνουν και κοντοστέκονται αναζητώντας μάταια στις προσόψεις τον αριθμό, που θα τους πληροφορήσει πού βρίσκονται και πού πρέπει να κατευθυνθούν. Τόσο για τις πινακίδες όσο και για τους αριθμούς θα μπορούσε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου να υποχρεωθούν να τις παραγγέλλουν και τοποθετούν οι ίδιοι οι δρόμοι. Εγώ αυτό έκανα προ ετών στις γωνίες του σπιτιού μου στον Πειραιά, αφού μάταια περίμενα επί χρόνια από τους «επισημημένους» δημάρχους του να τις τοποθετήσουν. Το κόστος τους είναι ασήμαντο.

**3** Κάθε άξιος του ονόματός του δήμαρχος θα πρέπει να διακηρύξει ότι επεξής στο δήμο του δεν θα αλλάξει η ονομασία οποιοσδήποτε έρωμου για κανένα λόγο. Οι ονομασίες δίνονται στους δρόμους προκειμένου οι πολίτες να μπορούν να ξέρουν πού κείται ένα ακίνητο και να βρίσκουν εύκολα τη διεύθυνσή του. Δευτερεύουσα και παρεπιπτούσα είναι η επίλογη του ονόματος και του τιμώνου με την απλογία αυτή. Και ο κινούμενος στις στενές πόλες μας εξυπηρετείται με τις ονομασίες των δρόμων για να βρει το πού κατοικεί ή εργάζεται κάποιος, μόνο αν οι ονομασίες αυτές είναι σταθερές και μόνες και δεν αλλάζουν ποτέ. Άλλωστε η πράξη επέδειξε ότι σε πράσιμα των αναγκασμένων, που κάθε τόσο προβαίνουν σε αλλαγές ονομασιών, η μνήμη των ανθρώπων και η ανάγκη κάποιων σταθερών αναφορών, τους κάνει να μένουν πιστοί στα παλαιά ονόματα. Δεν έχω πόσες δεκαετίες έχω αλλάξει η ονομασία της κεντρικής οδού της Καλλιθέας από Θεωίας σε Γεωργίου Βενιζέλου. Όμως, κανένας δεν τη ξέρει και δεν τη λέει Βενιζέλου. Ακόμη και στις διαφημίσεις καλείται το κοινό να φωνάξει στην οδό Θεωίας. Όμως, πώς να τη βρει όποιος δεν γνωρίζει την αλλαγή της ονομασίας, όταν μάλιστα αναζητείται πινακίδες το όνομα του μυθικού βασιλιά της Αθήνας; Το ίδιο χυμ και για την Πετρούσιαν, που μάταια ο δήμος προσπαθεί με τις πινακίδες του να μας πείσει ότι λέγεται 2ης Οκτωβρίου.

Ακόμη χειρότερα είναι τα πράγματα στον Πειραιά, όπου όλες σχεδόν οι κεντρικές αρτηρίες έχουν μετονομασθεί με αποτέλεσμα να γίνεται μύλος για όποιος θέλει να βρει μια διεύθυνση. Σε όλες τις πόλεις του πολιτε

Μέτρα που μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή αύριο το πρωί, χωρίς να κοστούν κανένα οικονομικό κόστος και να έχουν άμεσα θετικά αποτελέσματα, ξεκινώντας από την εφαρμογή των κειμένων νόμων που διευκολύνουν οι τοπικοί μας άρχοντες αμελούν ή σκοπιμώς δεν εφαρμόζουν για να μη γίνονται άνοσοι στην

πρωτες της επικαιρότητας ή κάποια βήμα και σημαντική χρονολογία. Ας και η μετατροπή τους σε δρόμο θα τους προσδώσει πρόσθετη αξία (αν έχουν) ή θα διασφαλίζει τη μνήμη τους αν δεν αξίζουν.

Να υπενθυμίσω ή να πληροφορήσω οσούς δεν το ξέρουν, ότι στις ΗΠΑ όπου κυριαρχεί το πρακτικό μυαλό και οι απλές λύσεις, οι δρόμοι αντί ονομασιών είναι αριθμημένοι (1ος, 2ος, 3ος κ.λπ.) κι έτσι όχι μόνο δεν ελλάζουν ποτέ αλλά εξυσιώνονται ευκολότερα, αφού αν πηγαίνεις στην κή λ.χ. οδός και βρεθείς στο ύψος της 30ής, ξέρεις απ'μετά 9 δρόμους θα βρεθείς εκεί που πας. Αλλά κάτι τέτοιο απλό και εξηγητικό είναι αδύναστο προς να παρ'αν ακόμη και για τις άλλες χώρες της Ευρώπης.

**4** Η αυστηρή απαγόρευση παρακράματος αυτοκινήτων σε βασικές αρτηρίες των πόλεοδομικών συγκροτημάτων. Αυτό που ισχύει σε βασικές οδούς της Αθήνας (Σταδίου, Γέννηση, Βασιλίσσης Σοφίας κ.λπ.) να εφαρμόσει και σε άλλες πόλεις. Το κυκλοφοριακό αδιέξοδο του Παιονία λ.χ. οφείλεται στο ασύδοτο παρακράμα αυτοκινήτων και στις δύο πλευρές των κεντρικών αρτηριών του και μάλιστα σε δύο οριζόντιες. Και το ξέρουν πολύ καλά και οι δήμαρχοι του και η Αστυνομική Διεύθυνση της Τροχαίας και κάθε άλλος αρμόδιος. Όμως κανείς απ' όλους αυτούς δεν έχει την στοιχειώδη ευαισθησία ή ακόμα χειρότερα το θάρρος να βάλει μια τούβλα απ' αυτό το αίσχος. Κι όπως και να προχωράει στην αναγκαία μονοκινητοποίηση, βλέπεις η απ'αγκη να δολοφονείται το αυτοκίνητο της Νομαρχίας και του υπουργείου Εμπορίου Ναυτιλίας και κάποιων άλλων ανθρώπων της εξουσίας αναστέλλει την λήψη των άμεσα αναγκαίων αποφάσεων. Κι όμως η λύση του προβλήματος είναι απλή και θα αποδώσει και πλούσιες μαθηρίες στον Δήμο έως ότου αφαιρεθούν οι (και σήμερα παρανόμοι) παρακράματες στους δρόμους αυτούς. Γιατί αξίζει να σημειωθεί κι αυτό, μολοντί απαγορεύεται ούτως ή άλλως η στάθμευση, οι αρμόδιοι δεν τολμούν να εφαρμόσουν τους νόμους. Συνεπώς παρανομών προς χάριν των παρανομιώντων!!!

Ταυτόχρονα θα μπορούσαν να προβάλουν σφαιρική επί πληρωμή σε όλους τους υπόλοιπους δρόμους από την μια μόνο πλευρά ώστε να περνούσαν αβόητα αρκετά αυτοκίνητα έως ότου υπάρξουν ριζικές λύσεις, χωρίς ταυτόχρονα να υποβάλλεται, όπως σήμερα, η άσπρη κυκλοφορία.

**5** Θέμα εφαρμογής των νόμων είναι επίσης η διά ροπάλου αποτροπή της απειλήσεως επάνω σε πεζοδρόμια και πεζοδρομους όλων των αυτοκινήτων και δικύκλων που σήμερα τα καθιστά αδιέβαστα για τους πεζούς. Και δεν αποτελεί αντίκρουση η γκροσσή φούση: «Και πού να τα παρκάρουν;» Πρώτα πρώτα γιατί κανένας δεν τους υποχρεώνει να τα χρησιμοποιούν αν δεν έχουν χώρο να τα σταθμεύσουν και μετά διάταξη με αυστηρή λογική γιατί να μην κλείνει κάποιος που περνά αν δεν βρεθεί να ερπασθεί για να φτάει ή γιατί να μην παρκάρει το αυτοκίνητό του στην αυλή του δικού σου σπιτιού, αφού κι από παρκάρες το αυτοκίνητό σου στο πεζοδρόμιο, που ανήκει όχι σε σενα αλλά στους πεζούς;

Φυσικά κι από μια τέτοια εκατοστιαία εφαρμογή των κριμένων νόμων θα μπορούσαν οι δήμοι να απακαρίσκουν φθάνοντας στο μύρισμα που θα να χρησιμοποιούσαν για να κατασκευάσουν δημόσια γκαράζ.

**6** Γιατί, επίσης, απόλυτη αλλά σπαικώς αναφερόμενη προτεραιότητα για τους δήμους θα έπρεπε να είναι τα γκαράζ που θα μπορούσαν μάλιστα να κατασκευασθούν χωρίς κόστος, αν ανατίθενταν σε ιδιώτες που θα είχαν και την πλουσιτή χρήση τους. Ας μου επιτραπεί δε να παρατηρήσω ότι είναι μιάλλον εκ του παρόντος η γκροσσή και κυριαρχούσα επικρατική (:) + πολιοδομική άποψη ότι η κατασκευή γκαράζ θα επιταχύνει την κυκλοφορική συμφόρηση στο κέντρο λ.χ. των Αθηνών (ας σημειωθεί ότι οι πόλιν κελό γόντες ομιλούντες όταν λένε αυτά που λένε έχουν απληθώς υόνο κενό την Αθήνα όπου και κατακλύν και διαβαρούν

αυτοκίνητα μηχανοκίνητα ή αυτοκίνητα με κεντρικό μηχανισμό κίνησης (παιονία), πεζοδρόμια και πλατείες για να τραβούν την πραγματικότητα τους. Φυσικά, και πάλι είναι θέμα εφαρμογής των κριμένων νόμων, αλλά σε ακατάλληλοι κατά κανόνα όμημοι που εκλέγουμε και το πρώτο κομματικό και λαϊκίστικο σκέπτημα που μας κυβερνά δεν τολμούν να το εφαρμόσουν από δίδεν ανθρώπινο αίκτο, ενώ στην πραγματικότητα απλώς έτσι αποδέχονται την ανικανότητα και την πολιτική τους τραλότητα. Και την ενδοουσιώδη συμπαράσταση τους προς τη φοροδωσίμια και την απώλεια δημοτικών τελών. Αφού έτσι αυδέν εισπράττουν στις τους πληνώδιους και συμπύλουν τα έσοδα των νομίμων λειτουργούντων καταστημάτων, τα οποία, καθώς μειώνεται ο τζίρος τους, πληρώνουν λιγότερο και στον κρατικό προϋπολογισμό και στα δημοτικά ταμεία. Έπειτα σπαρούν κάποιοι ανεγκέφαλοι ή δημαγωγοί γιατί αυξάνουν τα ελλείματα του Δήμου ή τα χρέη των δήμων.

**8** Μια που το κέντρο της Ελλάδας και των ενδιαφερόνων των Αθηνών Μιαϊκής Ενημέρωσης είναι η Αθήνα και το κυκλοφοριακό χάος που καθημερινά τη βασανίζει ο νέος δήμαρχος σε συνεργασία με την αστυνομία μπορεί να την απαλλάξει και από την καθημερινή μάστιγα των συγκοινωνιών και πορείων στο κέντρο της από διάφορες συνήθεις μικρές ομάδουλες που διεικδώντες δικαία ή συντεχνιακά τα όσα δικαιούν, καταλύουν καθημερινά καμμία δεκαριά άρθρα του Συντάγματος και παλλατίζουα του ποικτού και άλλων νομίμων προκαλώντας ακόμα και θανάτους (αν τα αυτοκίνητα του ΕΚΑΒ δεν μπορούν να κινηθούν) χωρίς κανένα σοβαρό λόγο. Αφού, όπως γίνεται παντού αλλού, θα μπορούσαν να πορεύονται σε μια ή έστω δύο λωρίδες του δρόμου ή και στο πεζοδρόμιο κι έτσι να κερδίζουν και τη συμπάθεια των άλλων συμπολιτών τους, οι οποίοι τώρα, καθώς καθημερινά βασανισθούν, τους βρίζουν και συνεπώς κάθε άλλο παρά συμπάσχουν με τους διαμαρτυρούμενους. (Προσθυμίζω, ότι κανένας απ' τους υποψήφιους δημαρχούς δεν διατηρήσει να αναφερθεί στο μείζον αυτό πρόβλημα της πρωτεύουσας, το οποίο εντοπίσει έχει μεν άμεση και ριζική λύση, αλλά θα προκαλέσει την μνην των εκπαιδωμένων καλλιεργούντων την αναστασία και λαϊκίζόντων υπέρ των δίδεν πολιτικών ελευθεριών, που εν τούτοις θάνασσα παρεμβάλλονται με τις πορείες και καταλήψεις).

**0** Αλλά προαναφερθέντα, που ενδεικτικά απ' αριθμόνα, εφαρμοζόμενα θα ανακούφιζαν δραστηα τα συγκοινωνιακά και κυκλοφοριακά προβλήματα των πόλεων, θα περιόριζαν το νέφος, και θα ανέβδιζαν την ποιότητα ζωής, μαζί με τα έσοδα των δήμων και του δημοσίου που έτσι θα μπορούσε να προχωρήσει και στα διαπανηρότερα μακροπρόθεα σχέδια του που υποσχέθηκε να χρηματοδοτήσει ο κ. Παπαάνδρου από τα έσοδα δημόσια ταμεία και δεν πρόκειται μάλλον από να υπερβάλει ο νέος δήμαρχος Αθηνών (αφού ούτε ο κ. Παγκαλιός εξέλεξε, προς τον υπέω έδωθε η προικα αυτη, ούτε υπάρχουν τέτοια κονδυλία στον κρατικό προϋπολογισμό). Είναι δε όλα άμεσα εφαρμόσιμα, κατά κάποιο τρόπο κόστος ή με ελάχιστο κόστος μελλοντικά ανακτήσιμο άλλωστε και επί πλέον τα περισσότερα επιβάλλονται και εκ του νόμου, η δε μη εφαρμογή τους σημαίνει ότι οι μέχρι τούδε δήμαρχοι και λοιποί αρμόδιοι παρανομούν. Συνεπώς, είναι συν τοις άλλοις και υποχρεός και μας εξετάττων στην έκταση, που έρχονται σε άλλους τις ευθύνες για τα κυκλοφοριακά αδιέξοδα του δήμου τους και παριστάνουν ότι έχουν και προτάσεις για τη διέξοδο από αυτά, αφού ανάμεσα σ' αυτές δεν υπάρχει το προχρον, δηλαδή η αυστηρή εφαρμογή των κριταμένων νόμων!

**0** ΜΩΣ και άλλοι απλό και άμεσης εφαρμογής μέτρα μπορούν και

ών που έχουν κατασκευασθεί μέσα σε ρέματα. Αυτή θα έπρεπε να αρμοδίως προπαραϊστίηται του κ. Λαλιώτη και όχι τα αυθαίρετα της ησοκ ή της Νέας Μάκρης αν ο σχεδιασμός μας έχει σοβαρούς και δεν αρκεί να στον ενηπιωσιασμό και το πρλασπτικό βίαιτρο. Διά υπάρχει κόστος, αλλά γιατί να μην επιβαρυνθούμ' αυτό οι βαι που έκτισαν τις πολυκατοικίες, οι ιδιοκτήτες τους που παραχτικαν, οι δημόσιοι υπάλληλοι που τυχόν έδωσαν παράνομες με το αζήμιωτα φυσικά και οι τοπικοί άρχοντες, κυρίως σ' αυτοί, σπανία ενθουσιαστικά αυθαίρετησαν στο θέμα αυτό. Άλλωστε και να και το δημόσιο είχε ένα αρχικό κόστος, θα το εξαικονομούσε η πρόληψη της ζημιάς σε επόμενες θεομηνίες, τις συνέπειες των πάντα πληρώσει.

βδίκη και με κοινές ασφαλείας δημιουργία και λειτουργία των γύρω δημοτικών χωματερών, οι οποίες είναι και από τις κυριότερες προκλήσεως πυρκαγιών στα δάση, πράγμα που δυστυχώς έθικος αποκρύπτεται από τους αρμόδιους, αλλά και από τους κτες δημοσιογράφους, που προτιμούν να αναζητούν τους μισηκοπιδωτάγοους και τους Τούρκους ή Αθηναίους εμπρηστές, επειδή δεν - όχι άδικα ίσως - ότι αυτό αρέσει περισσότερο στην πλειοψηφία Ελλήνων, αφού έτσι απαλλάσσονται των δικών τους ευθυνών.

να που το θέμα μας είναι αποκέντρωση εξουσιών και αυτοδιοίκηση μετά πάθος ξεκρίκησαν οι δήμοι και οι κοινότητες, δεν είδα από υποσηφιο (και ως μου συζητηθεί αν αδικώ κάποιον), να ζητά η γψη και η πληρωμή των προσώπων που υπηρετούν στους δήμους κοινότητες να γίνεται από τους ίδιους. Ξέρω, ξέρω, το πρώτο, τις προσλήψεις τις δικές και αν εν μέρει τις έχουν ήδη εξοσφαλίσει. Όχι όμως μαζί με την πληρωμή του προσωπικού της τοπικής οίκησης, που με «αυταζήτηση» την άφρασαν στον κρατικό προϋπολογισμό. Και επειδή το καλύτερο είναι εχθρός του καλού και επειδή τα 2 δύσκολα ισούσαν, ιδίως όταν αφηρόνται έτσι επί πολύ, γι' αυτό 3ος ανάγκη είναι (για και δεν το ζητούν οι τοπικοί άρχοντες), η τηση να εισηγηθεί αμέσως την ψήφισή γόμου ο οποίος θα αποδέλτουλάχιστον επέλεξε κάθε προλαμβανόμενος από δήμους, κοινόνομαρχες, κ.λπ., θα μεθοδοτείται από αυτούς τους ίδιους και ο σχετική υποχρέωση θα βαρύνει το Κράτος. Το ίδιο θα ισχύει και η ανταξιοδότησή τους για την οποία θα πρέπει να αυτοαξιόδο ταμεία, όπου θα καταβάλλονται ασφαρές εργοδοσίες και εργαζαν για τους νεοπρολαμβανόμενους. Έτσι και κοινον, κ. Πεπονή, θα έμπετε τις... παρνομες προλήψης (που μετά «υποχρεώσεθε» να παύσει), θα υπάρχει πραγματική αποκέντρωση της διοικήσεως 3ο παντός θα υποχρεώσετε τους κ.κ. δημάρχους, κοινοτάρχες, να σκίφονται πικούς και γιατί θα τους προλαμβάνουν, αφού θα ποχρωμένον να τους πληρώνουν από τα δικά τους κονδύλια και ο το κρατικού προϋπολογισμού.

ο άρθρο αυτό καθώς εξ αρχής ήταν καταφανές ότι δεν αποσκοπούσε στη ριζική αντιμετώπιση των μεγάλων πολυδρομικών, διοικητικών διαχειριστικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τοπική Αυτο-

διοίκηση για να γίνει άδεια του ανέστώς της και να αποσυνθούνη την ευεργετική και αποτλεσματική παρουσία της οι παλίτες, που την εκλέγουν. Ούτε ήθελε να υποκύψει στον εύκολο πειρασμό της αναζητήσεως ευθυνών για το παρελθόν για το οποίο όλοι λίγο ως πολύ διά πράξεων ή παραλείψεων έχουν συνεργήσει άπτε να είναι η Ελλάς χωρίς πολεοδομία και οικιστική και κυκλοφοριακή τάξη και να βρισκτοί έρμαιο στο κόβει είδοος ασύδοτα συμφένοντα. Όμως ήθελε να αποδείξει και υποδείξει άμμεσες πρακτικές λύσεις σε καθημερινά προβλήματα των δημοτών, που τους καταβαρύνουν χωρίς σοβαρά λόγια, από αδράνα, από ευθινοφροβία, από παπικό που προκαλεί το διαβόητο πολιτικό κόστος, από καταφανή ένοπτε ανικανότητα και έλλειψη πρακτικής φαντασίας και που η εφαρμογή τους θα μας ανακούφιζε ασθλήτα από πλήθος αγίως άγγους και συνήπως θα βελτίωνε την ποιότητα ζωής μας. Αυτήν για την οποία οι πάντες με τόση ζήλο και τόσα καταφανώς ανεπαρκή οράματα μας κνοούριαν προκλογικά για να τα φέρουν πιθανότατα να ξεχασούνη μετά την κατόληψη του επίδοξου έτακου της εξουσίας.

Και είναι λύσεις, που θα μπορούσαν πιεστικά να αξιόσουν οι παλίτες μέσω των άπικων οργανώσεων διαστειν, του τύπου, των λοιπών μέλων επικουμίας, ακόμα και με συλλογή τρηια, έστω κι αν έκλειναν κι αυτοί την κυκλοφορία των δρόμων, αφού τα διεκδικούσαν την διά της εφαρμογής των νομών βελτίωση της ζωής μας. Πολύ περισσότερο αφού οι λύσεις αυτές δεν θα είχαν παρά ελάχιστο η καθόλου οικονομικό κόστος.

Και αυτό δεν είναι αργό να το ζήσουμε τώρα, που έλκον οι εκλογές και θα προσηθούνη και πάλι οι τοπικοί μας άρχοντες να ασχοληθούνη με τις όα πάντα χρήσιμες και κοινωνικές δραστηριότητες τους, από τις οποίες εξυπηρετούνται κυρίως διάφορα κομματικά και εργαλειακά συμφένοντα. Γιατί - αυτό δεν θα πύαυσε να το τονίζουμε - η περιπόθητη αποκέντρωση εξουσίας και αρμοδιοτήτων δεν καταργεί αυτάρματα τις συνέπειες της αλαζονείας της κεντρικής εξουσίας και τους πειρασμούς για φαύλη και σκανδαλώδη διοχέρηση των κοινών και των αντιστοιχων κονδύλων. Τιποτε δεν αποκλείει να υπάρξει απλώς αποκέντρωση της ανθητικότητας, της φαυλότητας και των σκανδάλων, οι οποίες μάλλον θα μνηρούν να ανθίσουν με περικοπή άνηση, αφού οι νέες εξουσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και β' βασικού είναι πολύ περικοπότερες από άλλους και αφηρόνται στην ουσία εντελώς ανελέγκτες. Υπενθυμίζουμε ότι μια κεντρική ησοκία επί τέλος να αποδέσει την πλειοψηφία της στη βουλή, να καταψηφισθεί και συνεπώς να χάσει την εξουσία. Όμως οι εκλεγμένοι νομαρχες, δημαρχοι, κ.λπ. δεν μπορούν να χάσουν τα αξιώματά τους για κανένο λόγο και συνεπώς επί τέσσαρα χρόνια αν δεν έχουν ήθεος και μυαλό, θα μπορούν οι ίδιοι να διαχειρίζονται τα κονδύλια της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και να προδίδουν από ανικανότητα, άνησια και έλλειψη υποφώσεως και κοούσερας σε πράξεις ή παραλείψεις, που να βλάπτουν την περιοχή τους και τους κατοίκους της. Έτσι ο μόνος φρασμός στις αυθαίρετες και τις πύχον παλιανθροσής τους, δεν θα μπορεί να είναι παρά οι ενεργοί πόπτες, οι οποίοι σπληπτικά αποσυσίζουνη από τις λεγόμενες τοπικές κοινότητες, και που θα πρέπει να υπάρξουν, ως αναγκαίοι και εξισορροπτικό παρακολούθημα των εκλεγμένων τοπικών εξουσιών.

## Μια ριζική λύση για το πάρκινγκ

**Μ**ΑΘΟΝΟΤΗ το έχω ξαναγράψει, προ ετών, να επαναλάβω και πάλι πως ο Δήμος του περιφημου Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας έλυσε το πρόβλημα του παρκρισματος των αυτοκινήτων στην όσσια αυτή και πανίμορφη πόλη, που ο Θεός κυριλευτικά την όγρη και ευλογία (χάρης στο τεράστιο άγαλμα του Χριστού πάνω στον από τους λόφους, που την περιβάλλουν). Όπως μου είπαν, αν την είχα επισκεφθεί, η αγορά ή μεταβίβαση διαμερίσματος, ασήματος ή οποιαδήποτε άλλης χρήσεως οικοδομής είναι άπεν κάθε νεοακτιρωμένο ακίνητο δεν διαθέτει και γκαράζ, γα λόγιο προς τις διατάσεις του αριθμού αυτοκινήτων.

αυτό σημαίνει ότι ο αγοράζων διαμέρισμα χωρίς γκαράζ, δεν αποτη κρησιότητά του και συνεπώς χάνει το τίμημα. Ποιος βραζιλιαουνητής θα δεχόταν να πιάξει τα λευτά του, αφού το διαμέριμα ή το κατάστημα που θα αγοράζει δεν θα γινόταν ποτέ δικό του; α δεν αγοράζει ποτέ ακίνητο χωρίς γκαράζ, και οι κατασκευαστές ήσαν δεν οικοδοούνη νέα κτίρια χωρίς πρόβλεψη γκαράζ.

αποκρίπτης στο Ρίο θα προείπει ίσως με κάποια έκπληξη ότι οι

τρεις πρώτοι όροφοι των νέων πολυκατοικιών έχουν στην πρόσοψη τεράστιες θεράντες με ζαρντινιέρες γεμάτες λουλούδια, ενώ τα παράθυρα αρχίζουν από τον τέταρτο όροφο και πάνω. Δεν πρόκειται για αρχιτεκτονική παραξενιά των κατασκευαστών ή βραζιλιακή ιδιοσυμικία και για να μην φανούνται άσχημα γεμίζουν την πρόσοψη τους με λουλούδια.

Ή φυσικά μια τέτοια ευρηματική παρέμβαση της πολιτικής στην ιδιοκτησία ίσα και τα ευεργετικά της παρακολούθημα. Αφού ταυτόχρονα απαγορεύεται το πάγκινγκ μπροστά στα κτίρια και συνεπώς οι όροφοι αφηρόνται πλήρως ελεύθεροι για την κυκλοφορία.

Οι «ουσανέπτικτοι» βραζιλιανοί υποδεικνύουν πρακτικές λύσεις ακόμα και στους «πολιτισμένους» Έλληνες. Το γεγονός ότι διδάσκοντα το αρχαία ελληνικά στο σχολείο τους και έχουν λαμπρές επιδόσεις στο προσφάτις και εδώ ποδέσφαρο ίσως είναι χρήσιμο να τα έχομε υπ' όψιν. Η καλύτερη πεπιδεί προφανώς, τους επιτρέπει να έχουν πιο παραγωγικό μυαλό.



Ας μιλήσουμε όμως λιγάκι και για του άλλους τομείς αρμοδιότητας των Δήμων και κοινοτήτων στους οποίους βλέπουμε μια μεγάλη δραστηριότητα. Τους τομείς αυτούς τους αναφέρω σαν τις πνευματικές υπηρεσίες που προσφέρουν οι Δήμοι και Κοινότητες προς τους δημότες τους. Οι υπηρεσίες αυτές κατά τη γνώμη μου είναι πολύ σημαντικές γιατί προάγουν το βιοτικό επίπεδο, την υγιή σκέψη και κουλτούρα των πολιτών και βοηθούν σημαντικά στην καλή εικόνα μιας πόλης.

Θα αναφερθώ και πάλι στον Δήμο Λάρισας μια και απ' αυτούς έχω διάφορα στοιχεία στον τομέα αυτό.

Σύμφωνα λοιπόν με τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Λάρισας (ΠΟ.Δ.ΛΑ.) και σ' ότι αφορά τον πολιτιστικό τομέα ανάπτυξης της πόλης, στη Λάρισα αυτή την στιγμή λειτουργούν δύο δημοτικά θέατρα, το δημοτικό θέατρο του Μύλου και το ανοιχτό θέατρο ή Κηποθέατρο το οποίο λειτουργεί το καλοκαίρι. Επίσης γίνονται σημαντικές προσπάθειες για την αποκάλυψη όλου του αρχαίου θεάτρου το οποίο βρέθηκε στον χώρο του παλιού φρουρίου και το οποίο όπως λέγεται είναι τέραστιο και θα χρειαστεί πολύ χρόνο για να αποκαλυφθεί. Μέχρι στιγμής έχουν έρθει στο φως τρία τμήματά του.

Επίσης λειτουργούν δύο δημοτικά ωδεία, του ενός μάλιστα οι εγκαταστάσεις είναι ένα πολύ όμορφο αρχιτεκτονικά κτίριο, το μουσείο αρχαίων ευρημάτων, το οποίο πρόσφατα αναπαλαιώθηκε, καθώς και το Χατζηγιάννειο. Ίδρυμα το οποίο φιλοξενεί την κινηματογραφική λέσχη της Λάρισας, όπως επίσης φιλοξενεί διάφορα πολιτιστικά σεμινάρια και εκδηλώσεις.

Στη Λάρισα λειτουργούν πέντε δημοτικά αναψυκτήρια. Το ένα μάλιστα βρίσκεται στο χώρο του άλσους το οποίο είναι ένας πραγματικός πνεύμονας πρασίνου της Λάρισας. Το αισθητικό άλσος είναι επίτευγμα πρόσφατο αφού το δάσος του δεν υπήρχε αλλά δενδροφυτεύθηκε όλο από την αρχή. Επίσης αναψυκτήριο λειτουργεί και στον χώρο του Αλκαζάρ ο οποίος και αυτός πρόσφατα διαμορφώθηκε σ' ένα πάροχο

υψηλής αισθητικής. Αναψυκτήριο όμως υπάρχει και στην μορφή νυκτερινού κέντρου με την ονομασία "μύλος 1927" το οποίο φιλοξενεί μεγάλα ονόματα του ελληνικού και ξένου μουσικού στερεώματος και αποφέρει σημαντικά έσοδα στον δήμο.

Μια που αναφέρθηκα προηγουμένως στο άλσος της Λάρισας είναι σημαντικό να πω ότι αυτή τη στιγμή σε κάθε συνοικία υπάρχουν από ένα έως τρία πάρκα αναψυχής τα οποία συμβάλλουν αποφασιστικά στην ομορφιά της πόλης.

Σ' ότι αφορά τώρα τον τομέα νεότητας, στον οποίο δίνεται μεγάλη έμφαση απ' ότι μου έδωσαν να καταλάβω οι υπεύθυνοι του ΠΟ.Δ.ΛΑ. λειτουργεί μία σχολή μπαλέτου και μια σχολή θεάτρου οι οποίες καθημερινά επιδουκνείουν μεγάλες προόδους.

Επίσης λειτουργεί η δημοτική βιβλιοθήκη καθώς και σ' ένα περίπου χρόνο θα λειτουργήσει και η δημοτική πινακοθήκη σ' ένα πολύ όμορφο φουτουριστικό θα έλεγα, κτίριο. Δεν πρέπει να ξεχάσω να αναφέρω και τα κέντρα νεότητας, με τα οποία με χαρά ο δήμος επιδουκνείει ένα σε κάθε συνοικία. Στον τομέα της πρόνοιας και υγείας των δημοτών λειτουργούν, ένα δημοτικό γηροκομείο, ένα δημοτικό ορφανοτροφείο, πέντε δημοτικοί βρεφονηπιοκομικοί σταθμοί, ένα κέντρο αποτοξίνωσης εξαρτημένων ατόμων με την ονομασία "Εξοδος" και πέντε κέντρα ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ). Στα πλαίσια της πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης ο δήμος διοργανώνει κάθε χρόνο εκδηλώσεις τον Αύγουστο με την επωνομασία "Πολιτιστικός Αύγουστος" οι οποίες περιλαμβάνουν αρχαίο θέατρο, συναυλίες μεγάλων ελλήνων τραγουδιστών καθώς και ξένων παραδοσιακών συγκροτημάτων, διάφορα θεατρικά έργα, παραστάσεις μπαλέτου, εκθέσεις έργων ζωγραφικής και γλυπτικής καθώς και εκθέσεις φωτογραφίας. Στον τομέα του αθλητισμού ο δήμος έχει πρόσφατα επιδείξει τρία ολοκαίνουργια κλειστά γυμναστήρια τα οποία εξυπηρετούν περιοχές της πόλης οι οποίες είναι μακριά από το κλειστό γυμναστήριο του Εθνικού σταδίου, καθώς και τέσσερα ποδοσφαιρικά γήπεδα. Κάθε τόσο και ιδιαίτερα την άνοιξη και το φθινόπωρο



ΠΑΡΕΥΝΗ κοινωνική δραστηριότητα έχει αρχίσει να υλοποιείται από τον Δήμο Πατρέων - ως τη γνώση και την υγιεινή αποκόμει από τη δικτύωση της Παιδαγωγικής Υγείας (ΠΟΥ) στο πρόγραμμα της Ένωσης Κεάτε-Εθνικό για την υγεία και το περιβάλλον στην πόλη και σε άλλες πρωτεύουσες με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη και την αναπλήρωση της επικοινωνίας. «Καρόνια» ηρωϊσμού αυτής είναι η περικοπή σε ενδιαφέρον ενημερωτικό είναι το «Κέντρο Παιδείας και Υγείας», το οποίο υλοποιείται από τον Οκτώβριο του 1994 ως αυτοδύναμη μονάδα στο πλαίσιο του Δήμου Πατρέων. Η δράση της αρχίζει από τον προγραμματισμό της ΠΟΥ και με χρηματοδότηση από το Εθνικό Νετ. Το κέντρο είναι η ευθύνη της υλοποίησης παρακολούθησης της πορείας διαφόρων κοινωνικών χαρακτηριστικών πρωτοβουλιών, με την προοπτική να αναφερθεί αναφοράς για προγράμματα που αφορούν και το περιβάλλον μέσα από την ανάπτυξη της συλλογικής δράσης και προαναγγέλλει όλους των ενδιαφερόμενων της πόλης.



ΠΑΤΡΑ:

## Δραστηριότητες του Δήμου για την υγεία και το περιβάλλον

Προβλέπεται ότι η Πάτρα ανήκει στην ομάδα των ευρωπαϊκών πόλεων προγράμματος της ΠΟΥ. Σύμφωνα με το 1987, με πρωτοβουλία της, υλοποιείται. Λειτουργεί από το 1991 το σύστημα τένις και άλλα αθλήματα με 35 περιφερειακό δήμο. Το δικτύο υλοποιείται με φασάκι πληροφοριών ανταλλαγής υπηρεσιών μεταξύ των ευρωπαϊκών πόλεων προγράμματος της ΠΟΥ. Σύμφωνα με το 1987, με πρωτοβουλία της, υλοποιείται. Λειτουργεί από το 1991 το σύστημα τένις και άλλα αθλήματα με 35 περιφερειακό δήμο. Το δικτύο υλοποιείται με φασάκι πληροφοριών ανταλλαγής υπηρεσιών μεταξύ των ευρωπαϊκών πόλεων προγράμματος της ΠΟΥ.

Νετ, δημιουργήθηκαν:

- Το 1994, το Γραφείο Ενημέρωσης και Εξυπηρέτησης του Πολίτη, με υπηρεσίες σημαντική, καθώς επέτρεψε στην πόλη έλπει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο πληροφόρησης των πολιτών για τα δικαιώματά τους, τις παροχές και τα προγράμματα των δημοτικών υπηρεσιών.
- Ομάδες Αυτοδοθήσεως πολιτών με κοινά ενδιαφέροντα, στοχεύει η προβλεπόμενη. Στο ίδιο χρόνο, που λειτουργεί το πρόγραμμα, εγκρίθηκε η δημιουργία οι ακόλουθες Ομάδες: Ομάδα παιδιών με ειδικές ανάγκες, ομάδα γυναικών με προβλήματα φασάκι, ομάδα μαθητικών σωματείων, ομάδα υπηρεσιών που γεννάει κοινωνικές τους και παύση τους.
- Το πρόγραμμα «Πρόληψη κατά των «Πολιτιστικών» ανισοτήτων» στοχεύει στη σωστή ενημέρωση των πολιτών και βελτίωση για το τι σημαίνει είσοδος στα ευνοϊκά και επίδικα, με απόλυτα ενδοχικά προτάσεις, να τους δώσει εργαλεία και ελπίδες για δημιουργικές δραστηριότητες για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη οργάνωση της

ενεργειών αυτών συνεργάζονται ο Δήμος Πατρέων και η «Κίνηση κατά των Εξαρτησιογόνων ουσιών ΠΡΟΤΑΣΗ για έναν άλλο τρόπο ζωής» μέσα από το Κέντρο Πρόληψης, που λειτουργεί ήδη και δύο χρόνια. Το Κέντρο αυτό οργανώνει την Πρωτη Παύλη Πανελιάδικη Έκθεση Φορμών Προλήψεων των Εξαρτησιογόνων Ουσιών το 1993, έχει εκδώσει εργαλείο ενημέρωσης των γονιών αλλά και των εφήβων, συμμετέχει σε προγράμματα κατάρτισης στελεχών της τοπικής αυτοδιοίκησης σε ζητήματα πρόληψης (όπως το πρόγραμμα HORIZON της Ελληνικής Έταιρίας Τεχνικής Αυτοδίκησης & Ανάπτυξης) οργανώνει δε, ενημερωτικές και ψυχολογικές εκδηλώσεις σε σχολεία και σε κεντρικά σημεία της πόλης κ.α.

- Το πρόγραμμα «Προαγωγή της υγείας για τους της πόλης», που αποσκοπεί στην παρουσίαση και συνειδητοποίηση των κινδύνων, οι οποίοι απορρέουν από τον σύγχρονο τρόπο ζωής και συμπεριφοράς (καπνισμός, αλκοόλ, κοκκιό διατροφή, ασηχρήματα, ναρκωτικά κ.λπ.), και

πρωτεύοντες τρόπους προστασίας. Ηδη έχει σχεδιαστεί από το Δήμο, σε συνεργασία με τον Αντικαπνιστικό Σύλλογο και την «Κίνηση ΠΡΟΤΑΣΗ», ένα πρόγραμμα δράσης για την καθιέρωση - σε πρώτη φάση - κηφισμών χωρίς καπνιστή στην πόλη. Η ίδια μέρα στις υπηρεσίες υγείας και στο σχολείο.

- Το Κέντρο Αντικαπνιστικής Προστασίας Ηλικιωμένων της πόλης, που λειτουργεί από τις αρχές του 1994, σε νεοκτιστά κτίρια, το οποίο φιλοξενεί κοινωνική και ιατρική υπηρεσία, ψυχοθεραπευτικές, εντακτικές, βιολογική και διάφορα προγράμματα (χουρτογυμναστική, γυμναστική, εκδρομών, κ.λπ.).

- Εξ άλλου το Κέντρο Περιβάλλοντος και Υγείας έχει ξεκινήσει έρευνα σε τυχαίο δείγμα πληθυσμού, 2.500 κατοίκων της Πάτρας, με στόχο τη δημιουργία του Σχεδίου Δράσης για την υγεία στην πόλη, που θα υλοποιήσει τους παραπάνω, οι οποίοι επηρεάζουν την κατάσταση της υγείας του πληθυσμού της, και θα καταγράψουν τις ανάγκες των ομάδων του πληθυσμού εκείνων, οι οποίες χρήζουν ιδιαίτερης υστεργίας.

ΚΟΝΤΑ σε αυτά, πρέπει να αναφερθεί ότι ο Δήμος Πατρέων παρέχει και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες, ανάμεσα τους - σημαντικότερη - το δημοτικό βιβλιοπωλείο, που ιδρύθηκε το 1972, η «Ομάδα του παιδιού», που λειτουργεί από το 1972, στην τεχνητή ανάδραση οικογένεια, διασυντηρησιακά και παιδικά σταθμά κ.λπ. Έκτακτα, επίσης, σε ευρωπαϊκές δράσεις που αφορούν πολιτισμικές ανάγκες όπως το πρόγραμμα HELLAS, που σπεύσει στην ανταλλαγή τεχνολογίας και υπηρεσιών μεταξύ ευρωπαϊκών πόλεων, και το δίκτυο πληροφόρησης και ενημέρωσης μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή των Νετ. Στο πλαίσιο του προγράμματος HORIZON, δημιουργήθηκε το Κέντρο Στήριξης Πολιτών με Ειδικές Ανάγκες για την παροχή ψυχολογικής υποστήριξης και πληροφοριών, την υλοποίηση επιμορφωτικών και άλλων προγραμμάτων, τα συστήματα των ενεργειών στην πόλη και την προώθηση της επικοινωνίας και της αυτοπροσέλευσης. Κατασκευαστικά, μεταξύ άλλων, οδικές διαδρομές για την βελτίωση της προσέλευσης των ανδρών αυτών στο ευρωπαϊκό της πόλης, ενώ υλοποιείται η δημιουργία ενός Προστατευμένου Παράγωγικης Μονάδας, που θα απασχολεί άτομα με ειδικές ανάγκες. Εξ άλλου, στήριξη διασυντηρησιακά από το 1989, με τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, επιστημονικό σεμινάριο, που στοχεύει στην κατάρτιση της αντανάξης των νέων και άλλων κοινωνικών ομάδων, ενώ, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Ευρωπαϊκού Έτους για την Αειφόρο την Υγεία και την Υγεία στόχους



# Και πάλι για την εκτροπή του Αχελώου

Συντάκτης

στη στον διάλογο ως μόνου μέσου για την προσαγωγή της ζωής «οραρούμε ανάγκη μεγάλη» απάντησάμε ο αυτά που διατυπώσα-  
την επιστολή μας της 29/9/94 στο τεύχος του «Οικονομικού» της  
Σεπτεμβρίου 1994

αρχην θα συμφωνήσουμε με τις επιφυλάξεις και τις αποψεις σας  
«οικολογική «μόδα» απ' ενός, μια που και χωρίς πιστεύουμε, όχι  
Ξόδα, αλλά στην ιδέα της συνεδότητης δράσης για την προστασία του  
«άλλοντας την οποία σπουδών με συνέπεια υπηρετούμε και απ'  
« πως θα ήταν μεγαλύτερο λάθος να μη γίνονται έργα. Στο  
«παι όμως του 2000 και με οικονομικά δεδομένα σαφώς δύσμενη για  
« της εκτροπής του Αχελώου, τα οποία κανένας επίσημος δεν έχει  
«ρήσηται ως τώρα. ούτε αυτή η αμούδια υπηρεσία εκτροπής του  
«χειου Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ), θεωρείτε εδείς σωστό να προ-  
« για χώρα σε επένδυτικές επιλογές και έργα που σχεδιάστηκαν στη  
«πια του '30 και αρχίσαν να εξογγέλλονται όλο και πιο συχνά απο την  
«πια του '60, υπαρκτώντος απλά και μόνο την πολιτική του μαλακό-  
« και των πλεονεκτημάτων σχέσεων, στοιχεία τα οποία βασίζουν την  
«ική ζωή του τόπου μας τις τελευταίες δεκαετίες ή απλάως για να λέμε  
« γονται έργα.

« ρικ Καργάκη, μήπως θα επιτρέψι όλοι μας, αλλά και κυρίως εσείς, να  
« πτερι, πως τελικά ως πατε θα θυσιάζονται τα ελβετικά δένδια και οι  
«νομικοί και φυσικοί πόροι του έθνους σ' αυτό το είδος της πολιτικής  
« έχει αποδείξει περσιονα αναστατήλευστική, ελχογία επίσημα αλλά  
« επικινδύνει. Πάν' ένα μόλις χρόνο η χώρα μας είχε την ευκαιρία του-  
« του πακτωού Νιλόου, αλλά δεν εβόου ούτε εβόου ούτε κτεοας πιστε-  
« Ι κομείο ελμωγι προς το καλύτερο. Αντίστοιχα τα κατά κελωλήν  
« δόρημα του Έλληνα που το 1981 ήταν στα 38% του κατά κεφαλήν  
« δόρηματος του ένωπειου της Ε.Ε. εβόου στα 48% περίπου σήμερα και  
« εβόου την εισόδα των πτωχών χωρών (Ισπανίας και Πορτογαλίας το 1985.

« ζωοει Κανονικά, πραγματικά θα θέλαμε πολύ να υδούσε τι είναι αυτο  
« υ σας πείθει για την οδωρότητα των σχετών μας, στον σφοδα στη  
« στη και αντιμτωπική των προβλημάτων της χώρας μας. Περιμένετε  
« κανόνες ένα σκαμνιό μεγάλο λάθος, αυτό της εκτροπής του Αχελώου,  
« τι θα αντίσπειη την οικολογική κορορορία της κεντρικής Ελλάδως για  
« συμπερινατε από τις τωμερές συνέπειες το θλίβερο επίπεδο της  
« αλτικής του τόπου. Πιστεύετε πραγματικά πως έλυσαν ή έσω αντιμ-  
« τωπών με σχετική επιτυχία τα προβλήματα της παιδείας, της υγείας,  
« της ελβετικής πολιτικής (έκδοτες, Αθήνας, Τουρκία, κ.λπ.), ή έλυσαν το  
« πρόβλημα της υπερχωμωσης της χώρας που επιδεινώνεται ραγδαία το  
« τελευταία 6-7 χρόνια.

« Δυστυχώς για σας επαναλαμβάνετε το ίδιο λάθος κανόντας αναφορές  
« ε θέματα που πολύ λίγο γνωρίζετε. Αν πριν μας απαντήσετε κανάτε τον  
« όπο να διαβάστε το δυο εκτενή άρθρα μας των «Οικονομικών Τεχνολο-  
« ων» 20/2/92 και 18/6/92 θα είχατε πάρει μια σωθή εικόνα της συμφο-  
« ρας που στοιμωίζουν με το έργο αυτό. Κύριε Καργάκη ζώτας σε κατ-  
« ελοχήν αγροτική περιοχή και ασχολούμενοι με αγροτικά θέματα δεν  
« ερωιμένω, στο σας να μας πείτε πως και οι ελεις αρχίσαν να γίνονται  
« οριστικές. Αυτες ήταν πάντα πιστωτικές όπως και όλες οι δένδρωδεις  
« αλλοιογεις με το πατωμα έχουν μεγαλύτερη καρποφορία. Το πραγματι-  
« ο πρόβλημα δεν είναι η αύξηση της παραγωγής, αλλά η διάθεση της  
« παραγωγής μέσα σε ένα πλαίσιο όχι πιο εθνικά, αλλά ευρωπαϊκό (ΚΑΠ)  
« οι παγκόσμιος ΙGATT!

« αλόγηθα η απάντηση του κ. Σ. Ι. Καργάκου  
« θέλω να υπενθύμισω στους αναγνώστες κα-  
« τικ κ.κ. επιστολογράφους ότι το άρθρο μου  
« φωροδός στην ανασκη" αποκτησούμε ισχυρή  
« ανταγωνιστική διομηχονία. Το θέος της  
« ετροπής του Αχελώου το χρησιμοποίησης ως  
« αροδύγμιο «αστικής αναδύλητικότητας η αδει-  
« ριας

« Δ. Δει ένω ο κατάλληλος να ασχολήω με το  
« κίν' η το «πλήν» του ερωτή. Δει υμεις ειδικός  
« άρσο κείτησο το ερω του δα. Γεωργίου Αθ.

« Λατσηλάκου «Η τείως λίμην καρλά και η αποκο-  
« τασταση της» που με επάρει για την αναγκαι-  
« τητα και των δύο έργων, και της αποδέρ-  
« σεως της λίμηνης καρλάς ιπσοα τις στέλειες των  
« έργων και για την αναγκαιότητα της εκτροπής  
« του Αχελώου, που είναι ένας κολλημένος γγα-  
« νος. Επομένως οσα εγρωμα δεν ησαν αεροστη-  
« ρικτα. Όσο κι αν δεν εκπιω με προεκλογικές  
« εεσγγιές των πολιτικών, δεν ξερω ότι για το  
« έργο τουλάχιστον έχουν πτω" τους τις γνώμεις  
« των ειδικών. Το υπατο για μένα είναι ότι είναι το  
« ενα εεσγγύλλετα, διασ"ως αναστέλλεται.

« Για το μέλλον της Θεσσαλίας δεν αμφιβάλλουμε πως θα είναι όπως  
« πάντα λυμπρο ακόμα και χωρίς τον μύθο της εκτροπής του Αχελώου,  
« μέσο σε πνευμα ορθής διαχείρισης των υδωσίων πόρων και της αποκο-  
« ταστασης των αποδέρματων λίμνων της ήλης δρομολογείται το ξενογι-  
« μισμα της Καράας: Εξάλλου «φιλοσοφία» των κυβερνωτων είναι οι  
« πλουσιόι να γίνονται πλουσιότεροι εις βάρος των πτωχότερων και επιδ-  
« δωκωσα αυτες η αποκαλυπτική διαγματοληπτική έρευνα του Εθνικού  
« Κέντρου Κοινωνικών Έρεων που έγινε στο πλαίσιο του δεύτερου προ-  
« γράμματος καταπολέμησης της πτωχίας για τις χωρες της Ε.Ε. και μέρος  
« της οποίας δημοσιεύτηκε στο φύλλο της «Καθημερινής» της 15ης Δεκε-  
« βριου 1994 και από το οποίο αποδεικνύεται πως η Θεσσαλία είναι η  
« δεύτερη πτωχοιότερη περιοχή της χώρας.

« Ως προς τα σημεία του κόστους και των εσόδων του έργου της εκτρο-  
« πής, συμφωνώ με την γλώσσα των αριθμών, το έργο θα είναι ελβεμωστικ-  
« κό. Δεν ναμίζουμε λοιπόν πως σε χαλπούς καιρούς θα ήταν σωφρων  
« ενέργεια να επιτρέψουμε στους ελεις μας την πολυτέλεια του θεαρού  
« της αγρηστης απαλήλεις την οποία ελπίδουμε πως δεν αποδέχεται και  
« εσεις. Με την εκτροπή του Αχελώου θα δημιουργηθούν αναμφιδολο  
« θεοει εργασίεις τις οποίες θα πληρώνουν όμως όλοι οι Έλληνες, θα  
« δαπανηθούν τεραστιοί πόροι για να δημιουργηθεί τέλμα μια γιγαντιαία  
« προβληματική επιχείρηση που θα ονομάζεται Θεσσαλικός Καρπος, με  
« δυο επιπλέον δυσμενη χαρακτηριστικά στοιχεία σε σύζηση με όλες τις άλλες  
« προβληματικές επιχειρήσεις, το ότι αυτή ποτε πλέον δεν θα ποροει να την  
« κλώσει αλλά ότι και να την πουλήσει κανείς.

« Για την καταστροφή του λιμναίου πολιτισμού με καταβολές από την  
« νεολιθική εποχή δεν είναι αναφορά σε την εννοια του, σ' η αιτία του  
« λόγου δεν θα πρέπει να γίνει η αποδέρμαση της καρλάς, αλλά με τον εννοια  
« πως η αποδέρμαση της αποδείχθηκε σφαλής και επιπλέον χαρσκόη  
« ανωφέλα και όλα τα άλλα. Απορούμε πραγματικά με την παρανοήση  
« αυτήν και είναι γνωστή η οδυρότητα σας, ώστε να μας όνωι το δικωωμο  
« να σκέπτομε ή την σπιόλαση αναγνώση της επιστολής μας η την  
« ρηέλημενη παρανόηση σημείων της.

« Με μεγάλη εκπλήξη δέδοσα αναγνώσωμε το σημείο 7 της απαντήσης σας  
« προς εμας, το οποίο και παρακολούσε να ανακάλυπτει, επικαλούμενοι το  
« σιόημα της κοινωνικής σας ευείνη. Κυριοι Κανονικά, ποιος εχέφρω  
« ανθρωπος θα μπορούσε ποτέ να υπερβείει ότι πτωχ στο σπύου  
« ενόχους πολίτες με ανεπτυγμένη κοινωνική συνείδηση θα μπορούσαν να  
« κωδόνται ουμπερόντα ανάλογο με εκείνα των μεγάλων κατασκευαστι-  
« κών εταιριών που δεν υφόνονται μεθόδων προκωμωμε να διασφαλισουν  
« τα τεραστια οικονομικα τους συμφερόντα, στο οποία πολύ συχνά εμπλέ-  
« κουν σκαμνιό και τις κυβερνωσεις (αγγλική, Αχελώου, μεσοαικία, Ισπατο  
« κ.λπ.) και προς μεγάλη δυστυχία των λαών βεδοει.

« Όσο για τον μύθο του Ηρόκλη φαίνεται πως σκαμνιό και εκείνες οι  
« πρασιτιστημονικές κοινωνίες είχαν για την σωστή είνωση του ήρωα τους  
« ενάχες και για τωτο σπίνθησαν το μύθο του ήρωα αποδερκωμένου στο  
« την αναλήτησή τους για μια ζωή της ποιητική, πιο ποιητική και πιο  
« πολιτισμένη.

Μετα τιμής  
ΔΗΜ. ΛΥΜΠΟΥΡΙΔΗΣ  
κατάδοκ  
ΑΝΘΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ  
καθηγήτρια  
έκπρωσωπι της Αιτωλικής Εταιρίας Προστασίας Τοπίου  
και Γεωδελύλλοιτες  
1, Στωκου 21 30 100 Αθίνα  
19 Δεκεμβρίου 1994

« Ϊ Φωροδός όταν διατυπώνονται - έστω και  
« ερωτηματικά - βάσει γασοκτηρίων, νομιμο-  
« ποιείται κανείς να αντισπειη το ερωτήμα. Για  
« μένα υπατο είναι το γεγονός ότι κωπριοι δει  
« βέλοιν να γίνωιν έρωα στην Ελλάδα, επικαλού-  
« μενοι οικόλογικες ενιστάσεις. Χωρίς αυτό να  
« σημαίνει ότι ανταρση στη κατηγορία αυτή  
« τους φίλους του Αχελώου. Όως ενθυμισήτα  
« την σπιδόραση μου να το ενδωρμένο απορο-  
« φησεως των υδωτων της Τριγωνίτας.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ Ι. ΚΑΡΓΑΚΟΣ

« ες εργασίεις, διοργανωδεις ημε-  
« ρες θέμα τους ανήλικους εργα-  
« τωες. Τώες, ο Δήμος Πατωων  
« υμωσει πρωταβουίεις σε βερω-  
« ως η περιβαλλόντική εκπαίδει-

« ρη η πρόληψη των τροχαίων ατυ-  
« χηστων, η προστασία των παιδιών  
« στο τον ήλιο, κ.α. εχει, εάλιστα Ει-  
« κμηθεί ένα πλάσιο πρόγραμμα  
« αναμορφώσης της ανοικίας Τρο-

« μπόρα, με τη συμμετοχή των κατα-  
« κων και την εβελοντική προσωροφ-  
« ομώδος φοιτητών και σπουδαστών.  
« Αυτό τουλάχιστον προκωπτουν  
« απο το ενημερωτικό φύλλοδός που

« μας εσάλλωαν από το Δήμο και έλ-  
« πίζουσε να αποδίδωιν την πραγμα-  
« τικότητα και όχι μόνο αγαθές προ-  
« βειεις

ΘΕΑΝΩ ΠΟΤΗΡΗ

γίνονται διοργανώσεις αθλητικών συναντήσεων στίβου, κολύμβησης, πάλης, πυγμαχίας και άλλων αθλημάτων.

Στο νομό Λαρίσης όμως δεν υπάρχει μόνο ο Δήμος Λαρίσης. Πρόσφατα έχουν γίνει δήμοι ο Δήμος Τυρνάβου, ο Δήμος Ελλασώνος, ο Δήμος Αμπελώνος, ο Δήμος Φαρσάλων και ο Δήμος Πλατυκάμπου.

Οι δήμοι αυτοί αν και νεοσύστατοι και με σχετικά μικρό πληθυσμό συγκριτικά με τον Δήμο Λαρίσης, επιδεικνύουν καθημερινά σημαντικά βήματα στον πολιτιστικό τομέα με την μεγάλη βοήθεια βέβαια της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Βέβαια αυτοί οι Δήμοι προσπαθούν ακόμη να λύσουν μεγάλα προβλήματά τους όπως ύδρευση και αποχέτευση, κατασκευές δρόμων καθώς και το πρόβλημα της καθαριότητας και της αποκομιδής και διάθεσης απορριμάτων. Όλα βέβαια είναι θέμα χρόνου και φυσικά χρηματικών επιδοτήσεων οι οποίες είναι μικρές όπως υποστηρίζουν ορισμένοι κοινοτάρχες του νομού Λαρίσης.

Βέβαια, υπάρχει η θέληση και η καλή διάθεση για ανάπτυξη που είναι το σημαντικότερο αφού οδηγεί στην σωστή οργάνωση και διαχείριση των έστω μικρών χρηματικών πόρων.

Τελειώνοντας το κεφάλαιο αυτό θα παραθέσω ένα σημαντικό επιμορφωτικό και ενημερωτικό άρθρο για τις δραστηριότητες του Δήμου Πάτρας σε θέματα υγείας και πρόνοιας και περιβάλλοντος.

Το άρθρο είναι από τον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 16η Φεβρουαρίου 1995 και είναι γραμμένο από την Θεανώ Ποτήρη.

Δεν θα ήταν σωστό όμως να κλείσω αυτή την ενότητα χωρίς να αναφέρω μερικά παραδείγματα για το πως συμβάλλουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στην τοπική ανάπτυξη και εξυπηρέτηση των πολιτών τους στις χώρες της Ευρώπης καθώς και στις Η.Π.Α.

Στην Γερμανία οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν ευρύτατα περιθώρια δράσεως και αρμοδιοτήτων στους τομείς της Διοίκησης, ασφάλειας, εκπαίδευσης, κατοικίας και εθνικής οικονομίας. Από την δεκαετία του '60 καταβλήθηκε προσπάθεια να βελτιωθεί η μέριμνα των δήμων στην κυκλοφορία, την εκπαίδευση, την κοινωνική εξίσωση, τη δημόσια υγεία, την κατασκευή κατοικιών, την διανομή νερού και ενέργειας κ.τ.λ.

Επίσης η δραστηριότητα των τοπικών οργανισμών επεκτείνεται σε επιχειρήσεις θεάτρων, ξενοδοχείων παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βιομηχανιών, εμπορίου, αγροτικών εκμεταλλεύσεων κ.τ.λ.

Ο Δήμος Μονάχου μετέχει σε ιδιωτική εταιρία για την κατασκευή εργατικών κατοικιών.

Στην Ολλανδία αξιόλογες είναι οι αρμοδιότητες των τοπικών οργανισμών όπου οι δημοτικές επιχειρήσεις κοινής ωφελείας παράγουν και διανέμουν το αγαθό, το οποίο πωλούν απ' ευθείας στους δημότες-καταναλωτές. Οι δημοτικές επιχειρήσεις μεταφορών, ηλεκτρισμού και φωταερίου, ηλεκτρισμού, επιβλέψεως βιομηχανιών και μικρών εμπορικών επιχειρήσεων, νοσοκομείων δημόσιας υγείας, μεταφορών και ιδρύσεων δημοτικών βιομηχανιών.

Στην Ιταλία ανάμεσα στις αρμοδιότητες που έχουν οι τοπικοί οργανισμοί αυτοδιοικήσεως, αναφέρει την αγροφυλακή, αυτονομία, δημόσια πρόνοια, δημόσια υγιεινή, επαγγελματική εκπαίδευση, οδοποιΐας, δημόσια έργα, γεωργία δάση κ.τ.λ.

Στη Γαλλία παρά το συγκεντρωτικό σύστημα που αποτελεί γαλλική παράδοση οι δήμοι πέρα από τις συνηθισμένες αρμοδιότητες μπορούν να εκμεταλλευτούν

υπηρεσίες δημοτικού ενδιαφέροντος είτε ως δική τους επιχείρηση είτε ως εκχώρηση, είτε με την συμμετοχή τους σε ανάλογες εταιρίες και ακόμα ενισχύουν ιδιωτικές επιχειρήσεις και αναλαμβάνουν την αξιοποίηση καλλιεργούμενης γης.

Στην Μ. Βρετανία η τοπική αυτοδιοίκηση έχει βαθιές ρίζες έτσι ώστε να θεωρείται ως η μητέρα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θα μπορούσα να πω ότι στα χέρια της τοπικής αυτοδιοίκησης συγκεντρώνονται σχεδόν όλες οι διοικητικές υποθέσεις εκτός από αυτές της εθνικής άμυνας, της απονομής δικαιοσύνης, της ταχυδρομικής υπηρεσίας και της ρύθμισης εργασίας.

Ανάμεσα στις πιο σημαντικές αρμοδιότητες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνονται η δημόσια υγεία, η στέγαση, τα σχέδια πόλεως, αποστραγγυστικά και αρδευτικά έργα, καθήκοντα στον τομέα της αστυνομίας, θέματα εκπαίδευσης, επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

Το ευρύτετο πεδίο δράσεως και το ευρύ φάσμα των αρμοδιοτήτων των τοπικών οργανισμών της Αγγλίας προκύπτει και από το γεγονός ότι το 1968 απασχολούσαν 1.800.000 εργαζόμενους δηλαδή το 1/3 του συνόλου του εργαζόμενου πληθυσμού της χώρας.

Στις Η.Π.Α. η έκταση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης είναι τόσο μεγάλη ώστε να γίνεται λόγος για εξτρεμιστική ελευθερία και τοπική αυτονομία. Οι αρμοδιότητες των τοπικών οργανισμών κατατάσσονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες.

Στην πρώτη κατηγορία, οι αρμοδιότητες που εκτελούν οι τοπικοί οργανισμοί είναι για λογαριασμό του κράτους. Αυτές είναι η δημόσια εκπαίδευση, οι κοινωνικές υπηρεσίες (επιδοτήσεις ανεργίας, ασφάλειας ζωής και γήρατος, συντάξεις γήρατος, πρόνοια για άτομα με ειδικές ανάγκες, κοινωνική περίθαλψη των νέων κ.τ.λ.). Επίσης σ' αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται για κατασκευή και συντήρηση δρόμων, όχι μόνο δημοτικών αλλά και εθνικών, τα νοσοκομεία και η δημόσια υγεία, η αστυνομία

κ.τ.λ.

Στην δεύτερη κατηγορία των αρμοδιοτήτων περιλαμβάνονται, η πολεοδομία, ο δημόσιος φωτισμός, η άσκηση επιχειρήσεων κοινής ωφελείας όπως ύδρευσης, ηλεκτρισμού, φωταερίου καθώς και άλλα έργα κοινής ωφελείας όπως σπορ, θέατρα, βιβλιοθήκες κ.τ.λ.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της υδρεύσεως, της παιδείας, της πυροσβεστικής υπηρεσίας, των αεροδρομίων, της αστυνομίας κ.τ.λ., εφαρμόζεται ο θεσμός της διακοινοτικής συνεργασίας και με την αναφορά μου αυτή στα παραδείγματα των ξένων χωρών, κλείνει η δεύτερη ενότητα στην οποία ελπίζω ότι ανέπτυξα επαρκώς την οργάνωση και λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και τις υπηρεσίες που προσφέρουν αυτοί στους δημότες τους.

# ΕΝΟΤΗΤΑ 3

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

"Έρευνα σε Δήμους και Κοινότητες μέσω  
ερωτηματολογίου"

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

μοσ - Κοινότητα : ΤΥΡΝΑΒΟΥ (Δήμος)  
μός : ΛΑΡΙΣΣΑ  
οματεπώνυμο-ιδιότητα : ΧΕΛΙΔΟΥ Η Δ ΔΗΜ-ΚΗΜΑΡΧΟΣ  
ερωτηνία : 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 1996

Ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

Οι σχέσεις είναι καλές, παράπονα αρκετά

Ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;  
Είναι αρκετά ικανοποιητικός

Ερωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

Υπάρχει τεχνολογική υποδομή αλλά και αρκετές ελλείψεις

Ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)  
Η ικανότητα απορρόφησης είναι καλή

Ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρορευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)

- α) Καθαριότητα
- β) Υδρορευση - αποχέτευση
- γ) Πολιτιστικός
- δ) Κοινωνικά πρόβλημα

Ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

Παρέχονται υπηρεσίες και υπάρχει ενεργή συμμετοχή από τον Δήμο στην πολιτιστική ανάπτυξη

Ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Κάθε βοήθεια από τους δημότες είναι πολύ σημαντική

Ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

20% Καθαριότητα, 20% Πολιτιστικά, 20% Υδρορευση - αποχέτευση, 30% Παιδεία, 10% Κοινωνικά πρόβλημα

πτ.9:Υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε πιο βαθμό:

Υπάρχει ασύμ η δυνατότητα αλλά όχι σε ικανοποιητικό βαθμό

πτ.10:Από τις υπηρεσίες ποιανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

Υπουργείο Γεωργίας

πτ.11:Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας;

Η επίρροή είναι θετική

πτ.12:Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιό βαθμό παρεμβαίνει το κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα;

Ναι υπάρχει η παρέμβαση του κράτους είναι μικρή

πτ.13:Με τους ισχύοντες κλονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν;

Μπορούν να αυτενεργήσουν αλλά όχι σε αρκετά μεγάλο βαθμό

πτ.14:Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

Ουσιαστικά και οφέλη να γίνουν, αλλά οι αρμοί είναι πολιτικές και η ανάδυση των μακροχρόνιων

Ευχαριστώ για τη συνεργασία





ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : ΕΛΛΑΣΣΟΝΑΣ Αγ.Κυρίοι
Όνομα : ΛΑΡΙΣΑΣ
Επατεπώνυμο - ιδιότητα : ΛΑΖ. ΜΕΤΑΞΙΟΤΗΣ - ΔΗΜΑΡΧΟΣ
Ημερομηνία : 29-3-96

Πρωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;

(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παρόνοια;)

Ναί. Όχι. καλές, υπέρχρον. κα. ευνοϊκή/κα. παρόνοια

Πρωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

Ναί. Όχι. Όχι. Είναι. αρκετά. ικανοποιητικός.

Πρωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

Υπάρχει. μηχανογράφηση. Αλλά. θα βελτιωθεί. και υπέρχρον. και. οφραυτήρι. τεχνολογικά. εξοπλισμός.

Πρωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Υπάρχει. για. καλές. αρκούντως. εμπόρον. βίβαια. υπέρχρον. και. καλές. για.

Πρωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)

Καθαριότητα. πολιτισμική. ανάπτυξη. ύδρευση. - ασφαλεία. Ανάπτυξη. βελτιώσεις. και. κοινωνική.

Πρωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

Ναί. Όχι. Οριστικά. γίνεται. το. καλές. όσον.

Πρωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Η. Προσφορά. των. υπηρεσιών. συμβάλλει. αρκετά.

Πρωτ.8: Πως καταμερίζεται χρονικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

20% για. τιμολόγια. 30% εργα. 15% ύδρευση. - ασφαλεία. 25% καθαριότητα. 10% κοινωνική πρόνοια για τον. υπόλοιπο

π.9: Υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε ποιο βαθμό:

Υπάρχουν... αλλά... προοπτικές... για... δημιουργία... επιχειρήσεων... επιχειρήσεων...

π.10: Από τις υπηρεσίες ποιανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο δήμος ή η Κοινότητά σας:

Υπηρεσίες... βιωσιμότητας...

π.11: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας;

Να... επηρεάζει... θετικά...

π.12: Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα;

Υπάρχει... διακομική... αυτοτέλεια... παρεμβαίνει... κράτος... επιβάρυνση... δίκαια...

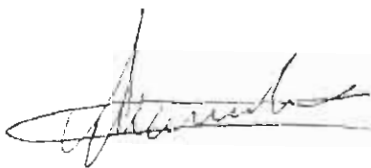
π.13: Με τους ισχύοντες κλονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να ευτενεργήσουν;

Μπορούν... να... αυτενεργήσουν... αλλά... όχι... στο... κράτος... να... δα... επιβάρυνση...

π.14: Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

Αλλαγές... να... πρέπει... να... δίνονται... και... να... δα... να... κράτος...

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - ~~Κατάσταση~~ : Π. Γατομάκου... (Ανώνυμο)  
Όνομα : Πάριεας  
Όνοματεπώνυμο-ιδιότητα : Ο.Τ.Α.  
Ημερομηνία : 28-3-1996

ρωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;

(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

Καλές

ρωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

ΚΑΙ

ρωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

ΚΑΙ

ρωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Καλή... έρευνα αφορά το θέμα της

ρωτ.5: Ποιες πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρεύση, καθαριότητα κ.λ.π.)

Καθαριότητα

Αγροτική εκπαίδευση

Αεμιτική κλασική

)

ρωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

ΚΑΙ

ρωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

ΚΑΙ... σε καλό βαθμό

ρωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

Κατασκευές... Δαπάνες... 15%, Χρειώματα... Δανείων... 5%

Επιδόσεις... Έργα... Προμήθειες... 80%



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : ΛΑΡΙΣΑΣ Δ. ή. (μ.ο)  
Όνομα : ΛΑΡΙΣΑΣ  
Όνοματεπώνυμο-ιδιότητα : Αναστασία Χαλαράκη (Ευρ-μ.ο)  
Ημερομηνία : 26.13.196

Ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

ν.η. καλές. η. καλές

Ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

Ε.η. ικανοποιητική

Ερωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

ν.η. καλές

Ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

μ.ε.τ.ρ.α.

Ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)

- ) καθαριότητα
- ) υδρευση
- ) ασχολησεις

Ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

ΝΑΙ

Ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξή του και σε ποιο βαθμό;

Ναι. σε καλο βαθμο

Ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

αμοιβές υπαλλήλων - (καθαριότητα/επιτήρηση) - έργα  
υδρευση - πολιτισμός - αγορά εξοπλισμού - λοιπές δαπάνες  
κοινωνική δράση 11.11

πτ.9:Υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε πιο βαθμό:

ΝΑΙ σε σημαντικό βαθμό

πτ.10:Από τις υπηρεσίες ποιανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

Οικονομική - Υγεία - Εσωτερική & Παιδεία

πτ.11:Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας;

Θετικά

πτ.12:Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιό βαθμό παρεμβαίνει το Κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα;

Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια - έχει έλεγχο νομοθεσίας  
το κράτος - έχει εξουσία επί το κράτος στα οικονομικά  
και τη νομοθεσία επί της εφόρου

πτ.13:Με τους ισχύοντες κανονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν;

Όχι γιατί το κράτος είναι φερεγγύο

πτ.14:Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

αυτές:

ΝΑΙ (περισσότερη εφορία στο δήμο να το διακρίνει  
αλλά να έχει τη δυνατότητα να νομοθετεί με την κοινότητα  
Αναζητούμε να ρελεγουμαστε ελεύθερα

Ευχαριστώ για τη συνεργασία

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : ΛΑΡΙΣΣΑ (Δήμος)

Όδος : ΛΑΡΙΣΣΑ

Συμβατόνυμο-ιδιότητα : ΚΥΝΙΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ ΔΕΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ

Εσοδήμηνια : 9.6-3-9.6 ΘΕΣΣΑΛΩΝΙΚΗΣ

ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημότην;

(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

Υ.Π.Α.Ρ.Χ.Ο.Υ.Ν. Π.Α.Ρ.Α.Π.Ο.Α

ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

ΕΧΕΔΟΝ

ερωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημότην;

Υ.Π.Ο.Τ.Η. Π.Υ.Α.Η.Σ

ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Α.Μ.Υ.Π.Α.Ρ.Κ.Τ.Η

ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι τερμαχικά οι ανάγκες των δημότην; (Υδρευση, Καθιέρωση, Υγία κ.λ.κ.)

Υ.Δ.Ρ.Ε.Υ.Σ.Η

Α.Π.Ο.Χ.Ε.Τ.Ε.Υ.Σ.Η

Κ.Α.Θ.Α.Ρ.Ι.Ο.Τ.Η.Τ.Α

Ο.Δ.Ι.Κ.Θ. Δ.Ι.Κ.Τ.Υ.Α

ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημότην;

Ν.Α.Ι.

ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημότην προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την καλλιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Ι.Κ.Α.Κ.Ο.Π.Ο.Ι.Η.Τ.Ι.Κ.Ο.

ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικό ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

Α.Μ.Ο.Ι.Ε.Ι. Υ.Π.Α.Ρ.Χ.Ο.Υ.Ν., Κ.Α.Θ.Α.Ρ.Ι.Ο.Τ.Η.Τ.Α. Α.Π.Ο.Χ.Ε.Τ.Ε.Υ.Σ.Η

Ε.Ρ.Χ.Α., Υ.Δ.Ρ.Ε.Υ.Σ.Η., Π.Ο.Ι.Τ.Ι.Κ.Ο.Τ.Η.Τ.Α., Α.Χ.Α.Ρ.Α.Ε.Τ.Α.Π.Ι.Ε.Φ.Ο.Υ.

π.9:Υπάρχει η δυνατότητα ληθ λειτουργίας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε πιο βαθμό:

ΝΑΙ

π.10:Από τις υπηρεσίες ποιανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

π.11;Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας;

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

π.12:Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το Κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα;

ΟΧΙ

π.13:Με τους ισχύοντες κγονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν;

ΟΧΙ

π.14:Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

ΝΑΙ

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Κοινότητα: ΝΙΚΑΙΑΣ Κοιν.
δ/ς: ΛΑΡΙΣΑΣ
Υπετελώνυμο-Ιδιότητα: ΚΟΜΗΤΣΑΣ ΡΙΖΑΣ ΠΡΟΦΑΡΟΣ
Ουμηνία: 23/3/1996

στ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημτών;

(Καλές, μέτριες, υπόχουν πρόβλημα;)

Πολύ καλές φυσικά είναι για επιμέρους θέματα και υποφέρουν παρ'όλα.

στ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσαρμογής του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

Είναι ικανοποιητικός όσον αφορά επιμέρους ηρωσ. π.δ.μ.
είναι η κολλή ζέρμε δύναμ. ηρωσ. φορ. σ.ε.π. ο.δ. ζ.ε.μ.

στ.3: Υπόκειται η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημτών;

Χαίρουν ο.δ. ζ.ε.μ. ε.λ. κ.ε. ζ.ε.μ. χ.ρ.ε.π. ζ.ε.μ.
Εκ του χ.ρ.ε.π. ζ.ε.μ.

στ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Πολύ καλή

στ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι τρωχικά οι ανάγκες των δημτών; (Υδρευση, καθαριότητα κ.λ.π.)

Υδρευση
Καθαριότητα
Πολιτισμός
Ακουστική

στ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πρωτογενή Εξασφαριότητα των Δημτών;

Στις μεγάλες κοινότητες και στους δήμους υπάρχει δυνατότητα παροχής υπηρεσιών για τον πολιτισμό

στ.7: Συνβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πρωτογενή εξασφαριότητα του και σε ποιο βαθμό;

Οι υπηρεσίες των πολιτών είναι ο βασικότερος παράγοντας στις πολιτισμικές δραστηριότητες

στ.8: Πώς καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκστές;
Καθαριότητα 20% Υδρευση 20% Καμιακή 10%
Οδασαυγία 15% Πολιτισμός 5% Πράσινο 15%
Μισθοί 10% Δίφορρο 5%



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : Παναγιώτης Κωνσταντίνος  
Όνοματεπώνυμο-ιδιότητα : Κωνσταντίνος  
Ημερομηνία : 22/3/1996

Ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;

(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

ΣΧΕΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗΣ παράπαι και συνιδιοκτήτης

Ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

ΝΑΙ

Ερωτ.3: Υπόκειται η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

ΟΧΙ

Ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

ΚΑΛΗ

Ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικό οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Καθαρότητα κ.λ.π.)

Τα καθαριότητα υδρευση - καθαριότητα  
αποχετευσης έχουν πρώτη

Ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

πολιτιστική δραστηριότητα δεν έχει

Ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

ΟΧΙ

Ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

Ακαταλόγητα ή τρωταί



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : ... Κ. ΟΙ. Ν. Σ. Τ. Η. Τ. Α. Α. Γ. Ι. Α. Ε. ....  
Όνομα : ... Λ. Α. Ρ. Ι. Ε. Α. Ε. ....  
Διατελέπων υπονομα-ιδιότητα : ... Μ. Α. Χ. Ρ. Ο. Π. Α. Ν. Μ. Η. Σ. ... Α. Ν. Τ. Ε. Μ. Ρ. Ε. - Πρόεδρος ...  
Ερωτηθείς : ... Ε. Ρ. - 3 - 9 - 6 ...

Ερωτ. 1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)  
... Καλές ...

Ερωτ. 2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;  
... ικανοποιητικά ...

Ερωτ. 3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;  
... Υπάρχει ...

Ερωτ. 4: Ποιο είναι η ικανότητα απορόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;  
(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)  
... Μέτρια ...

Ερωτ. 5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)  
... 1) Υδρευση  
... 2) Καθαριότητα  
... 3) Καθαριότητα ...

Ερωτ. 6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;  
... Παρέχονται όχι, παρ'ότι, λόγω ελλείψεως ...

Ερωτ. 7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξή του και σε ποιο βαθμό;  
... Όχι ...

Ερωτ. 8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;  
... Καθαριότητα 10% ...  
... Καθαριότητα 5% ...  
... Καθαριότητα 11.11 ...



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : Συμβούλιο Περιφέρειας Αγιάς  
Όμιλος : 1.α.φ.1.β.α.ε.  
Αριθμ. τεκμήριου-ιδιότητα : Ντολαράκης Νικόλαος - Πρόεδρος  
Ημερομηνία : 27-3-20

Ερωτ. 1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

Καλές  
Λειτουργικώς και ενήθως Σίκελα.

Ερωτ. 2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;  
Ναι!

Ερωτ. 3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

Υπάρχει μηχανογράφηση και ηλεκτρονικογράφηση  
αυτομάτη κ.λ.π.

Ερωτ. 4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;  
(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Πολύ καλή - άριστη όταν υπάρχουν  
επιχειρησιακά κονδύλια.

Ερωτ. 5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδροσυστήματα, καθαριότητα κ.λ.π.)

1. Υδροσυστήματα  
2. Καθαριότητα  
3. Εξοπλιστική - Οδοποιία κ.λ.π.  
4. Χώροι αναψυχής

Ερωτ. 6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;  
Ναι!

Ερωτ. 7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξή του και σε ποιο βαθμό;

Ναι, σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Ερωτ. 8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί της εκατό;  
Έξοδα υπηρεσιών 70%, παροχή υπηρεσιών 10%,  
επιχορηγίες 20%.

π.9: Υπάρχει η δυνατότητα ολοκλήρωσης Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε ποιο

βαθμό:

..... Δεν υπάρχει... ολοκλήρωση... επί... φάση... Κοινότητα...  
..... υπάρχει... μέτω... των... Συλλογικών... Περιφέρειας...

π.10: Από τις υπηρεσίες ποικανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητάς:

..... Επαγγελματική - Πέχουρα - Γεωργία - Πολιτισμό

π.11: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας:

..... Επηρεάζει... Πολύ... θετικά

π.12: Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα:

..... Υπάρχει... οριστική... Κρατικές... Διαρρυθμιστικές...  
..... έμφυτο... και... των... επιχορηγούμενων... Ο.Τ.Α

π.13: Με τους ισχύοντες κλονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν:

..... Δεν υπάρχουν... αυτοτελείς... πόροι... για... το... λόγω...  
..... η... έμφυτο... των... των... Κοινοτήτων...

π.14: Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

..... Να... προχωρήσει... ενδεχομένως... η... νεοσυστασμένη...  
..... Δ.Π... συνένοχη...

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα : Διμήτριάδων  
 Όδός : Λαρίδας  
 Οματεπώνυμο-Ιδιότητα : Γκαυβγκάρνιτς Ιωάννης - Πρόεδρος  
 Ερσημηνία : 27/3/96

Ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
 (Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)  
 Καλές

Ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;  
 Ναι

Ερωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;  
 Όχι

Ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;  
 (Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)  
 Καλή

Ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)  
 1) Υδρευση  
 2) Καθαριότητα  
 3) Εβωλερική αδοποιία  
 4) Αφρατική αδοποιία

Ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;  
 Ναι

Ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;  
 Ναι

Ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;  
 Λειτουργική ανάγκη 40%, Εβωλερική αδοποιία 30%,  
 Αφρατική αδοποιία 20%, υδρευση 10%

π.9:Υπάρχει η δυνατότητα θηριοτροφίας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε ποιο

βαθμό:

οχι

π.10:Από τις υπηρεσίες ποιανού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ, ΠΕΧΩΔΕ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ

π.11:Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας;

Επηρεάζει θετικά

π.12:Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το Κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα;

Ναι υπάρχει

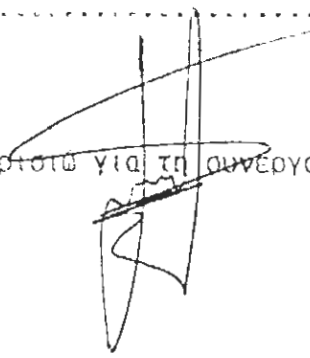
π.13:Με τους ισχύοντες κανονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν;

Ναι

π.14:Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

Να προχωρήσει αυθαιθτικά η νομοθεσία των δημοτικών επιχειρήσεων

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα Κοινότητας : Π.Ο.Τ.Α.Μ.Ι.Α.Ε. Λαοίν  
Όνομα : Α.Α.Ρ.Ι.Σ.Α.Ε.  
Όνοματεπώνυμο-Ιδιότητα : ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΙΟΒΑΛΙΟΣ  
Ημερομηνία : 27-3-96

Ερωτ.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)  
καλές

Ερωτ.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;  
ικανοποιητική

Ερωτ.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;  
οχι

Ερωτ.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;  
(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)  
καλή

Ερωτ.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (Υδροεπισκευή, καθαριότητα κ.λ.π.)  
υδροεπισκευή - καθαριότητα - δημοτική οδοποιία - εργοστάσια

Ερωτ.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;  
οχι

Ερωτ.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;  
συμβάλλει

Ερωτ.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;  
Δημοτική οδοποιία 50%, Κοινοτική οδοποιία 20%, Δημοτική καθαριότητα 20%, Δημοτική υδροεπισκευή 10%

π.9: Υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε ποιο βαθμό:

π.10: Από τις υπηρεσίες ποινικού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

Εβωτοφρικωδ - ΠΕΧΟΔΕ - ΓΕΩΡΓΙΑΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.....

π.11: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας:

Θυμικά

π.12: Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το κράτος στο Δήμο ή Κοινότητα:

Χωρίς

π.13: Με τους ισχύοντες κλονισμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν:

Ναι

π.14: Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

Όχι

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

           - Κοινότητα : Τ. Εργυρώνα Κοιν.  
μός : Λαρίβας  
στατεπώνυμο-ιδιότητα : Αχιλλεύς Β. Κυριτσάνας - Πρόεδρος Κοιν/τας  
ερωτηνίο : 29-3-1996

ρωτ. 1: Ποιές είναι οι σχέσεις  Κοινότητας και των Δημοτών;

(Καλές, μέτριες, υπάρχουν πρόβλημα;)

Καλές

ρωτ. 2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς τε  Κοινότητας προς τους δημότες;

Ναι

ρωτ. 3: Υπάρχει η στασιμότητα τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους  Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

Πλην της μηχανογράφησης όλα τα άλλα μηχανήματα υπάρχουν

ρωτ. 4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονουλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Καλή

ρωτ. 5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικό οι ανάγκες των δημοτών; (Υδρευση, Κεθαριότητα κ.λ.π.)

- 1) Καθαριότητα
- 2) Αποχέτευση
- 3) Αθλητικές εγκαταστάσεις
- 4) Αгресική Οδοποιία

ρωτ. 6: Παρέχονται υπηρεσίες από τα  Κοινότητα για την πολιτιστική δραστηριότητα των δημοτών;

Ναι

ρωτ. 7: Συνβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς την  Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Όχι ικανοποιητικά

ρωτ. 8: Πως καταμερίζεται χρονικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

Οδοποιία 50%, Υδρευση 30%, Διαμόρφωση αυτών και πλατειών 20%

Ερωτ.9: Υπάρχει η δυνατότητα βελτιστοποίησης Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε πιο βαθμό:

Όχι

Ερωτ.10: Από τις υπηρεσίες κοινού Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ~~από~~ ~~από~~ Κοινότητάς σας:

Υ.Π.Ε.Χ.Α.Ε.

Ερωτ.11: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του ~~από~~ της Κοινότητας:

Θετικά

Ερωτ.12: Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το κράτος στο ~~από~~ Κοινότητα:

Όχι... Το κράτος παρεμβαίνει σε σχετικά μεγάλο βαθμό.

Ερωτ.13: Με τους ισχύοντες κριτηρούς περί δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν;

Ναι

Ερωτ.14: Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

Ναι εφαρμόσει... βελτιώτερα... β' βαθμός... τοπικής Αυτ/σης

Ευχαριστώ για τη συνεργασία



ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΣ - Κοινότητα : ΔΙΠΛΟΦΟΥ ΚΟΙΝ.  
ΕΣ : ΛΑΡΙΣΣΑ  
Υπερώνυμο-ιδιότητα : ΠΡΟΕΔΡΟΣ  
Ουρησία : 24 - 7 - 96

Π.1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημότην;  
(Καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

καλές

Π.2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

Είναι αρκετά ικανοποιημένος

Π.3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημότην;

Και? περιβάλλον? ποιότητα? απουσιάζει αυτή η τεχνολογική υποδομή

Π.4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διάφορων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;  
(Καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

καλή

Π.5: Ποιές πιστεύεται ότι είναι τερμαχικά οι ανάγκες των δημότην; (Υδρευση, Καθαριότητα κ.λ.π.)

- Υδρευση
- οδοποιία
- υδαριότητα
- πολιτισμική ανάπτυξη

Π.6: Παρέχονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημότην;

Παρέχονται αρκετές υπηρεσίες

Π.7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημότην προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Ασφαλώς και συμβάλλει η προσφορά υπηρεσιών των δημότην για την καλύτερη και ευρύτερη πολιτισμική ανάπτυξη

Π.8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;  
80% διά κοινωνικά έργα και 20% για εξυπηρέτηση κοινότητας

π.9: Υπάρχει η δυνατότητα χρησιμοποίησης Δημοτικών ή Κοινοτικών Επιχειρήσεων και σε πιο βαθμό:

..... Δευ. υπάρχει τέτοια δυνατότητα.....

π.10: Από τις υπηρεσίες προηγούμενου Υπουργείου πιστεύεται ότι έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο Δήμος ή η Κοινότητά σας:

..... χ.πεχό Δ.Ε.....

π.11: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει (αρνητικά ή θετικά) τη λειτουργία του Δήμου ή της Κοινότητας:

..... Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επηρεάζει θετικά.....

π.12: Υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και σε ποιο βαθμό παρεμβαίνει το κόστος στο Δήμο ή Κοινότητα:

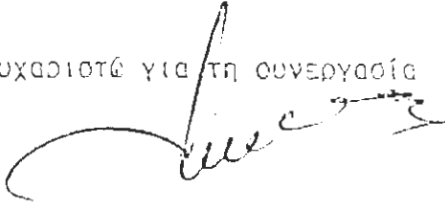
..... Διοικητική... αυτοτέλεια... υπάρχει... και το κόστος παρεμβαίνει... σε... αρνητικό... βαθμό... στην... λειτουργία της... κοινότητας.....

π.13: Με τους ισχύοντες κριτησιμούς περί Δήμων και Κοινοτήτων οι τοπικές κοινωνίες μπορούν να αυτενεργήσουν:

..... Μπορούν να αυτενεργήσουν σε ένα μεγάλο βαθμό.....

π.14: Πρέπει να γίνουν αλλαγές στο υπάρχον σύστημα και αν ναι, ποιες πρέπει να είναι αυτές:

..... Δευ. είναι απαραίτητες άλλες αλλαγές.....

Ευχαριστώ για τη συνεργασία  




ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνομα - Κοινότητα

Μετριοχώρα Κοιν.

Όνομα

Παριάνο

Όνοματεπώνυμο-Ιδιότητα

Λαμπρ. Ραφαηλίδης - Πρόεδρος

Περιοχή

2-4-96

Ερωτ. 1: Ποιές είναι οι σχέσεις Δήμου ή Κοινότητας και των Δημοτών;

(καλές, μέτριες, υπάρχουν παράπονα;)

Καλές - Δεν υπάρχουν παράπονα.

Ερωτ. 2: Είναι ικανοποιητικός ο βαθμός προσφοράς του Δήμου ή Κοινότητας προς τους δημότες;

Ικανοποιητικός

Ερωτ. 3: Υπάρχει η απαιτούμενη τεχνολογική υποδομή (μηχανογράφηση, μηχανήματα) στους Δήμους ή Κοινότητες για την σωστή εξυπηρέτηση των Δημοτών;

Υπάρχει με αυστηρή τεχνολογική υποδομή

Ερωτ. 4: Ποια είναι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων, Νομαρχιακών, Κοινοτικών, Κρατικών;

(καλή, μέτρια, δεν υπάρχει ικανότητα;)

Καλή

Ερωτ. 5: Ποιός πιστεύεται ότι είναι ιεραρχικά οι ανάγκες των δημοτών; (θέρμανση, καθαρισμός, υγεία κ.λ.π.)

Υδρευση, Καθαρισμός, Φωτισμός

Ερωτ. 6: Προβλέπονται υπηρεσίες από τον Δήμο ή Κοινότητα για την Πολιτιστική δραστηριότητα των Δημοτών;

Δεν υπάρχει πολιτιστικό δραστηριότητα

Ερωτ. 7: Συμβάλλει κατά τη γνώμη σας η προσφορά υπηρεσιών των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για την πολιτιστική ανάπτυξη του και σε ποιο βαθμό;

Δεν συμβάλλει

Ερωτ. 8: Πως καταμερίζεται χονδρικά ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός επί τις εκατό;

Επένδυση έργων 80%, μισθοδοσία προσωπικού 20%



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

"Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις επάνω στα αποτελέσματα της έρευνας, προτάσεις"

Τελειώνοντας το θεωρητικό μέρος της εργασίας στις δύο προηγούμενες ενότητες προχώρησα στην έρευνα με ερωτηματολόγιο σε Δήμους και Κοινότητες του νομού Λαοΐσης. Απαντήθηκαν 14 ερωτηματολόγια εκ των οποίων τα 10 από Κοινότητες του νομού και τα 4 από τους δημάρχους των τεσσάρων από τους 5 Δήμους του νομού Λαοΐσης. Τα συμπεράσματα που θα αναλύσω παρακάτω ίσως δεν είναι αντιπροσωπευτικά για όλη την Ελλάδα καθ' ότι υπάρχουν πολλοί Δήμοι και Κοινότητες αλλά πιστεύω ότι είναι μια καλή προσπάθεια για να πάρουμε μια γενική άποψη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελληνική επικράτεια.

Ξεκινώντας την εξαγωγή των συμπερασμάτων μπορώ να πω ότι οι σχέσεις μεταξύ Δήμων και Κοινοτήτων με τους δημότες τους είναι καλές, σύμφωνα βέβαια με τις απαντήσεις που πήρα.

Υπάρχουν πάντα παράπονα, τα συνιθησιμένα δηλαδή ότι αφορά επιμέρους μικρότερα προβλήματα διαβίωσης των δημοτών. Είναι σίγουρο ότι στις Κοινότητες της Ελλάδας ο πρόεδρος της Κοινότητας είναι πολύ περισσότερο κοντά στους κατοίκους λόγω μικρότερου πληθυσμού σε σχέση μ' ένα Δήμο. Ίσως οι σχέσεις είναι καλύτερες γιατί οι πρόεδροι των Κοινοτήτων είναι συνήθως άνθρωποι του λαού και όχι προερχόμενοι από κάποιο υψηλότερο κοινωνικό στρώμα όπως συμβαίνει στους μεγαλύτερους Δήμους, στους οποίους βέβαια υπάρχει αποξένωση δημοτών - δημάρχου.

Στην μικρότερη κοινότητα ο δημότης που θέλει να εκφράσει κάποιο παράπονο μπορεί να απευθυνθεί κατευθείαν στον πρόεδρο, στον μεγαλύτερο όμως Δήμο η άμεση επαφή δημότη - δημάρχου είναι πολύ δυσκολότερη ως αδύνατη.

Τα παράπονα σ' ένα Δήμο εκφράζονται συνήθως από ομάδες δημοτών με κοινά προβλήματα γιατί μεμονομένα είναι σχεδόν σίγουρο ότι δεν θα βρουν ανταπόκριση.

Αξίζει να τονίσω ότι για να υπάρξουν καλές σχέσεις μεταξύ δημοτών - δήμου δεν αρκεί η καλή προδιάθεση και κατανόηση του δημάρχου ή κοινοτάρχη, χρειάζεται καλή προδιάθεση και κατανόηση και εκ' μέρους του πολίτη και έτσι θα οδηγηθούν τα δύο μέρη σε διάλογο για την επίλυση των προβλημάτων.

Σ' ότι αφορά τώρα τις υπηρεσίες και σε ποιο βαθμό τις προσφέρουν οι δήμοι και Κοινότητες στους δημότες τους όλοι οι ερωτούμενοι απαντήσαν ότι ο βαθμός προσφοράς υπηρεσιών είναι ικανοποιητικός. Βέβαια για πιο αντικειμενικά συμπεράσματα, στην ίδια ερώτηση θα έπρεπε να ερωτηθούν και πολίτες των Δήμων και Κοινοτήτων. Πολύ φοβάμαι ότι η πραγματικότητα δεν είναι τόσο ωραία όσο παρουσιάζεται στις αναντήσεις που πήρα, καθ' ότι αυτές κατά την πλειοψηφία τους είναι υποκειμενικές και ακολουθούν την τάση των εχόντων την εξουσία να

ωραιοποιούν τις καταστάσεις. Θέλει πολύ δουλειά και προσπάθεια ακόμη εκ μέρους της τοπικής αυτοδιοίκησης για να έρθει ο ελληνικός Δήμος και Κοινότητα σε ικανοποιητικό βαθμό προσφοράς υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Πρέπει να διατεθούν μεγάλα χρηματικά ποσά στο ταμείο αυτό και να εργαστούν για το σκοπό αυτό περισσότερο εξειδικευμένοι άνθρωποι.

Υπάρχει όμως και μια άλλη πτυχή στο θέμα αυτό. Πρέπει όλοι να αναρωτηθούμε κατά πόσο είμαστε συνειδητοποιημένοι δημότες του Δήμου ή της Κοινότητας στην οποία ζούμε. Σε τι βαθμό άραγε ο Έλληνας πολίτης συμμετέχει ενεργά στα κοινά και κατά πόσο βοηθά στο να λύνονται ή και να μην εμφανίζονται καθόλου προβλήματα τα οποία μετά απαιτεί να λύσει ως δια μαγείας ο δήμαρχος και ο πρόεδρος της Κοινότητας.

Πηγαίνοντας τώρα στο θέμα του τεχνολογικού εξοπλισμού που υπάρχει στους δήμους και στις κοινότητες καθώς και στο αν υπάρχει μηχανογράφηση, οι απαντήσεις που πήρα δύνανται.

Είναι σχεδόν σίγουρο ότι στους Δήμους και ιδιαίτερα στους μεγάλους υπάρχει μηχανογράφηση και άλλος τεχνικός εξοπλισμός, που όμως και πάλι παρουσιάζει ελλείψεις. Ελλείψεις όμως παρουσιάζει και το προσωπικό που καλείται να χειριστεί αυτό τον εξοπλισμό όχι τόσο σε ποσότητα όσο σε εκπαίδευση και γνώσεις γύρω από το αντικείμενο στο οποίο εργάζεται.

Ευτυχώς όμως που το πρόβλημα επισημάνθηκε έστω και αργά και έχουν αρχίσει κάποιες προσπάθειες επιμόρφωσης του ήδη υπάρχοντος προσωπικού με διάφορα σεμινάρια.

Αλλά τα επιμέρους σεμινάρια δεν είναι η ολοκληρωμένη λύση, καθώς το μεγαλύτερο βάρος πέφτει στο σύστημα της παιδείας γενικότερα και πως ετοιμάζει αυτή τους σημερινούς μαθητές να γίνουν αυτοί που θα στελεχάκουν στο μέλλον τις θέσεις αυτές.

Αν όμως ένας μεγάλος Δήμος ο οποίος υποτίθεται ότι έχει αρκετούς πόρους, αντιμετωπίζει τέτοια προβλήματα, φαντάζεστε τί προβλήματα αντιμετωπίζει μια μικρή κοινότητα στον τομέα αυτό;

Η χρήση Η/Υ και γενικότερα η μηχανογράφηση είναι σχεδόν ανύπαρκτη στις μικρότερες κοινότητες, στην Ελλάδα του 2000 που σχεδόν κάθε σπίτι διαθέτει και ένα Personal Computer.

Δεν μιλάμε βέβαια για εξειδικευμένο προσωπικό την στιγμή που δεν υπάρχει αντικείμενο. Καθημερινά οι πρόεδροι των κοινοτήτων δίνουν μάχη με τις αρμόδιες υπηρεσίες για να αποκτήσουν ένα απορριματοφόρο, ένα όχημα καθαρισμού των δρόμων κ.τ.λ. Η απάντηση βέβαια στην ερώτηση γιατί δεν υπάρχουν μηχανήματα, είναι ότι δεν υπάρχουν χρήματα.

Φυσικά όσο μικρότερη η κοινότητα τόσο μεγαλύτερη η απουσία χρημάτων, τόσο μεγαλύτερη η απουσία τεχνολογικής υποδομής. Βέβαια το φαινόμενο της αστυφιλίας δεν επιτρέπει στην κοινότητα να αναπτυχθεί πληθυσμιακά, οπότε να αυξηθούν και οι πόροι της ή και να απαιτήσει από τους κρατικούς φορείς περισσότερα κονδύλια, γιατί φυσικά το κράτος επικεντρώνει το ενδιαφέρον του εκεί που υπάρχει μεγαλύτερη πληθυσμιακή ανάπτυξη. Το θέμα όμως αυτό μας οδηγεί αυτόματα σ' ένα άλλο σημείο το οποίο είναι οι οικονομικοί πόροι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και το πώς αυτοί διατίθενται.

Οι οικονομικοί αυτοί πόροι κατατάσσονται στους εσωτερικούς ενός οργανισμού, δηλαδή τα έσοδά του από δικές του εκδηλώσεις, από διάφορα τέλη κ.τ.λ. και στους εξωτερικούς δηλαδή τα διάφορα κονδύλια από το κράτος, τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση καθώς και κονδύλια της Ε.Ο.Κ.

Αν υποθέσουμε ότι αυτά τα κονδύλια δίνονται στους δήμους και είναι αρκετά για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, το σημαντικότερο είναι το πώς αυτά απορροφούνται και κατά πόσο διαχειρίζονται όσο το δυνατό καλύτερα από τους

αριστόδιδους φορείς.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησαν ότι η ικανότητα απορρόφησης των διαφόρων κονδυλίων είναι από καλή έως πολύ καλή. Δηλαδή οι διάφοροι αυτοί οικονομικοί πόροι επενδύονται όσο το καλύτερο δυνατό γίνεται με γνώμονα το γενικό καλό.

Σ' ότι αφορά τις επιδοτήσεις του κράτους και της Ευρωπαϊκής κοινότητας προς τους Δήμους και Κοινότητες αυτό είναι σίγουρο διότι για να διατεθούν κάποια ποσά για επενδύσεις στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης γίνονται εξονυχιστικοί έλεγχοι πριν την διάθεση των χρημάτων αλλά και μετά απ' αυτή.

Το πρόβλημα ίσως δημιουργείται με τους εσωτερικούς πόρους του Δήμου ή της Κοινότητας και οι οποίοι προέρχονται από τα διάφορα δημοτικά τέλη και από τα έσοδα των δημοτικών επιχειρήσεων.

Εδώ τα πράγματα περιπλέκονται λιγάκι καθώς το κράτος δεν είναι εύκολο να επέμβει και να ελέγξει και έτσι η διαχείριση τους υπόκειται καθαρά στην καλή θέληση και τιμότητα των δημοτικών συμβούλων και δημάρχων.

Κατά καιρούς όλοι έχουμε ακούσει από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για περιπτώσεις οικονομικών ατασθαλειών σε μικρή ή σε μεγάλη κλίμακα από τον δήμαρχο κάποιου Δήμου ή από κάποιο δημοτικό σύμβουλο. Οι περιπτώσεις αυτές βέβαια είναι μεμονωμένες αλλά υπάρχουν και αποτελούν ένα βασικό πρόβλημα. Η αλήθεια είναι ότι και σ' αυτό το πρόβλημα η λύση βρίσκεται στα χέρια του πολίτη με την ψήφο που δίνει στους ανθρώπους που θα διαχειριστούν μελλοντικά τα έσοδα του Δήμου στον οποίο ζει.

Πώς καταμερίζεται τώρα ο δημοτικός ή κοινοτικός προϋπολογισμός σύμφωνα με τις απαντήσεις που πήρα;

Χονδρικά το 20% διατίθεται για τα λειτουργικά έξοδα του Δήμου δηλαδή μισθούς, τόκους δανείων κ.τ.λ. και το υπόλοιπο 80% γενικότερα για έργα τα οποία



είναι η οδοποιΐα, η καθαριότητα, η ύδρευση και αποχέτευση, η πολιτιστική ανάπτυξη, η αγορά εξοπλισμού αλλά και η κοινωνική πρόνοια, η συντήρηση δηλαδή των δημοτικών γηροκομείων, ΚΑΠΗ, βρεφονηπιακών σταθμών κ.τ.λ.

Η μεγαλύτερη έμφαση βέβαια δίνεται στην οδοποιΐα, στην καθαριότητα και στην ύδρευση και μετά στον πολιτισμό.

Εξάλλου αυτό φαίνεται και από το πώς κατέταξαν οι ερωτηθέντες τις διάφορες ανάγκες των δημοτών όπου τις τρεις πρώτες θέσεις τις καταλαμβάνουν στην πλειοψηφία η ύδρευση - αποχέτευση, η καθαριότητα και η οδοποιΐα.

Την τέταρτη θέση στις απαντήσεις που πήρα βρίσκεται η πολιτιστική ανάπτυξη.

Βλέπουμε εδώ ότι ίσως η πολιτιστική ανάπτυξη σ' ένα Δήμο και Κοινότητα έρχεται σε δεύτερη μοίρα.

Θεωρώ ότι αυτό είναι φυσικό σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα κατά τα οποία ο μέσος δήμος μόλις και μετά βίας κατορθώνει να λύσει τα βασικά του προβλήματα δηλαδή ύδρευση και οδοποιΐα με τους οικονομικούς πόρους που διαθέτει.

Είναι λίγο δύσκολο να μιλήσουμε για πολιτιστική ανάπτυξη στις διάφορες μικρές, περισσότερο κοινότητες στις οποίες υπάρχει παντελής συνήθως πολιτιστική ανάπτυξη όπως προκύπτει και από τις απαντήσεις των προέδρων των κοινοτήτων στην ερώτηση που αφορά τις υπηρεσίες του Δήμου ή της κοινότητας για πολιτιστική ανάπτυξη. Η αλήθεια είναι ότι οι ευκαιρίες που δίνονται σε μια μικρή κοινότητα είναι πολύ λίγες για πολιτιστική ανάπτυξη εάν λάβουμε υπόψη μας το δημογραφικό πρόβλημα και το γεγονός ότι οι περισσότερες κοινότητες αποτελούν αγροτικές κοινωνίες μ' αποτέλεσμα οι περισσότεροι οικονομικοί πόροι να διατίθενται για αγροτικούς σκοπούς από την επίτευξη των οποίων εξαρτάται η οικονομική διαβίωση των κατοίκων της κοινότητας.

Τα πράγματα όμως είναι πολύ καλύτερα για τους Δήμους και ιδιαίτερα τους μεγάλους οι οποίοι διαθέτουν μεγαλύτερους οικονομικούς πόρους και έτσι έχουν

καλύτερες ευκαιρίες για πολιτιστική ανάπτυξη.

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρατηρείται μια έξαρση στον τομέα αυτό, με την δημιουργία δημοτικών επιχειρήσεων πολιτιστικού χαρακτήρα δημοτικών μουσείων, πινακοθηκών, μεγάρου μουσικής και βιβλιοθηκών, οι οποίες μεν δημιουργούν έσοδα για τον Δήμο αλλά το βασικότερο ότι προσφέρουν ψυχαγωγία και πολιτιστική επιμόρφωση στους δημότες. Σημαντικό ρόλο στην πολιτιστική αυτή έξαρση παίζει και η κρατική μέριμνα μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού το οποίο δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον και παρακολουθεί από κοντά την πολιτιστική εξέλιξη ενός Δήμου αλλά και το οποίο διαθέτει επιχορηγήσεις στον τομέα αυτό.

Σημαντικό επίσης ρόλο παίζει όμως και το ενδιαφέρον και η προσφορά του πολίτη ο οποίος δεν μένει αμέτοχος και αδιάφορος αλλά είτε συμμετέχει ενεργά με το έργο του είτε απλά με την παρουσία του, η οποία είναι σημαντική με την επιτυχία μιας πολιτιστικής εκδήλωσης. Εξάλλου οι περισσότεροι εκ των ερωτηθέντων στην ερώτηση εάν συμβάλλει η προσφορά των δημοτών προς τον Δήμο ή Κοινότητα για πολιτιστική ανάπτυξη απαντήσαν θετικά. Άλλοι απαντήσαν ότι δεν συμβάλλει και κυρίως οι απαντήσεις αυτές προέρχονται από μικρές κοινότητες με ανύπαρκτη πολιτιστική ανάπτυξη.

Πιο πάνω ανάφερα την ύπαρξη δημοτικών Επιχειρήσεων Πολιτιστικού χαρακτήρα.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις μπορεί να είναι οποιουδήποτε χαρακτήρα όπως δημοτική επιχείρηση ύδρευση, φωτισμού, συγκοινωνιών, εκμετάλλευσης κάποιας πλουτοπαραγωγικής πηγής της περιοχής.

Υπάρχει δε και η δυνατότητα ανάληψης μετοχών από τον δήμο μιας ιδιωτικής επιχείρησης. Συνήθως η αμιγής δημοτική επιχείρηση είναι μια κοινωφελής επιχείρηση της οποίας τα κέρδη διατίθενται για τις ανάγκες του Δήμου.

Σ' ότι αφορά τώρα την δυνατότητα της δημιουργίας τους στα πλαίσια ενός

Δήμου ή μιας Κοινότητας, υπήρξαν κατηγορηματικοί ότι δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα στις μικρές κοινότητες ενώ μπορεί ίσως να υπάρξει στις μεγαλύτερες.

Οι εκπρόσωποι των Δήμων απαντήσαν ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα και ότι ήδη υπάρχουν δημοτικές επιχειρήσεις.

Γιατί όμως να μην υπάρχει αυτή η δυνατότητα στις μικρές κοινότητες;

Για την απάντηση δεν είμαι σίγουρος. Το μόνο που μπορώ να κάνω είναι υποθέσεις οι οποίες στηρίζονται στα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα τα οποία υπάρχουν αλλά και στα πολιτικά και οικονομικά δεδομένα.

Κοινωνικό φαινόμενο είναι η αστυφιλία και η συνεχής φυγή των νέων ανθρώπων μιας Κοινότητας προς τις μεγαλουπόλεις προς αναζήτηση καλύτερης ζωής. Πολιτικό δεδομένο είναι η γραφειοκρατία και η κομματική διαμάχη, διότι την στιγμή που ο ενδιαφερόμενος για δημιουργία δημοτικής επιχείρησης πρόεδρος Κοινότητας, πρόσκειται στην τάδε κομματική παράταξη και η κυβέρνηση αποτελείται από την τάδε αντιμαχόμενη κομματική παράταξη τότε τα πράγματα για τον ενδιαφερόμενο πρόεδρο περιπλέκονται και οι ενέργειές του συναντούν πολλά εμπόδια. Και ερχόμαστε στον βασικότερο παράγοντα ο οποίος είναι τα οικονομικά δεδομένα και κατεστημένα, τα οποία θέλουν την μικρή Κοινότητα μια φτωχή Κοινότητα η οποία αδυνατή να στηρίξει οικονομικά μια τέτοια προσπάθεια σε σχέση με τον ισχυρότερο οικονομικά Δήμο, ο οποίος με την καλύτερη οικονομική του άνεση ξεπερνά ακόμη και τα γραφειοκρατικά και πολιτικά εμπόδια.

Βέβαια σε μια μικρή Κοινότητα τίθεται και το ερώτημα, ποιος θα στελεχώσει την δημοτική επιχείρηση που θα δημιουργηθεί. Γιατί δεν είναι δυνατόν βέβαια να μιλάμε για εξειδικευμένο προσωπικό σε μια Κοινότητα 200 έως 500 κατοίκων όταν η κύρια απασχόλησή τους είναι η γεωργία και κτηνοτροφία. Γι' αυτό εξάλλου οι απαντήσεις που αφορούν την ερώτηση για το ποιο Υπουργείο έχει μεγαλύτερη ανάγκη ο εκάστοτε Δήμος ή Κοινότητα, αφορούν το Υπουργείο Γεωργίας για μικρές κυρίως

και αγροτικές Κοινότητες.

Οι μικρές κυρίως Κοινότητες που στηρίζονται στην γεωργία και κτηνοτροφία σαν οικονομικούς τους πόρους φυσικό είναι να καταφεύγουν στο Υπουργείο Γεωργίας για να λυθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται.

Οι μεγαλύτερες πάλι κοινότητες και οι Δήμοι σαν πρωταρχικά υπουργεία των οποίων οι υπηρεσίες τους εξυπηρετούν περισσότερο θεωρούν τα υπουργεία Εσωτερικών και Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..

Αυτό είναι απολύτως λογικό εάν σκεφτούμε ότι ολόκληρη η τοπική αυτοδιοίκηση εξαρτάται από την εκάστοτε πολιτική που ακολουθεί το Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, οι αποφάσεις του οποίου είναι σημαντικές για την περαιτέρω εξέλιξη της.

Επίσης οι Δήμοι και Κοινότητες θεωρούν σημαντικές επίσης τις υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. γιατί αυτό αποφασίζει ουσιαστικά για τα μεγαλύτερα έργα που γίνονται σε μια περιοχή, τα οποία έργα είναι σημαντικά για την ανάπτυξη της περιοχής αυτής και επομένως του Δήμου και της Κοινότητας.

Σημαντικό ρόλο όμως παίζει η πολιτική που ακολουθεί το υπουργείο Εθνικής οικονομίας το οποίο συντάσει τον Κρατικό Προϋπολογισμό και επομένως προτείνει για τις επιδοτήσεις για τους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Το σημείο όμως που χρειάζεται αρκετή συζήτηση και ανάλυση είναι αυτό που αφορά τις σχέσεις κράτους και τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δηλαδή αν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητη και κατά πόσο επηρεάζει ή όχι την λειτουργία του Δήμου και της Κοινότητας.

Υπάρχει αυτοτέλεια Διοικητική στον Δήμο και την Κοινότητα σε σχέση με την παρέμβαση ή μη παρέμβαση του κράτους; Επίσης οι ισχύοντες κανονισμοί περί Δήμων και Κοινοτήτων αφήνουν περιθώρια σ' αυτούς να αντενεργήσουν;

Τελικά το υπάρχον σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης λειτουργεί καλά με την σημερινή μορφή ή πρέπει να γίνουν κάποιες αλλαγές;

Στο σημαντικότερο αυτό θέμα κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτηθέντες Δήμοι και Κοινότητες και νομίζω ότι από τις απαντήσεις τους βγαίνουν κάποια σημαντικά συμπεράσματα.

Ξεκινώντας από την Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ή β' βαθμό αυτοδιοίκησης, έχω να πω ότι με την σημερινή της μορφή έχει γίνει ένα σημαντικό βήμα στην αποκέντρωση των εξουσιών.

Εφ' όσον ο Νομάρχης και το Νομαρχιακό συμβούλιο είναι αιρετά από τον λαό και δεν διορίζονται από το κράτος έχουμε μια αποκοιμηματοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης η οποία καλείτε να ενεργεί ελεύθερα πλέον για τα τοπικά ζητήματα. Δυστυχώς όμως τελικά τα πράγματα δεν είναι έτσι γιατί το κράτος ελέγχει έμμεσα τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με την τοποθέτηση των περιφερειακών διευθυντών οι οποίοι μπορούν να ελέγξουν τις αποφάσεις του νομάρχη και του συμβουλίου.

Ευτυχώς κατά την γνώμη μου ο θεσμός των περιφερειακών διευθυντών είναι προς κατάργηση και έτσι θα έχουμε περισσότερο αυτοδύναμο β' βαθμό αυτοδιοίκησης.

Τώρα σ' ότι αφορά το αν η ίδια η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση επηρεάζει και πώς τον α' βαθμό αυτοδιοίκησης οι ερωτηθέντες απαντήσαν ότι η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση επηρεάζει τους Δήμους και Κοινότητες θετικά.

Δηλαδή σύμφωνα με την γνώμη των Δημάρχων, δημοτικών συμβούλων και προέδρων των κοινοτήτων, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης βρίσκουν απήχηση και μπορούν να λυθούν από την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αν και ο θεσμός της όπως είναι σήμερα διαμορφωμένος είναι νεοσύστατος. Άξιο παρατήρησης είναι ότι, ούτε ένας ερωτηθέντας δεν απάντησε αρνητικά. Το οποίο οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ένα κλίμα αισιοδοξίας ως προς την επιτυχία του θεσμού αυτού.

Τί γίνεται όμως με την παρέμβαση του κράτους στους Δήμους και Κοινότητες και κατά πόσο αφήνει περιθώρια να αντενεργήσουν αυτά; Οι απόψεις στο θέμα αυτό διίστανται. Άλλοι πιστεύουν ότι υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και ο κρατικός παρεμβατισμός είναι σχετικά μικρός και άλλοι πιστεύουν ότι δεν υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια και ότι το κράτος παρεμβαίνει σε σημαντικά θέματα.

Το θέμα εδώ είναι το κατά πόσο οι απαντήσεις είναι αντικειμενικές ή υποκειμενικές.

Προέρχονται δηλαδή από καθημερινά βιώματα του κρατικού παρεμβατισμού ή μη παρεμβατισμού ή προέρχονται απλώς από τις αντίθετες πολιτικές απόψεις των δημοτικών αρχόντων με την κρατική εξουσία.

Η αλήθεια είναι πως δεν μπορώ να απαντήσω ούτε θετικά ούτε αρνητικά οπότε θα δεχτώ ότι υπάρχουν και αντικειμενές και υποκειμενικές απόψεις και έτσι θα έχω μια πιο ρεαλιστική άποψη των πραγμάτων.

Η αλήθεια είναι ότι υπάρχει διοικητική αυτοτέλεια. Το κράτος βέβαια παρεμβαίνει σ' ορισμένα ζητήματα όπως θέματα νομιμότητας των ενεργειών των Δήμων και Κοινοτήτων. Επίσης το κράτος έχει τον έλεγχο σε θέματα εθνικής οικονομίας και εθνικής Άμυνας.

Ίσως μερικοί να μπερδεύουν τον κρατικό παρεμβατισμό με τον έλεγχο τον οποίο ασκεί ο νομάρχης στον προϋπολογισμό και στις αποφάσεις του συμβουλίου.

Αυτό βέβαια ίσχυε όταν ο Νομάρχης δεν ήταν αιρετός αλλά διορισμένος, τώρα όμως δεν ισχύει.

Τελικά όμως πλήρης διοικητική αυτοτέλεια μάλλον δεν μπορεί να υπάρξει στα ελληνικά δεδομένα.

Οι τοπικές κοινωνίες όμως μπορούν να αντενεργήσουν με τους ισχύοντες νόμους περί Δήμων και Κοινοτήτων σύμφωνα με την άποψη των περισσότερων ερωτηθέντων, αλλά επίσης κάποιου συναντούν οικονομικά εμπόδια. Πάλι εδώ τίθεται

θέμα των μικρών και οικονομικών ανίσχυρων κοινοτήτων οι οποίες δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αντενεργήσουν λόγω έλλειψης μεγάλων ιδίων πόρων και μεγαλύτερης εξάρτησης από τις κρατικές παροχές.

Η προσωπική μου άποψη είναι ότι οι τοπικές κοινωνίες είναι ικανές να αντενεργήσουν σε μεγάλο βαθμό εφόσον βέβαια υπάρχει η ικανότητα η οικονομική. Οι ισχύοντες κανονισμοί δεν εμποδίζουν την αντενέργεια των τοπικών κοινωνιών και νομίζω ότι αφήνουν αρκετά περιθώρια για ελεύθερη βούληση.

Το ζήτημα εναπόκειται στα χέρια των υπευθύνων, από την ικανότητα και διορατικότητα των οποίων εξαρτάται το πόσο θα αναπτύξουν μεγαλύτερη αντενέργεια οι τοπικές κοινωνίες. Μιλάμε δηλαδή για υπευθυνότητα, αλλά και από μέρος των δημοτών οι οποίοι είναι ο τελικός δείκτης όλων των ενεργειών ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας.

Ενδιαφέρονται οι πολίτες να αυτενεργούν στα τοπικά τους θέματα ή απλώς αδιαφορούν αφήνοντας τους "υπεύθυνους" να ενεργούν γι' αυτούς;

Πάντως στο υπάρχον σύστημα οι περισσότεροι από αυτούς που ρωτήθηκαν πιστεύουν πως πρέπει να γίνουν αλλαγές και ορισμένοι απ' αυτούς προτείνουν κάποιες.

Να δοθούν περισσότερες εξουσίες στο δήμαρχο και το δημοτικό συμβούλιο να έχει την δυνατότητα να νομοθετεί για την τοπική κοινωνία, δηλαδή ένα σύστημα τύπου Η.Π.Α.

Επίσης προτείνουν απαλλαγή από το γραφειοκρατικό σύστημα.

Πρέπει να μεταβιβαστούν περισσότεροι οικονομικοί πόροι στην διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Να γίνονται επιμορφωτικά σεμινάρια δημόσιας διοίκησης στους αιρετούς άρχοντες και να γίνει υποχρεωτική η εφαρμογή των νόμων για την είσπραξη τελών και δικαιωμάτων και επίσης να αλλάξει το σύστημα δημοπράτησης και κοστολόγησης των

δημοτικών έργων. Πρέπει να προχωρήσει ουσιαστικά η νομοθετημένη αποκέντρωση και να εφαρμοστεί σωστότερα ο β' βαθμός αυτοδιοίκησης.

Αυτές είναι ορισμένες αλλαγές που προτείνουν μερικοί από τους ερωτηθέντες προέδρους και Δημάρχους και οι οποίες ίσως να βρίσκουν σύμφωνους μια μεγάλη μερίδα δημοτικών αρχόντων σ' όλη την επικράτεια.

Παρατηρήσεις που είναι ίσως γενικές αλλά και που θέτουν θέμα για περαιτέρω συζήτηση.

Τελειώνοντας τα συμπεράσματα και τις παρατηρήσεις και τελειώνοντας την εργασία με το τέλος αυτού του κεφαλαίου θέλω να πω δυο λόγια.

Η ελληνική νοοτροπία πάνω σε θέματα διοίκησης και εξουσίας πρέπει να αλλάξει. Το γενικό συμφέρον να μπει πάνω από το ατομικό για να υπάρξουν χειροπιαστά αποτελέσματα, δηλαδή καλύτερο βιοτικό επίπεδο με μικρότερο κόστος οικονομικό. Ο Έλληνας πολίτης είτε το ξέρει είτε όχι, είτε το δέχεται έχει την δύναμη αυτής της αλλαγής.

Η δυναμική αυτή χωρίζεται σε δύο συνισταμένες, στην ψήφο που δίνει κάθε τέσσερα χρόνια αλλά κυρίως στην κοινωνική του συμπεριφορά μέσα στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας στην οποία ανήκει.

"Ανάληψη ευθυνών" είναι η έννοια κλειδί στην όλη υπόθεση και όχι "επίρριψη ευθυνών".

Για να αναπτυχθεί μια τοπική κοινωνία δεν είναι μόνο απαραίτητη η προσφορά υπηρεσιών από μέρους της δημοτικής αρχής αλλά και η κατανόηση εκ μέρους του πολίτη ότι αυτός αποτελεί τον δήμο ή την κοινότητα στην οποία είναι και ότι αυτός είναι ο άμεσα υπεύθυνος για το ότι συμβαίνει εκεί. Αν δεν πάρει τα πράγματα στα χέρια του δεν πρόκειται να γίνει τίποτα καλύτερο από αυτό που γίνεται συνεχώς.

Τα δικαιώματα που απορρέουν όμως από το να είσαι δημότης μιας πόλης

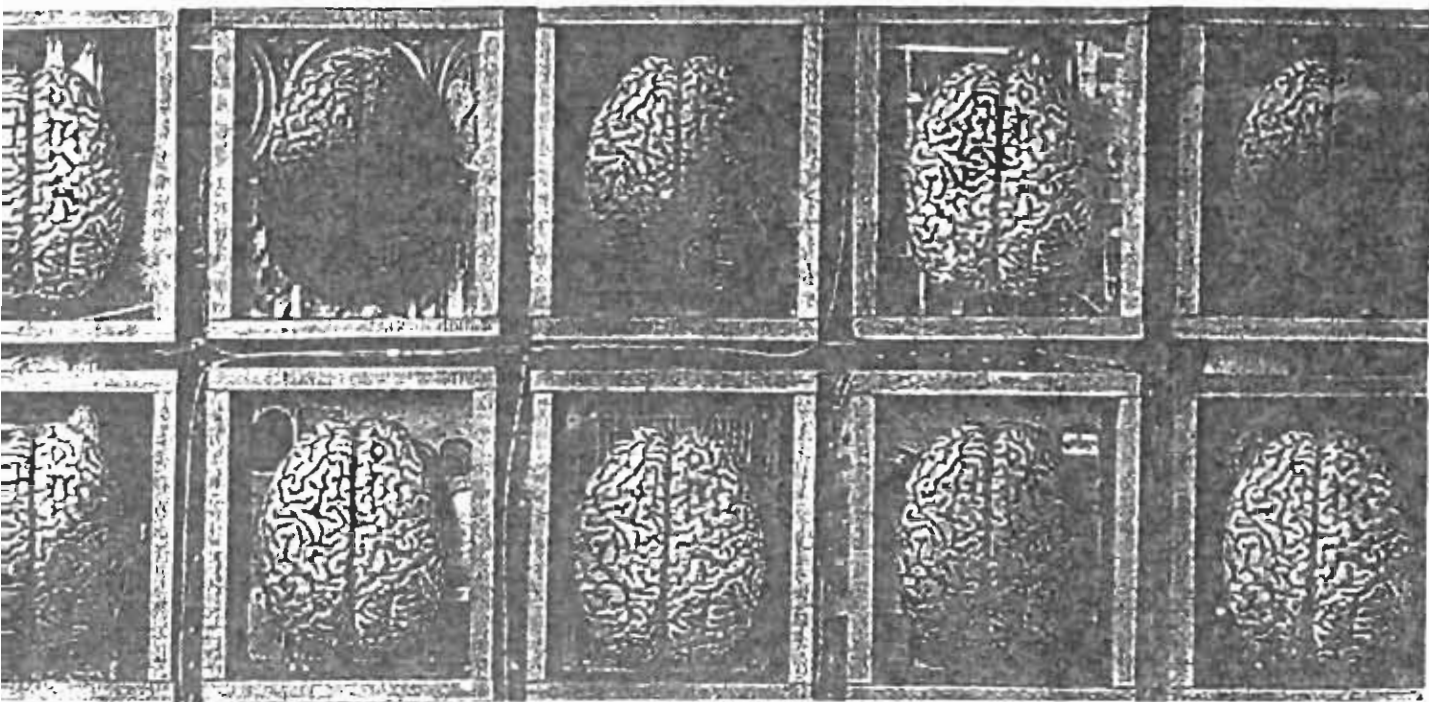


συνεπάγονται και υποχρεώσεις με τις οποίες εμείς οι Έλληνες δυστυχώς δεν τα πάμε και πολύ καλά

Το δικαίωμα του πολίτη να συμμετέχει στα κοινά πρέπει ταυτόχρονα να αποτελέσει και υποχρέωσή του.

Πρέπει επιτέλους ο Έλληνας δημότης να έχει προσωπική επίγνωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία του και όχι να τα μαθαίνει από την εφημερίδα.

Σαν επίλογο στην εργασία αυτή θα παραθέσω ένα άρθρο του Οικονομικού Ταχυδρόμου το οποίο πιστεύω ότι δίνει την πραγματική διάσταση του προβλήματος που λέγεται ανάπτυξη της "τοπικής κοινωνίας".



## Πώς θα χειραφετηθούν οι «τοπικές κοινωνίες»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΤΣΟΥΛΗ\*

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ** των δικαιωμάτων της καθημερινής ζωής, δηλαδή των «μικρών-δικαιωμάτων» που αναγνωρίζονται στους πολίτες στην καθημερινότητα της πόλης, είχε ακροθιγιάς πριν από τέσσερα χρόνια η Κοπεσούλη. Η ανεκπλήρωτη αυτοδιοίκηση (α. 91 στ.). Εν τω μεταξύ, το 1992 η Μόνιμη Επιτροπή Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε τον «Ευρωπαϊκό Κατακλιμακωτό Δικαιώματα των Πολιτών στις Ευρωπαϊκές Πόλεις», που έγινε ελάχιστο γνωστός στη χώρα με τον ατυχή τίτλο «Χάρτης Πολιτοδουλειάς» (επίσημη μετάφραση). Πρόκειται για ένα σύνολο αρχών και κατευθύνσεων που επιβάλλονται στις τοπικές αρχές τη διαμόρφωση της πολιτικής με αφετηρία τα ποικίλα καθημερινά δικαιώματα των κατοίκων των πόλεων, που συνοψίζονται σε ανθρώπινο αστικό περιβάλλον, απασχόληση, ποιότητα ζωής, ιδιωτικά και δημόσια αγαθά, διακρίσεις φύλου, φυλής, κ.ο.κ. Στο κείμενο ακολουθεί επιχειρείται η αναγωγή αυτής της θεωρίας στον προγραμματικό λόγο των τοπικών οργάνων. Στο πρώτο μέγεθος θα εξετάζεται ο θεωρητικός πολιτισμός που υποστηρίζει τα δικαιώματα της καθημερινής ζωής, ενώ στη συνέχεια διαγράφονται οι κατευθύνσεις της πολιτικής τους.

**Δικαιώματα της καθημερινής ζωής:** Ο θεωρητικός πολιτισμός ενός αντιμύθου.

Από τις αιτίες για την ανάδειξη των οργάνων της Αυτοδιοίκησης αποτέλεσαν η ρησίδα για τη διαίρεση των εξουσιών για το συνολικό πολιτικό σύστημα, η ανάγκη να αναπροσαρμόσουν την θεωρητική τους βάση στην κεντρική και την τοπική

Κατ. Ε.Μ.Υ. Πανεπιστημίου Αθηνών.

*Οι «τοπικές κοινωνίες» για τις οποίες συνήθως γίνεται λόγος δεν υπάρχουν. Είναι ένας κακόβουλος μύθος του αγοραίου πολιτικού λόγου. Είναι τα ευκαιριακά ομοιώματα των κομματικών σχηματισμών, θνησιγενείς συνεργασίες των δύο μηνών, που τις ανακαλύπτει το τοπικό πολιτικό σύστημα μόνο κάθε τέσσερα χρόνια.*

πολιτική κοινωνία και, ως εκ τούτου, παρέχοντας στους κομματικούς σχηματισμούς τη δυνατότητα να ανακτήσουν ευνοϊκότερες θέσεις στους τοπικούς θεατρικούς. Παράλληλα, τους επιτρέπουν να ανανεώσουν τον προγραμματικό λόγο τους διαμορφώνοντας στην μικροκλίμακα των τοπικών κοινωνιών ιδέες και εναλλακτικούς τρόπους άσκησης της πολιτικής.

Όλα τα παραπάνω είναι μάλλον οκατανόητα στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα. Οι δημοτικές εκλογές γίνονται ευκαιρίες επίδειξης του κομματικού συγκεντρωτισμού, της αυταρχικότητας, αλλά και της ανυποληψίας των πολιτικών ηγεσιών, που επιδιώκουν να αναπαράγουν το τοπικό πολιτικό προσωπικό με άρους συντήρησης του status quo της επικρατοκρατίας τους. Γι' αυτό συνήθως απομακρύνονται από την στρατηγική τους η ανανέωση του προγραμματικού λόγου, η ανάπτυξη της αρμονίας μεταξύ νέων ιδεών, πολιτικών προγραμμάτων -

«τοπικής» και «γενικής» εμβέλειας - και πολιτικού προσωπικού ικανού να εκφράζει το σύγχρονο αναγεννητικό όραμα της ελληνικής κοινωνίας.

**2** Στις μέρες που θα ακολουθήσουν οι «τοπικές κοινωνίες» θα θεοποιηθούν στον αγοραίο πολιτικό λόγο και ταυτόχρονα θα εξευτελισθούν στην αγοραία πολιτική πρακτική. Οι «τοπικές κοινωνίες» για τις οποίες συνήθως γίνεται λόγος, δεν υπάρχουν. Είναι απούσες από τη διαδικασία των πολιτικών εξελίξεων. Θα ενεργοποιηθούν μόνο ως τοπικά εκλογικά σώματα και μετά θα συνεχίσουν να επιβιώνουν στον λήθαργό τους. Οι «τοπικές κοινωνίες» των συνεντευξιαζομένων ή ρητορευόμενων υποψηφίων ηγετών τους είναι τα ευκαιριακά ομοιώματα των κομματικών σχηματισμών, οι «τοπικές «νήσεις» των δύο μηνών, οι θνησιγενείς συνεργασίες πολιτικών δυνάμεων που ανακαλύπτουν το τοπικό πολιτικό σύστημα μόνο κάθε τέσσερα χρόνια. Υπάρχουν πάντως και εξαιρέσεις. Εξαιρέσεις που συνήθως δεν καταγράφονται ούτε εκλογικά. Η τοπική κοινωνία του αγοραίου πολιτικού λόγου είναι, συνεπώς, ένας κακόβουλος μύθος. Κακόβουλος γιατί στο όνομά του αγνοείται η θεωρητική αυτονομία του τοπικού πολιτικού συστήματος και η σημασία ενός επιτόπιου προγραμματικού λόγου που συνθέτει τις ανάγκες, τα αιτήματα και τις αξίες της καθημερινής ζωής, τις οποίες κάθε πολίτης επιζητά να πραγματοποιήσει μαζί με την πρωτογενή συλλογική εξουσία της πόλης του.

Το ότι η τοπική κοινωνία του αγοραίου πολιτικού λόγου είναι το κακόβουλο άλλοθι του μίζερου «πολιτικού κόσμου» δεν ακυρώνει την άλλη, την εν δυνάμει πραγματική τοπική κοινωνία, την κοινωνία των πολιτών της πόλης. Ακριβώς σ' αυτήν εντοπίζεται η αφετηρία της αντίστοιχης μέτρησης όσων περιγράφονται παραπάνω.

>>>

πραγματι, ο ευκαιριακός αγοράσιος πολιτικός λόγος των αυτοκλήτων εκφραστών της ψευδοπαραστασιακής κοινωνίας, λόγος με έλλειμμα ουσίας, μετριοψίας και προσηγορικής, λόγος καρμπόν της μιθής εθνικής πολιτικής αφασίας, απορρίπτεται εξαντιμίζεται όταν επιχειρήσει κανείς να τον συλλάβει με τον προγραμματικό λόγο που τηγάει την πραγματική τοπική κοινωνία των πολιτών.

Α παραπάνω δεν αποτελούν μια ιδιαιτερότητα τοπικού πολιτικού συστήματος. Αντικατοπτρίζονται ασφαλώς και γενικότερες καταστάσεις. Στην οκλήμακα της πόλης προσλαμβάνουν πάντως εντονότερη διάσταση. Η καθημερινότητα της πόλης προσδίδει μια διαφορετική διάσταση στην ημεμερινότητα της πολιτικής. Όταν αυτό δεν γίνεται, σημαίνει ότι η καθημερινότητα της πόλης βρίσκεται σε αναντιστοιχία με την πραγματικότητα της πόλης. Υπό αυτή την έννοια η ετεροκαταστάση - από το κεντρικό πολιτικό σύστημα ή ο αδιαφανή τοπικά κέντρα - τοπική πολιτική είναι πάνω στους πολίτες, ασκείται σε διοικητικούς και χρήστες δημοτικών υπηρεσιών. Η αρμοσύνη καθημερινότητας της πολιτικής με την καθημερινότητα της πόλης διασφαλίζεται τελικά μόνο με την δυναμική παρουσία των πολιτών στο γίγνεσθαι της πραγματικής τοπικής κοινωνίας.

Την αναζητούμενη αρμονία διασφαλίζει η υπεγκρότηση ενός διαφανούς προγραμματικού και μιας διαρκούς ανανεωτικής πολιτικής κτιτικής που επιβάλλεται στην ανάδειξη, κατασκευή και διαρκή άσκηση των δικαιωμάτων της ημεμερινής ζωής. Δικαιωμάτων που όχι μόνο είναι οι πολίτες, αλλά και τα ασκούν διαρκώς, δεν παραλλοτριώνουν, ούτε τα αναγοθετούν στις προγραμματικές εξαγγελίες ανεξέλεγκτων τοπικών ηγεμονιών.

Βασίζόμενος στην προβληματική των δικαιωμάτων της καθημερινής ζωής προγραμματικός λόγος διαθέτει τουλάχιστον το πρόνομο της αφετηρίας του. Δηλαδή, ξεκινά από τη θέση του πολίτη, υποκειμένου της τοπικής λαϊκής κυριαρχίας, ως μέλη, με άλλα λόγια της τοπικής εξουσίας, και αλληγορεί σε εντολή - κατεύθυνση πολιτικής πρός προς το πολιτικό προσωπικό. Αντίθετα, ο κατακείμενος λόγος των, συνήθως, ευκαιριακών δημοτικών προγραμμάτων, όντας η αναγκαία επίτευξη μιας από τα πάνω προσδιορισμένης εκλογικοστρατηγικής, περιορίζεται στην ασαφή υποπόληση, στην κωμικοτραγική - πολλές φορές - αλληγορία κεντρικών πολιτικών σε τοπικούς στόχους και εν τέλει αναπαράγει την ανυποληψία του τοπικού πολιτικού λόγου και συνεπώς επιτυγχάνει αποσπασιοποίηση και την περιθωριοποίηση των πολιτών, δηλαδή της πραγματικής τοπικής κοινωνίας.

Τα δικαιώματα της καθημερινής ζωής αποτελούν θεσμικές εγγυήσεις για την άσκηση τοπικοπολιτικής με επίκεντρο τον άνθρωπο και τον τόπο. Αφετηρία τους υπήρξε η πρωτοβουλία των υδευτικών τοπικών αρχών της Ευρώπης και περα του Ιταλικού βορρά, στα μέσα της δεκαετίας '80, προκημένου να ενοχύσουν τη συμμετοχών τοπικών κοινωνικών κινήσεων και των δημοτικών ομάδων πρωτοβουλίας στο πολιτικό διοικητικό γίγνεσθαι των πόλεων. Κορυφαία μάλιστα της εμπέδωσης του θεσμικού πολιτισμού ενέχουν τα δικαιώματα είναι αναμφίβολα η δήλωση του «Χάρτη για τα δικαιώματα των Πολιτών της Ευρωπαϊκής Πόλης», που πραγματοποιήθηκε το 1982 από τη Μόνιμη Διάσκεψη Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η δήλωση η πανευρωπαϊκή ανάδειξη της προβολής καθημερινών «μικρών» δικαιωμάτων μέσα

στην πόλη αποτελεί μια αφιέρωση πρόκληση. Για τις δυνάμεις της διαχείρισης των πόλεων με τους πολίτες στο περιβάριο, η ουσιαστικοποίηση των θεσμικών εγγυήσεων σε επίπεδο διεθνούς διακτύπωσης ουσιαστικά ένα εύκολο πεδίο ψευδοπαραστασιακής. Δικαιώματα που εύκολα διακηρύσσονται για να μείνουν στα χαρτιά, δηλαδή να καταστήσουν «χάρτινα δικαιώματα». Για τις δυνάμεις, όμως, που επιδιώκουν την «συμμετοχική δημοκρατία της πόλης», με τον πολίτη στο επίκεντρο της τοπικής δημόσιας ζωής, τα δικαιώματα της καθημερινής ζωής γίνονται προπύργια της «νέας συμμετοχής», της ουσιαστικής δηλαδή σύμπραξης των τοπικών κοινωνικών κινήσεων και πολιτών στη διαμόρφωση και άσκηση της δημοτικής πολιτικής, όχι στη βάση της κατευθυνόμενης πολιτικής συμμετοχής, αλλά της υπεύθυνης και αυτόνομης λαϊκής πρωτοβουλίας.

Ως «νέα συμμετοχή» χαρακτηρίζεται, λοιπόν, η σύμπραξη των πολιτών και των οργανωμένων κοινωνικών κινήσεων στο θεσμικό γίγνεσθαι της πόλης, μια σύμπραξη που καθορίζεται από την αναγκαιότητα της αδιαμεσολάβητης παρουσίας τους στην καθημερινή διασταση της πολιτικής, προκημένου να κατοχυρώσουν τη κρίση συμπεριφορά τους, που συνήθως αναφέρονται στην ποιότητα της ζωής, και να θεωρούνται το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας μέσα στον περίγυρο της πόλης ενάντια σε κάθε ετεροκαθορισμό της τοπικής εξουσίας. Η νέα συμμετοχή προσδιορίζεται σε αντιδιαστολή προς τη συμμετοχή όχι μέσω αντιπροσωπευτικών ομαμάτων κομματικής χειραγώγησης, όπως λ.χ. τα συνδικατικά συμβούλια.

Η διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, των ηλικιωμένων, των δικαιωμάτων του καταναλωτή, των φυλετικών, πολιτιστικών κ.ο.κ. μειονοτήτων, κ.λπ., αποτελεί την πρώτη αναγκαιότητα - αλλά όχι και ικανή - πράξη για την εμπέδωση της «νέας συμμετοχής». Οι τοπικές αρχές πολύ εύκολα αποδέχονται αυτές τις διοκηρύξεις, διότι συνάδουν με την ρητορεία του αγοράσιου και δημαγωγικού προγραμματικού λόγου.

Το ουσιαστικό είναι η κατανόηση των δικαιωμάτων από την πλευρά των υποκειμένων τους, δηλαδή των πολιτών και των κοινωνικών κινήσεων. Η περιφρόνηση των διακηρυσθέντων θεσμικών εγγυήσεων διεξάγεται με τη συνεχή άσκηση των δικαιωμάτων της καθημερινής ζωής από τους ίδιους τους πολίτες. Συνεπώς η πρόκληση για κάθε δημοτική αρχή δεν είναι ο δήθεν «προοδευτικός» προγραμματικός λόγος, αλλά αυτό που ακολουθεί. Δηλαδή, η δύναμή τους να συνυπάρχουν με κινήματα πολιτών που διεκδικούν να πραγματοποιούνται οι δεσμεύσεις και να συμμετέχουν στη διαμόρφωση, την άσκηση και τον έλεγχο της τοπικής πολιτικής. Υπό αυτή την έννοια, ο βασίζόμενος στα δικαιώματα των πολιτών προγραμματικός λόγος δεν είναι δέσφεια προεκλογικής χρήσης. Διαφοροποιείται από την δημαγωγική ρητορεία ομέσκως μετά την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, όταν δηλαδή ο δήμαρχος θα αναμετρηθούν με την διεκδίκηση των υποσχεθέντων δικαιωμάτων, με την ανάπτυξη και την ισχυρή παρουσία της κοινωνίας των πολιτών, η οποία θα έχει βρει στα δικαιώματα τη μήτρα της συγκρότησής της.

Η δημοτική εξουσία που διακηρύσσει και ταυτόχρονα πιστεύει στα δικαιώματα των πολιτών είναι εκείνη που είναι έτοιμη να καταστή, πρωτίστως αυτή η ίδια, αντι - εξουσία. Δηλαδή να εναντιωθεί στο πρότυπο της δημοτικής αρχής που «διοικεί» τους πολίτες, αναπαράγει μηχανισμούς κομής της δημόσιας εξουσίας, κρατώντας τις θεσμικές διαδικασίες κλειστές στο δημόσιο έλεγχο, διαχειρίζεται, με άλλα λόγια, κάθε ελληνική ταμπουράκι (μικρό-

πολη) και λυμάνεται ως κομματική ή κομματική παρέα την πόλη, τους πόρους, τα οράματά της και την προοπτική της.

Η θεμελιωμένη στα δικαιώματα των πολιτών δημοτική εξουσία δεν μπορεί παρά να είναι ριζοσπαστική. Να οικοδομεί ένα εντελώς διαφορετικό από το υφιστάμενο σύστημα διαμόρφωσης και άσκησης της δημοτικής πολιτικής. Ταυτόχρονα θα είναι εκσυγχρονιστική, αφού θα γκρεμίζει τις κατεστημένες δομές του τοπικού πολιτικού συστήματος και επαναστατική, εφ' όσον ανοίγει το δρόμο για την προσέλευση των κινήσεων της κοινωνίας των πολιτών στο προσκήνιο του πολιτικού γίγνεσθαι της πόλης.

Τα δικαιώματα των πολιτών στην καθημερινότητα της πόλης.

Ο πολίτης βιώνει την καθημερινότητα της πόλης ως το πεδίο εκείνο όπου εξελίσσεται η αντίφαση του ατομισμού του και της αναγκαίας κοινωνικότητας, εκεί όπου βιώνεται η «οχιζοειδής κατασκευή του ανθρώπου ως λυκανθρώπου», όπως αποδεικνύει ο Κ. Τσουκαλάς στο έργο του: Είδηλα Παλιπμού (σ. 273 επ.). Γι' αυτό άλλωστε η δημόσια τοπική πολιτική, ως διαδικασία ρύθμισης, οργάνωσης και διαχείρισης της καθημερινότητας, είναι κατωδικασμένη να κινηθεί ακροβατικά στο τεταμένο σχοινί της πραγματικότητας που αναπτύσσεται στην πόλη. Στο μεταίχριο λοιπόν του ατομικού και του συλλογικού ή τοπική εξουσία, ως εξουσία που τηγάει από την τυπική κυριαρχία των πολιτών, έχει τη δυνατότητα να είναι περισσότερο ή λιγότερο ουσιαστική. Στη δεύτερη περίπτωση τα πράγματα είναι εύκολα και οι δρόμοι γνωστοί. Στην πρώτη όμως απαιτείται ικανότητα ισορροπίας. Η ουσιαστική κυριαρχία της κοινωνίας των πολιτών προϋποθέτει την ικανοποίηση των παραγόντων που επιτρέπουν ή προτρέπουν τον πολίτη να κάνει εκπτώσεις στον ατομισμό προς όφελος της συλλογικής συνεισφοράς. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλουν αρκετά ανομοιογενείς παράγοντες των οποίων η αποτελεσματικότητα θα παραμείνει πάντοτε σχετική και θα απαιτείται συνάμα το μύθο της ου-τοπικής κοινωνίας.

Η θεσμική συμφωνία του πολίτη με τη δημοκρατικά νομιμοποιημένη εξουσία της πόλης, συμφωνία που επιχειρεί να προσδώσει «σάρκα και οστά» στη νομιμοποιητική του θέση ως υποκειμένου της εξουσίας και ταυτόχρονα ως στόχου της εξουσιαστικής δράσης, δηλαδή ως αποδέκτη της τοπικής πολιτικής, πραγματοποιείται τελικά με την αποδοχή των μικρών καθημερινών δικαιωμάτων, γιατί τα δικαιώματα διαγράφουν τα όρια της έκπτωσης του ατομικού και της προσχώρησης στο συλλογικό. Η υποχρέωση του φορέα της τοπικής εξουσίας να τα αποδεχθεί αντιστοιχεί στην υποχρέωση του πολίτη να συνεισφέρει με τη συμμετοχή του στη διαχείριση της συλλογικής ζωής της πόλης.

Για την κατανόηση των παραπάνω χρειάζεται η αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα:

α) Ο πολίτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει καθημερινά σε μια καθαρή πόλη. Πρώτο αντίκρουσμα αυτού του δικαιώματος είναι η αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων με τρόπο και ρυθμό που δεν αφήνει περιθώρια εστίων μόλυνσης. Συνεπώς, ο πολίτης έχει δικαίωμα να αποζητήσει από τη δημοτική αρχή αποτελεσματικούς μηχανισμούς αποκομιδής των απορριμμάτων. Ταυτόχρονα, όμως, δεν είναι μόνο χρήστης των υπηρεσιών, αλλά και υποκείμενο της τοπικής εξουσίας, συνεπώς δικαιούται να συμμετέχει στη διαμόρφωση της πολιτικής για την καθαριότητα και στον αντίστοιχο έλεγχο των αρμοδίων δημοτικών υπηρεσιών. Το δικαίωμα παραχής συμπληρώνεται από το δικαίωμα συμμετοχής και ου-

...ε τείτοιο τρέινο. Χαλούν οι μη-  
...οι ασύρματοι, τα τηλέφωνα  
...ταθμών. Προκαλώ να με δια-  
...υν οι σταθμάρχες και οι υπάλ-  
... (Δεν νομίζω να φοβηθούν για  
...ή μετάθεση γιατί πιο πέρα  
...ν Έβρο που να τους πάνε;).

...τοιος έχει διαφορετική γνώμη  
...Ρόδος. Ας κάνει τον σταυρό  
...απλώς με λώθειο υπομονή  
...κάνει τη διαδρομή Αθήνα -  
...ο - Αθήνα και να ακούσω τις  
...τώσεις του. Μ' αυτά τα τρέι-  
...δέου ο ταλαίπωρος ελληνικός  
...Οι όποιοι πολιτικοί ή δημοσιο-  
...αν και όταν αποφασίσουν να  
...μέχρι Αλεξανδρούπολη όχι  
...νω έρχονται με αεροπλάνο ή  
...ερο χάνοντας την αίσθηση  
...τρων και χρόνου.

Και κάτι ακόμη. Οι πρωτεύουσες  
των νομών λέει έχουν προνόμια. Ο  
Έβρος βέβαια έχει τις ιδιαιτεριότητες  
του. Είναι ο μεγαλύτερος, μεγαλύτε-  
νος κόμπος της Ελλάδας και έχει την  
πρωτεύουσά του στο νοτιότερο  
άκρο του και άκουσον - άκουσον τα  
λεωφορεία του ΚΤΕΛ που φέρνουν  
τον κόσμο από Ορисяάδα - Διδυμό-  
τευχο στο αεροδρόμιο δεν έχουν δι-  
καιώμα να μπουν στον περίβολο και  
ξεφορτώνουν ανθρώπους και βαλί-  
τσες με βροχή, χιόνι, καύσιμα, επί-  
νω στην Εθνική οδό με κίνδυνο δια-  
οχιζόντάς την να παρασυρθείν από  
τα αυτοκίνητα, διότι λέει ανδρών  
οι ταξτζήδες λες και το αεροδρόμιο  
είναι ταφική του πατέρα τους. Προ-  
νόμια λοιπόν για τα ταξί και τα ΚΤΕΛ  
της πρωτεύουσας που ενέ είναι  
ΚΤΕΛ Έβρου δίνει προνόμια μόνον

στους κατοίκους της Αλεξανδρού-  
πολης. Δεν ξέρω αν είναι θέμα νο-  
μαρχίας ή κάποιο υπουργείο, ό-  
μοιος που αποσκοπούν; Στο να  
εγκαταλειφθεί ο βόρειος Έβρος από  
τους λίγους εναπομείναντες; Ήδη  
το τρίγωνο έχει αδειάσει πολλοί  
έχουν εγκατασταθεί στην Αξάν-  
δρούπολη και σε άλλες μεγαλύτε-  
ρες για να γλιτώσουν την ταλαιπω-  
ρία. Αυτά που σας γράφω είναι τα  
μικρά καθημερινά (διότι υπάρχουν  
πολύ μεγαλύτερα και σοβαρότερα)  
αυτά όμως δεν χρειάζονται μείλια  
πακέτα Ντελέρ, χρειάζονται μεγά-  
λες ελληνικές καρδιές στα στήθη των  
υπευθύνων. Εν όσω θα συγκεντρών-  
ονται υπουργεία και σχολές στην  
Αθήνα άλλο τόσο θα εγκαταλείπο-  
νται οι ακριτικές περιοχές. (Μ ακού-  
ει κανείς; ;)

Και επειδή όλους της Τ.Υ. τους  
έβαλα στον ίδιο σάκκο οφείλω μια  
απαγγέλιση σε κάποιο άγνωστό  
μου κ. Μουίλλερ και τους συνεργάτες  
του για το οδοπορικό «Οράκη γη  
του Ορφέα, γη του Δημόκριτου».

Με εκτίμηση  
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΑΤΖΗΠΟΥΛΙΔΟΥ  
Βενιζέλου 26 Διδυμότειχο  
15 Ιουνίου 1994

Ένα μικρό σχόλιο του συνεργάτη  
μας κ. Σ.Ι. Καργάκου:

Το γράμμα της εκλεκτής φίλης από  
το μακρινό Διδυμότειχο μας θύμισε  
τον στίχο από τον «Ύμνο στην Ελευ-  
θερία» του Σολωμού: «Και διηγώ-  
ντας τα να κλαίς...».

Σ.Ι.Κ.

## Οι τοπικές κοινωνίες

...ια από τη σελ. 38

...ονεχία, ουσιαστικοποιείται ως δικαίωμα  
...όρησης και ελέγχου.

...άλλη όψη του νομίσματος, η δημοτική αρχή  
...εξασφαλίζει το σύνολο των θεσμικών εγ-  
...που κατοχυρώνουν το δικαίωμα του πο-  
... καθημερινή καθαριότητα της πόλης, έχει  
...ρεια - αν όχι την υποχρέωση - να ουλγι-  
...την απαίτηση των πολιτών εντάσσοντάς  
... κανονιστικές ρυθμίσεις που αναφέρονται  
...ρότητα και συγκεκριμένα στην αποκομι-  
...πορριμμάτων. Οι πολίτες ασκώντας το  
...δικαίωμα αναλαμβάνουν την υποχρέωση  
...όν τους όρους που επιπρέπει την από-  
...ου διεκδικούμενου αγαθού.

...αφές ότι η κατοχύρωση ενός δικαιώμα-  
...καθημερινής ζωής δεν είναι μια μονοσημα-  
...οχή στους πολίτες και μια μονόπλευρη  
...η της δημοτικής εξουσίας. Είναι μια θεσμι-  
...ωνία όπου ενέχει δικαιώματα, υποχρεώ-  
...όνες και - γιατί όχι - κυρώσεις. Πάνω απ'...  
... το ερέθισμα και τη δυνατότητα στους  
...να κινητοποιηθούν, να αυτοοργανωθούν  
...υποχρέωσαν το δικαίωμα και να εποπτεύ-  
... άσκηση του. Η αυτοοργάνωση ομάδων  
...ητας αποτελεί το έναυσμα για την ανά-  
... πρωτογενούς οικολογικού κινήματος  
...νίας και - εν δυνάμει - της πόλης. Γι' αυτό  
...άματα αποτελούν σπίνες και προτύπια  
... συμμετοχής».

...δικαιώματα των μη ευνοημένων ομάδων,  
...βλακωμένων, ουσιαστούν ένα ακόμη παρά-  
...νητισποίησης της πραγματικής τοπικής  
...ς.

...ωμένοι πολίτες έχουν δικαίωμα να διώ-  
...καθημερινότητα ελαχιστοποιώντας τις  
... επιπτώσεις του χρόνου, πολύ δε πε-  
... το βάρος της περιβαρτισποίησης από  
...νική και οικονομική ζωή και τον ασφροκτι-  
...της μοναξιάς που αναπαράγει η σκληρό-  
...πόλης. Η χρήση των ήδη υφιστάμενων  
...(ΚΑΠΗ) δεν είναι μια ευκαιρία, είναι ένα  
...Οι χρήστες των προνοιακών παροχών  
...ίωμα να απαιτήσουν αποτελεσματικότη-  
...ς κοινωνικής και ηθικής ολοκλήρωσης,  
...των παροχών και κυρίως συμμετοχή στο  
... και τη διαχείριση. Με άλλα λόγια, η  
...προβληματιστικής των δικαιωμάτων της

...καθημερινής ζωής στο προνοιακό καθεστώς των  
...ηλικιωμένων καταστράννει αναπόφευκτα το δι-  
...καίωμα συμμετοχής, ως δικαίωμα αυτοδιαχείρισης  
...των ΚΑΠΗ.

...Οι ηλικιωμένοι πολίτες της πόλης δεν έχουν δι-  
...καίωμα μόνο στη συλλογική πρόνοια. Αν αρκεί  
...συνεπώς η ούλληψη της κοινωνικής πολιτικής με τη  
...μορφή ενός «περιφερόμενου λεωφορείου». Ο ηλι-  
...κιωμένος ανατά την κοινωνική του υπόσταση  
...όταν μπορεί - στο μέτρο του δυνατού - να χειρισθεί  
...την ατομικότητά του. Συνεπώς, έχει δικαίωμα στην  
...πρόσβαση στα πολιτιστικά αγαθά, στη δημιουργι-  
...κή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, στην πρόσ-  
...βοση ο' όλα τα ζωτικά σημεία της πόλης. Τα δι-  
...καίωματα αυτά πρέπει να μπορεί να τα σκεεί. Η  
...τοπική εξουσία έχει την υποχρέωση να παρέχει  
...αυτή τη δυνατότητα. Η παροχή της επιτρέπει  
...στους ηλικιωμένους πολίτες να βιώνουν χωρίς πε-  
...ριορισμούς την πόλη.

...Ταυτόχρονα, αυτή η πολιτική είναι σε θέση να  
...ενεργοποιήσει εξελοντικές ομάδες αρχώης προς  
...τους ηλικιωμένους. Οι ομάδες κοινωνικής αρωγής  
...μπορούν να συγκροτήσουν ένα κοινωνικό κίνημα  
...πρόνοιας και υπό αυτή την έννοια η κοινωνία των  
...πολιτών εμπλοτίζεται στην αφύπνιση και τη δρά-  
...ση της.

...Ανάλογες διεγασίες γίνονται στους τομείς της  
...προστασίας του παιδιού και της μητρότητας, κα-  
...θώς και σε άλλα ζητήματα κοινωνικής αρωγής.

...γ) Τα δικαιώματα της καθημερινής ζωής έχουν  
...μια κοινή συνισταμένη: την ανάδειξη ίσων ευκαι-  
...ριών για όλους τους πολίτες. Οι σύγχρονες πόλεις  
...αποτρέπουν α...τη τη δυνατότητα καθοδηγούν στο  
...περιβάριο τις υφιστάμενες κοινωνικές ομάδες. Οι  
...πρόσφυγες και οι μειονοτικές κοινότητες αποπε-  
...λαίν κλασικό και καιρίο παράδειγμα. Οι παράγκες  
...και τα χαμόσπια των δυτικών συνοικιών της μεγα-  
...λούπολης των ζηνών (Λυόσια, Μενίδι, Αγία Βαρβά-  
...ρα, κ.ο.κ.) πνύουν τα όνειρα χιλιάδων προσφύ-  
...γων. Το χειρότερο: πολλοί από αυτούς είναι ήδη  
...πολιτογραφημένοι και σενεπώς, ως πολίτες, είναι  
...υποκείμενα στη λαϊκή κυριαρχία.

...Το δικαίωμα παίγης, μάρφωσης, πολιτιστικής έκ-  
...φρασης και κοινωνικής αρωγής δεν είναι γι' αυτούς  
...τους πολίτες με γενική υποχρέωση της πολιτείας.  
...Είναι υπόθεση καθημερινής ανάγκης. Συνεπώς, εί-  
...ναι υποχρέωση της τοπικής εξουσίας. Η ανάδειξη  
...αυτών των δικαιωμάτων απαιτεί ταυτόχρονα και

...την προσπάθεια για την ένταξη των Ελληνοπονητών  
...«προσφύγων» στην κοινωνία των πολιτών για την  
...καύρηση των περιβαρτιστικών γκέτο που υπονο-  
...μείνουν τη ζωή των κατοίκων τους και την ασφάλ-  
...εια και τα όνειρα της πόλης.

...Αλλά και οι άλλοι αλλαγείς πρόσφυγες, νόμιμοι  
...ή παράνομοι, είναι άνθρωποι της πόλης και εν  
...δυνάμει πρέπει να κατανοηθούν ως πολίτες της.  
...Έχουν δικαιώματα στην καθημερινή ζωή που εκτεί-  
...νονται σ' ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών, λ.χ. στέγη,  
...υγεία, πολιτισμός, κοινωνική αρωγή.

...Η ανάδειξη των μικρών δικαιωμάτων για τους  
...ανθρώπους των γκέτο, για τις μειονότητες της πό-  
...λης είναι πρωτίστως υπόθεση ενός πολυπολιτικού  
...κόσμου οράματος που προτείνει τον άνθρωπο ως εν-  
...κείμενο και κέντρο της πολιτικής. Αν ο ρατσισμός  
...αφήνει τα «κουρέλια» στο περιβάριο, ο θεσμικός  
...πολιτισμός των δικαιωμάτων της καθημερινής  
...ζωής δεν αφήνει περιβάριο για να υπάρξουν τα  
...«κουρέλια» στην πόλη. Είναι ο θεσμικός πολιτισμός  
...όλων των ανθρώπων που αντικρύζουν τον ήλιο και  
...σταξάζονται το δειλινό, που μοχθούν και ανεπεί-  
...νται πίσω από τους τιμμεντικούς ορίζοντες, που  
...υπόκεινται στο ίδια δικαστικό χάος, που ζουν την  
...ίδια οικολογική κόλαση, που είναι πολίτες της πό-  
...λης γιατί είναι πολίτες του κόσμου.

8 Τα παραπάνω παραδείγματα παρατίθηκάν,  
...ασφαλώς, «εκ του προχείρου» αλλά εκτέινο-  
...ντα ο' ένα ευρύ φάσμα εφρημογών. Προτάθηκαν  
...για να εξηγηθούν το «ανεξήγητο» της κοινωνικής  
...και πολιτισμικής αναισθησίας του κυρίαρχου θε-  
...ομικού πολιτισμού. Προσδίδουν όμως το σήγμα  
...των «δένων του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τα Δικαιώμα-  
...τα στην Πόλη και προκαλούν όσους αποδέχονται  
...τη σημασία τους να τολμήσουν.

9 Σ ΕΠΙΛΟΓΟΣ καταγράφεται μια ελπίδα. Οι  
...ιδέες και ο πολιτισμός που ενέχουν τα δικαιώ-  
...ματά της καθημερινής ζωής να γίνουν τουλάχιστον  
...επιπέριες της «ντιφάντα» των πολιτών που ανού-  
...ντα σ' ένα κατοχή των πόλεων από τους ποικιλώνυ-  
...μας διαχειριστές των ελληνικών tangetopolι, τους  
...«ανθηρητικούς» ή «προσδευτικούς» ρατσιστές και  
...ό... άλλο απαλλοτριώνει την προσωπική και συλλο-  
...γική ελευθερία στο όνομα της ατομικής ελευθεριό-  
...τητας που απολαμβάνουν οι αντιπολίτες των μηχα-  
...νισμών της τοπικής - εν προκειμένω - εξουσίας.  
...Υπό αυτή την έννοια, ίσως πρέπει οι αγωνιούντες  
...και αγωνιζόμενοι πολίτες να συγκροτήσουν τοπι-  
...κές κινήσεις για τα «ανθρώπινα δικαιώματα μέσα  
...στην πόλη».

□